

"BUITENSPELEN IS GEWOON LEUK!"

EEN *MIXED METHOD*-ONDERZOEK NAAR DE INVLOED VAN DE SOCIALE EN
FYSIEKE OMGEVING OP BUITENSPELEN IN LUNETTEN

Door:
R.H.S. Rauws, 5718317
GEO3-3034 Bachelorthesis
Bachelor Liberal Arts & Sciences,
hoofdrichting sociale geografie

Universiteit Utrecht

Onder begeleiding van:
Dr. I. van Aalst

Utrecht University

29 juni 2018

"BUITENSPELEN IS GEWOON LEUK!"

EEN *MIXED METHOD*-ONDERZOEK NAAR DE INVLOED VAN DE SOCIALE EN FYSIEKE
OMGEVING OP BUITENSPELEN IN LUNETTEN

R.H.S. Rauws, 5718317
GEO3-3034 Bachelorthesis
Bachelor Liberal Arts & Sciences,
hoofdrichting sociale geografie

Universiteit Utrecht

Onder begeleiding van:
Dr. I. van Aalst

29 juni 2018

Afbeelding op de voorpagina: seomezeor.punt.nl

VOORWOORD

Toen ik een onderwerp moest kiezen, wist ik meteen dat ik de relatie tussen de omgeving en bepaald gezondheidsgerelateerd gedrag wilde onderzoeken, een interessante tak binnen de sociale geografie waarin meerdere disciplines samenkomen. Als student van een interdisciplinaire opleiding houd ik mij graag met grensoverschrijdende onderwerpen bezig.

En dan buitenspelen: als kind was het één van mijn favoriete activiteiten. Omdat in het nieuws geregeld artikelen verschijnen waarin wordt gesteld dat kinderen steeds minder buitenspelen, leek het mij boeiend en relevant om mijn onderzoek naar de interactie tussen de omgeving en bepaald gedrag op buitenspelen te richten. Dat was een goede keuze: ik heb met veel plezier grote aantallen onderzoeken gelezen, data verzameld en deze data geanalyseerd. Dit rapport, waaraan ik de afgelopen vijf maanden hard heb gewerkt, is daarvan het resultaat.

Dit rapport zou niet tot stand zijn gekomen zonder de goede begeleiding van dr. I. van Aalst. Ook heb ik veel gehad aan de adviezen van dr. G.S. Bolt met betrekking tot de toegepaste statistiek. Hierbij wil ik hen beiden bedanken. Verder wil ik mijn dank uitspreken aan Basisschool De Spits voor haar medewerking met dit onderzoek.

Robin Rauws

Utrecht, 29 juni 2018

SAMENVATTING

Kinderen spelen steeds minder buiten (Dellas, Van den Dool & Collard, 2018; Jantje Beton/Kantar Public, 2018; OMO Buitenspeelbond, 2007), terwijl diverse onderzoeken onderschrijven dat buitenspelen belangrijk is voor de fysieke, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen en bovendien voor hun gezondheid (Carson et al., 2017; Mitchell, Cavanagh & Eager, 2006; Penedo & Dahn, 2005; Warburton, Nicol & Bredin, 2006). Deze afname is deels te wijten aan de opkomst van digitale gadgets en de televisie (Eerkens, 2016; Salmon, Timperio, Telford, Carver & Crawford, 2005), maar hangt ook samen met de lage prioriteit die buitenspelen heeft in beleid vanuit de overheid: steden verdichten, waardoor speelplaatsen plaats moeten maken voor bouwplaatsen (Van Overbeek, De Vries, Jongert & Hopman-Rock, 2005b). Kinderen worden bij (her)inrichtingsplannen van de gebouwde omgeving nauwelijks betrokken, terwijl kinderen daar wel behoefte aan hebben (Timmermans, Meinema & Snel, 2013). Daarom staan de perceptie die kinderen hebben van hun omgeving en de wensen die kinderen hebben ten aanzien van buitenspelen in dit onderzoek centraal. Hierbij ligt de focus op invloeden op buitenspelen vanuit de sociale en fysieke omgeving, waarbij aandacht wordt besteed aan de vraag: *welke invloed hebben buurteigenschappen op het buitenspeelgedrag van kinderen?*

Op basis van bestaande literatuur op het gebied van buitenspelen in relatie tot de omgeving, zijn er vier hoofdaspecten onderzocht: de aanwezigheid en inrichting van speeltuinen, schoolpleinen en groenvoorzieningen; de beschikbaarheid van andere kinderen om mee te spelen; de ervaren veiligheid in de buurt, en de zorgen van ouders over de buurt. De in dit onderzoek beschreven theorie over deze vier aspecten is verwerkt in een enquête en een interview. De enquête is afgenomen bij 201 kinderen (valide respons = 148) in de leeftijd van 9 t/m 12 jaar in de subwijk Lunetten, een groene en kindvriendelijke subwijk van gemeente Utrecht. Vervolgens heeft er een focusgroep plaatsgevonden waar vier Lunettense kinderen uit dezelfde leeftijdscategorie aan deel hebben genomen. Door gebruik te maken van verschillende methoden, konden de gegevens elkaar aanvullen en versterken.

Gebleken is dat kinderen met een broer of zus om mee te spelen, vaker buitenspelen, evenals kinderen die ervaren dat het speelaanbod in Lunetten voldoende divers is. De overige onderzochte factoren bleken buitenspelen niet significant te beïnvloeden. Dit is voor een deel te wijten aan de verschillende percepties die kinderen mogelijk hadden van wat hun buurt omvat, maar kan er ook mee te maken hebben dat kinderen door diverse factoren niet minder buitenspelen, maar wel ergens anders of met minder plezier. In Lunetten spelen kinderen bovengemiddeld vaak buiten ten opzichte van het landelijk gemiddelde: gemiddeld

op bijna zes dagen per week. De invloed op buitenspelen vanuit de sociale en fysieke omgeving lijkt hiermee beperkt.

Hoewel kinderen relatief vaak buitenspelen en overwegend tevreden zijn over de buitenspeelmogelijkheden in de buurt, zijn er toch enkele aanbevelingen te formuleren op basis van dit onderzoek, in het bijzonder voor de subwijk Lunetten. Zo zouden speelplaatsen evenrediger kunnen worden verspreid over de buurt, dienen er meer speeltoestellen te komen voor oudere kinderen en is er vraag naar een gevarieerder speelaanbod. Andere aandachtspunten zijn onderhoud en het weren van rondhangende jongeren en volwassenen. Een belangrijke aanbeveling voor alle gemeenten is om kinderen te laten meedenken over de (her)inrichting van een buurt, in het bijzonder met betrekking tot buitenspelen. Wanneer deze adviezen worden opgevolgd, leidt dit er hopelijk toe dat kinderen in Nederland weer vaker gaan buitenspelen en daardoor allemaal kunnen profiteren van de voordelen voor de gezondheid en ontwikkeling die buitenspelen te bieden heeft.

INHOUD

Inleiding	11
Hoofdstuk 1 Theoretisch kader	15
1.1 Speelplaatsen, schoolpleinen en groenvoorzieningen	16
1.1.1 De invloed van groen.....	16
1.1.2 De inrichting en uiterlijke verschijning van speelplaatsen	17
1.1.3 De kwaliteit van speelvoorzieningen	18
1.2 Gedrag van andere kinderen in de buurt.....	19
1.3 Veiligheid.....	20
1.3.1 Sociale veiligheid.....	20
1.3.2 Verkeersveiligheid.....	21
1.4 Conceptueel model	22
Hoofdstuk 2 Onderzoeksopzet.....	24
2.1 Het onderzoeksgebied	24
2.2 Methoden	27
2.2.1 Dataverzameling.....	27
2.2.2 Operationalisering	31
Hoofdstuk 3 Beschrijving responsgroep.....	35
Hoofdstuk 4 Resultaten	37
4.1 Buitenspeelgedrag	37
4.2 Toetsing.....	39
4.3 Het aanbod aan speelmogelijkheden.....	42
4.3.1 Algehele aanbod.....	42
4.3.2 Diversiteit aan speelmogelijkheden	43
4.4 Buurtgroen en de kwaliteit van de buurtomgeving.....	44
4.4.1 Buurtgroen.....	45
4.4.2 De kwaliteit van de buurtomgeving.....	46
4.5 Veiligheid.....	47
4.5.1 Verkeersveiligheid.....	47
4.5.2 Sociale veiligheid.....	48
4.6 Sociale invloeden.....	49
4.6.1 Andere kinderen	49
4.6.2 Ouders	52
4.7 Overige thema's.....	52
4.7.1 Regels.....	53

4.7.2 Ruimte.....	54
4.7.3 Ondergrond van speelplaatsen.....	54
4.8 Verbeterd buitenspelen	55
Hoofdstuk 5 Conclusie en discussie	58
5.1 Conclusie.....	58
5.1.1 Buitenspeelgedrag	58
5.1.2 Het aanbod aan speelmogelijkheden.....	58
5.1.3 Buurtgroen en de kwaliteit van de buurtomgeving.....	59
5.1.4 Sociale invloeden.....	60
5.1.5 Veiligheid.....	61
5.1.6 Overige bevindingen.....	62
5.2 Discussie.....	62
5.3 Beleidsaanbeveling.....	63
Geraadpleegde literatuur	65
Bijlage I Brief aan ouders.....	72
Bijlage II Enquête.....	73
Bijlage III Topiclijst interview.....	79
Bijlage IV Transcript	80
Bijlage V Codeboom.....	108
Bijlage VI Beschrijving responsgroep.....	109
Bijlage VII Resultaten.....	111

INLEIDING

Kinderen spelen steeds minder buiten (Dellas, Van den Dool & Collard, 2018; Jantje Beton/Kantar Public, 2018; OMO Buitenspeelbond, 2007) en bewegen bovendien steeds minder vaak (De Looze et al., 2013). Zo spelen kinderen tegenwoordig minder buiten dan hun ouders en grootouders deden en is er zelfs sprake van een grote afname sinds 2013: slechts 14% van de kinderen speelt elke dag buiten tegenover 20% in 2013 (Jantje Beton/Kantar Public, 2018). Verder voldeed in 2017 slechts 55% van de kinderen tussen de 4 en 11 jaar oud aan de gestelde beweegnormen (in de leeftijdscategorie 12 t/m 17 slechts 28%) van minimaal één uur beweging per dag (Gezondheidsraad, 2017) en nemen overgewicht en obesitas onder kinderen sinds 1981 toe (Rijksoverheid, z.d.). Buitenspelen vervult dus een belangrijke rol in de lichamelijke activiteit en daarmee de gezondheid van kinderen. Daarnaast is buitenspelen belangrijk voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden en de motoriek (Mitchell, Cavanagh & Eager, 2006) en kan lichamelijke activiteit (sporten of bewegen in het algemeen) belangrijke voordelen opleveren voor zowel de lichamelijke als de geestelijke gezondheid (Carson et al., 2017; Penedo & Dahn, 2005; Warburton, Nicol & Bredin, 2006). In een artikel uit De Correspondent wordt zelfs een verband gesuggereerd tussen een afname in vrij spel (zoals buitenspelen) en een toename van het aantal psychische klachten, zoals burn-outs (Bregman, 2017).

Ook de plaatsen waar kinderen spelen, zoals speeltuinen, kunnen een belangrijke functie vervullen. Omdat deze plaatsen door veel verschillende groepen worden bezocht en gebruikt, kunnen ze een rol spelen in het overbruggen van (sociale) verschillen en bovendien bijdragen aan een sterkere sociale cohesie in de buurt (Connor & Brink, 1999). Daarnaast kunnen de aanwezigheid en het gebruik van speelplaatsen de levendigheid en veiligheid van de openbare ruimte bevorderen (De Winter & Kroneman, 1998).

De afname in het in de buitenlucht beoefenen van sport en spel door kinderen kan voor een deel worden verklaard door factoren die kinderen binnen houden. Zo wordt vaak gewezen naar digitale gadgets als tablets, telefoons, gameconsoles en bovendien de televisie (Eerkens, 2016; Salmon, Timperio, Telford, Carver & Crawford, 2005). Andere factoren komen vanuit overheidsbeleid en de omgeving. Ondanks de aangetoonde connectie tussen buitenspelen en lichamelijke en geestelijke gezondheid, lijkt het een trend te zijn dat het creëren van speelplaatsen steeds minder prioriteit krijgt in beleid. Zo moeten speelplaatsen door de groei van steden, en daarmee de groeiende noodzaak voor meer bouwgrond, steeds vaker plaatsmaken voor andere projecten (Van Overbeek, De Vries, Jongert & Hopman-Rock, 2005b). Ook gebeurt de planning van speelruimten vaak op wijkniveau, terwijl op gemeentelijk niveau ruimtelijke visies voor de gehele gemeente worden geformuleerd. Hierdoor moet bij de planning van buitenruimten voor kinderen binnen vaak nauwe kaders

worden gewerkt, waardoor de uitkomst niet altijd overeenkomt met de wensen van kinderen en de buurt (Karsten, 2009)

Maar hoe kan buitenspelen dan worden gestimuleerd? En hoe denken kinderen hier zelf over? Dat de omgeving volgens hen invloed uitoefent, is evident. Zo zeggen kinderen meer buiten te willen spelen als hun omgeving minder 'saai' zou zijn (Timmermans, Meinema & Snel, 2013). Naast de zojuist genoemde invloedsfactoren, zijn er ook nog andere factoren vanuit de omgeving die van invloed zijn op buitenspelen. Meer inzicht in deze factoren kan het mogelijk maken een beleid op te stellen om buitenspelen onder kinderen te bevorderen. Bovendien kan met behulp van het perspectief van het kind worden onderzocht of er wellicht een kloof bestaat tussen de wensen die kinderen hebben betreffende hun speelomgeving en de speelomgeving die de gemeente realiseert, wat ook nuttig is om in beleid omtrent buitenspelen mee te nemen (Jansson, 2015), vooral omdat voor de wensen van kinderen vaak weinig aandacht is (Timmermans et al., 2013). Indien het voeren van dat beleid het gewenste doel, namelijk dat meer kinderen buiten gaan spelen, kan verwezenlijken, nemen lichamelijke en geestelijke klachten als overgewicht en angst onder kinderen mogelijk af. Het formuleren van een advies voor dergelijk beleid is dan ook het doel van dit onderzoek.

Om het benodigde inzicht in invloedsfactoren op buitenspelen te verwerven vanuit het perspectief van kinderen, staat in dit onderzoek de volgende vraag centraal:

Welke invloed hebben buurteigenschappen op het buitenspeelgedrag van kinderen?

Met 'buurteigenschappen' worden hier bepaalde factoren uit de omgeving bedoeld. Het gaat hierbij om zowel fysieke factoren als sociale factoren. Brown en Burger (1984) stellen bijvoorbeeld dat een buitenruimte nog zo goed ontworpen kan zijn, maar als de rest van de omgeving een negatieve invloed uitoefent, dan heeft dat ook zijn weerslag op het gebruik van de buitenruimte. Verschillende factoren interacteren namelijk met elkaar, zowel sociaal als fysiek. Dit onderstreept het belang van een sociaalgeografische invalshoek in dit onderzoek.

Naar de invloed van omgevingsfactoren op bewegen in de buitenruimte, waaronder ook buitenspelen, is al eerder onderzoek gedaan (zie o.a. Kondo et al., 2009; Pan et al., 2009; Sugiyama et al., 2010). Zij legden verbanden tussen specifieke fysieke aspecten uit de woonomgeving en lichaamsbeweging. Zo werd bijvoorbeeld gevonden dat de mate van aanwezigheid en de kwaliteit van groenvoorzieningen invloed hebben op het beweeggedrag van volwassenen (Sugiyama et al., 2010; Sugiyama et al., 2013), evenals verkeersveiligheid en sociale veiligheid (Cochrane et al., 2009; Loukaitou-Sideris & Eck, 2007), de bereikbaarheid van sportvoorzieningen (Hallmann, Wicker, Breuer & Schönherr, 2012) en de aanwezigheid

van adequate infrastructuur in een buurt (Davison & Lawson, 2006). Ook zijn er verbanden tussen de invloeden uit de sociale omgeving en bewegen, zoals de mate van steun van familie (Carron, Hausenblas & Mack, 1996). Verder kan het gebruik van de openbare ruimte, bijvoorbeeld voor beweegdoeleinden, worden beïnvloed doordat bepaalde groepen zich de ruimte toe-eigenen en zo gebruikers weren (Amin, 2002; Van Overbeek et al., 2005b). Voorbeelden van dergelijke groepen zijn *gangs* of hangjongeren.

Veel van de uitgevoerde onderzoeken beperken zich echter tot de Angelsaksische wereld en ook veelal tot onderzoeksgroepen van volwassen leeftijd. Het is dan ook interessant om te onderzoeken of de bevindingen uit bestaande academische literatuur uit onder meer de VS, Australië en het Verenigd Koninkrijk ook van toepassing zijn in de Nederlandse context. Om deze reden zal in dit onderzoek de focus liggen op beweeggedrag (buitenspelen) van Nederlandse kinderen, in het bijzonder uit de stad Utrecht in de subwijk Lunetten. Daarnaast maken veel onderzoeken gebruik van objectieve gegevens over eigenschappen van een te onderzoeken buurt, terwijl in dit onderzoek de perceptie van kinderen van hun buurt en de buitenspeelmogelijkheden daarin centraal staat. Er blijkt namelijk een verschil te bestaan tussen de perceptie van een buurt en de daadwerkelijke kenmerken van een buurt (Ball et al., 2008). Door de buurteigenschappen anders te meten en plaats te vinden buiten de Angelsaksische landen, kan dit onderzoek zich onderscheiden van veel andere academische literatuur en zo een bijdrage leveren aan de kennis over de relatie tussen bewegen en de fysieke en sociale omgeving. Verder onderscheidt dit onderzoek zich door zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethoden te hanteren, zodat een optimaal beeld van invloedsfactoren op buitenspeelgedrag kan worden verkregen.

Zoals al kort uiteengezet is, zijn er veel verschillende factoren van invloed op het buitenspeelgedrag van kinderen. In dit onderzoek is het echter niet mogelijk al deze factoren mee te nemen. Om deze reden richt dit onderzoek zich tot een viertal omgevingsfactoren uit de omgeving, bekeken vanuit het perspectief van kinderen. Dit mondt uit in de volgende deelvragen:

- Hoe beïnvloeden de aanwezigheid en de inrichting van speeltuinen, schoolpleinen en groenvoorzieningen in de buurt het buitenspeelgedrag van kinderen?
- Hoe beïnvloeden het speelgedrag en de aanwezigheid van andere kinderen het buitenspeelgedrag van kinderen?
- Hoe beïnvloedt de ervaren veiligheid in de buurt het buitenspeelgedrag van kinderen?
- Hoe beïnvloeden de ervaren zorgen van ouders over de buurt het buitenspeelgedrag van hun kinderen?

In dit onderzoeksrapport zal eerst worden ingegaan op de concepten 'buitenspelen', 'fysieke omgeving' en 'sociale omgeving' vanuit een theoretisch perspectief. Ook zal gebruik worden gemaakt van academische literatuur om de verschillende invloedsfactoren op het buitenspeelgedrag van kinderen toe te lichten. In een daaropvolgend hoofdstuk wordt de opzet van dit onderzoek uitgewerkt. De onderzochte groep en de kenmerken daarvan zullen in het derde hoofdstuk aan bod komen. De onderzoeksresultaten volgen in hoofdstuk 4, waarna het rapport afsluit met een conclusie en discussie.

HOOFDSTUK 1 THEORETISCH KADER

In dit hoofdstuk zullen de vier factoren vanuit de fysieke en sociale omgeving die verondersteld worden invloed te hebben op het buitenspeelgedrag van kinderen, theoretisch worden toegelicht. Het betreft op volgorde van bespreking de aanwezigheid en inrichting van speelplaatsen, schoolpleinen en groenvoorzieningen in de buurt, het speel- en beweggedrag van andere kinderen in de buurt en de mate van veiligheid in de buurt. De zorgen van ouders over de buurt zijn verweven in deze verschillende paragrafen. Hierbij staat indien mogelijk de perceptie van het kind of soms de ouder of andere volwassenen centraal, maar veel literatuur is op basis van objectieve buurteigenschappen. Na deze theoretische bespreking volgt een conceptueel model waarin de theoretische inzichten zijn gevisualiseerd. Op basis hiervan zijn hypothesen geformuleerd die later in dit onderzoek zijn getoetst. Voor op de theorie achter de invloedsfactoren op buitenspelen vanuit de omgeving kan worden ingegaan, worden eerst enkele concepten behandeld die in dit onderzoek centraal staan.

‘Buitenspelen’ is een breed begrip en wordt dan ook op verschillende manieren gebruikt. Vaak wordt ‘buitenspelen’ echter niet gedefinieerd, maar kan de definitie wel uit het gebruik van het begrip worden afgeleid. Zo duiden Wendel-Vos, Blokstra, Zwakhals, Wijga en Tjihuis (2005) er ‘bewegen in de buitenlucht’ mee aan en zien De Grauw, Van Loo, Van Putten en Roobol (2009), evenals Van Gils et al. (2009), het als ‘speelgedrag in de buitenlucht’. Naar aanleiding hiervan kan worden gesteld dat buitenspelen gedefinieerd zou kunnen worden als ‘elke vorm van beweging en spel in de buitenlucht’. Dit moet worden gezien als een vrijwillige activiteit zonder direct nut, vaak ondernomen voor het plezier ervan (Huizinga en White & Stocklin in De Grauw et al., 2009). ‘Buitenspelen’ omvat dus een breed aantal bewegevormen, waarbij het niet alleen gaat om vrij spel of spelletjes als tikkertje, maar ook om potjes voetbal en andere activiteiten waaraan geen verplichtingen zijn verbonden. Deze definitie zal in de rest van dit rapport worden gehandhaafd.

Een ander centraal concept in dit onderzoek is ‘fysieke omgeving’, waarvan enkele aspecten in de eerste paragraaf van dit hoofdstuk aan bod komen. Dit begrip is weinig omstreden en kan dan ook direct worden omschreven als de gebouwde omgeving in een buurt (dus bijvoorbeeld gebouwen en de infrastructuur), aantastingen van die gebouwen en infrastructuur (vervuiling, vandalisme) en de natuur (gras, slootjes, bomen), die zowel aangelegd als van nature aanwezig kan zijn. Deze definitie is vrijwel overeenkomstig met die gehandhaafd in andere onderzoeken, zoals in Davison en Lawson (2006) en Van Cauwenberg et al. (2011). In het huidige onderzoek behoren aspecten als veiligheid en criminaliteit echter tot de sociale omgeving. Samen met de sociale omgeving vormt de fysieke omgeving de buurt. De ‘sociale omgeving’ wordt gevormd door aspecten als sociale steun, sociale netwerken en sociale cohesie, maar ook door sociale ongelijkheid, sociaal kapitaal en de

sociaaleconomische status (ontleend aan Pan et al., 2009). Over enkele aspecten uit de sociale omgeving gaan de tweede en derde paragraaf van dit hoofdstuk.

1.1 SPEELPLAATSEN, SCHOOLPLEINEN EN GROENVOORZIENINGEN

Een voor de hand liggende belangrijke invloedsfactor op buitenspelen is de aanwezigheid van plekken waar gespeeld kan worden, zoals speelplaatsen, pleintjes en vrij toegankelijke schoolpleinen. Kinderen spelen vaker buiten als daartoe ook de voorzieningen aanwezig zijn in de buurt en hebben een voorkeur voor buurtomgevingen met veel verschillende plekken om te spelen (Van Overbeek, De Vries & Jongert, 2005a; Wendel-Vos, Schuit & Seidell, 2002; Wheway & Millward, 1997). Bovendien bewegen kinderen intensiever op locaties die specifiek voor spelen bedoeld zijn (De Vries, Slinger, Schokker, Graham & Pierik, 2010), namelijk schoolpleinen en de zogenaamde formele buitenspeelruimten (speeltuinen). Verder is er een grote diversiteit aan onderzoeken die aantoont dat de aanwezigheid van groen in een buurt bewegen (waaronder ook buitenspelen) bevordert onder kinderen en volwassenen (o.a. Almanza, Jerrett, Dunton, Seto & Pentz, 2012; Brockman, Jago & Fox, 2011; Roemmich et al., 2006; Sugiyama et al., 2010; Sugiyama et al., 2013; Wendel-Vos et al., 2002). Het gaat hierbij niet alleen om de aanwezigheid van parken en grasveldjes, maar ook om die van perkjes en bomen. Er zijn echter bepaalde fysieke kenmerken van speelplekken die het aantrekkelijker of minder aantrekkelijk maken om er te spelen. Op deze kenmerken gaan de volgende drie subparagrafen in.

1.1.1 DE INVLOED VAN GROEN

De hoeveelheid groen in een buurt wordt niet alleen in verband gebracht met meer buitenspelen, maar ook met andere wijzen van buitenspelen. Nadat van een grijs, stenen schoolplein van twee Rotterdamse scholen een groen, natuurrijk schoolplein werd gemaakt, waardeerden kinderen het schoolplein meer en werd het plein voor meer verschillende activiteiten gebruikt (De Grauw et al., 2009), zoals voor vrij, fantasierijk spel (Faber Taylor, Wiley, Kuo, & Sullivan, 1998). Kinderen spelen graag in een natuurlijke omgeving en hebben graag veel verschillende speelmogelijkheden op een locatie (Norðdahl & Einarsdóttir, 2015). Volgens Dymont, Bell & Lucas (2009) nodigen groene schoolpleinen (of andere groene speelplaatsen) vooral uit tot matig intensieve activiteit, maar bieden deze schoolpleinen wel aan meer kinderen de mogelijkheid te spelen: op stenen schoolpleinen konden vaak enkel balspellen als voetbal en basketbal worden gespeeld, maar daarin zijn niet alle kinderen geïnteresseerd. Zo zijn meisjes vaak actiever op groen speelterrein: in tegenstelling tot jongens spelen zij vaak liever geen balspellen en zijn dan ook minder actief op een stenen terrein, omdat er daar minder voor hen te doen is (Van den Berg, Koenis & Van den Berg,

2007; Fjørtoft, Kristoffersen, & Sageie, 2009). Ook wanneer de speelplaats zelf niet groen is, maar er wel door wordt omgeven, is deze aantrekkelijker voor kinderen (Jansson, 2010). Groen in de buurt nodigt dus uit tot buitenspelen en biedt bovendien veel verschillende speelmogelijkheden, zodat er voor ieder kind wat wils is.

1.1.2 DE INRICHTING EN UITERLIJKE VERSCHIJNING VAN SPEELPLAATSEN

Potwarka, Kaczynski en Flack (2008) stellen dat het betreffende het beweeggedrag van kinderen niet zozeer gaat om bijvoorbeeld de hoeveelheid parken in een buurt, maar eerder om de aanwezigheid (of afwezigheid) van bepaalde faciliteiten. Zo bewegen kinderen meer wanneer er een speeltuin in een park bij hen in de buurt is, dan wanneer het park in hun buurt geen speeltuin heeft.

Volgens een aantal onderzoeken gaat het nog verder dan de aanwezigheid van bepaalde faciliteiten en speelt ook mee hoe een bepaalde faciliteit, zoals een speeltuin, is ingericht. De Grauw et al. (2009) stellen bijvoorbeeld dat diversificatie van belang is: wanneer een speelplaats meer functies en daarmee meer speelmogelijkheden heeft, wordt er ook meer gespeeld door kinderen uit verschillende leeftijdsgroepen. Brown en Burger (1984), Dymont, Bell en Lucus (2009), Van Gils et al. (2009), en Hayward, Rothenberg en Beasley (1974) onderschrijven dit belang. Zo stonden er op één van de speelplaatsen die door Brown en Burger (1984) werden onderzocht speeltoestellen waarbij de in- en uitgangen ervan verschillende moeilijkheidsgraden hadden. De kinderen bleken vooral de complexere mogelijkheden van de toestellen te waarderen (bijvoorbeeld klimtoestellen waar zij lastig uit konden komen). Om deze diversiteit aan speelmogelijkheden goed tot zijn recht te laten komen, is het aan te raden speelplaatsen in te delen in zones (Bakker et al., 2008; Brown en Burger, 1984), met bijvoorbeeld een groene zone, een zone met een verharde ondergrond voor sport- en spel en een zone voor speeltoestellen, of zones gebaseerd op activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen.

Deze speeltoestellen spelen een belangrijke rol in de speelactiviteit van kinderen. Volgens Dymont et al. (2009) biedt een speelplaats met speeltoestellen een rijkdom aan externe prikkels, zoals kleur. Deze prikkels zouden kinderen aanzetten tot actiever gedrag. Ook Farley, Meriwether, Baker, Rice en Webber (2008) en Jansson (2010) vonden in hun onderzoek dat kinderen actiever zijn op speelplaatsen met speeltoestellen en concludeerden bovendien dat kinderen daar ook liever spelen dan op bijvoorbeeld open grasvelden (dus zonder speeltoestellen). Een reden of oorzaak hiervoor konden zij echter niet geven. Bovendien stelde Jansson het belang van de context waarin de speelplaats zich bevindt (de gebouwde en sociale omgeving) boven de inrichting van de speelplaats. In een ander onderzoek stelt Jansson (2015), in lijn met Brown en Burger (1984), dat het van belang is dat

de speeltoestellen voldoende uitdagend zijn voor kinderen; anders bestaat de kans dat kinderen de toestellen gaan gebruiken voor doeleinden waar de toestellen niet voor bedoeld zijn. Jansson (2015) noemt dit gedrag 'manipulatie' en wijt dit aan het feit dat speelplaatsen vaak ingericht zijn met het oog op jongere kinderen. Voorbeelden van meer uitdagende toestellen zijn hang- en klimattributen, zoals klimrekken. Kinderen hebben hier behoefte aan en het stimuleert hen actiever te bewegen (Van Overbeek et al., 2005a; Van Overbeek et al., 2005b).

Naast wat er aan toestellen op het speelterrein staat, speelt ook het terreinoppervlak een rol. Zo bleek het voor de mate van activiteit van de kinderen van belang te zijn dat er de mogelijkheid was gebruik te maken van speelvoertuigen (Brown & Burger, 1984), zoals karren, trapauto's of fietsjes. De onderzoeken van Stratton en Mullan (2005) en van Ridgers, Stratton, Fairclough en Twisk (2007) geven zelfs aan dat ook de kleur van het terrein invloed kan hebben op het speelgedrag van kinderen. Dit heeft te maken met de externe prikkels waarop Dymont et al. (2009) in hun onderzoek wezen, maar ook met het doeleind van de kleuren. In het onderzoek van Ridgers et al. (2007) dienden de kleuren namelijk om verschillende zones mee aan te geven. Elke zone had een bepaalde bestemming, zoals sporten of juist rustig spelen. Na het aanbrengen van de kleuren op de speelplaats bleken kinderen actiever te spelen, ook op de lange termijn (Ridgers et al., 2007).

Volgens de onderzoeken van onder meer Hayward et al. (1974) en Ferré, Guitart en Ferret (2006) moet er wel voor worden gewaakt dat een speelplaats te gereguleerd is; dit zou juist belemmerend zijn voor het vrije spel van kinderen.

1.1.3 DE KWALITEIT VAN SPEELVOORZIENINGEN

Diverse onderzoeken benadrukken ook de kwaliteit van speelplaatsen (formele dan wel informele): de mate van bruikbaarheid en de mate van onderhoud. Wanneer de kwaliteit van een speelplaats goed is, is de kans groter dat ouders hun kinderen er laten spelen (Veitch, Bagley, Ball & Salmon, 2006). Ook is de kwaliteit volgens Ferré et al. (2006) van belang om speeltuinen hun sociale en onderwijzende functies te kunnen laten vervullen. Voor kinderen is het bijvoorbeeld belangrijk dat de speelplaats geschikt is voor kinderen van meer dan één leeftijdsgroep. Veel kinderen hebben de indruk dat speelplaatsen over het algemeen zijn gericht op jongere kinderen, waardoor oudere kinderen speelplaatsen vaak saai vinden en er daardoor minder gebruik van maken (Veitch et al., 2006). Oudere kinderen (vanaf negen à tien jaar oud) spelen daarom vaak ook liever op informele speelplaatsen dan jongere kinderen (Snel, 2011; Timmermans, Meinema & Snel, 2013), omdat daar plaats is voor de meer uitdagende activiteiten waar zij behoefte aan hebben (Veitch, Salmon & Ball, 2007). Dat een speelplaats diverse speelmogelijkheden biedt is dus, zoals in paragraaf 1.1.2 is

besproken, van belang. Een andere belangrijke factor is de aanwezigheid van verlichting. Wanneer een speelplaats of de buurtomgeving goed is verlicht, mogen kinderen er langer spelen en bovendien geeft het ouders en kinderen een groter gevoel van veiligheid (Bakker et al., 2008; zie ook paragraaf 1.3).

Hoe goed een speelplaats, maar ook de buurt waarin de speelplaats ligt, zijn onderhouden, heeft ook invloed op het buitenspeelgedrag van kinderen. Zo vinden kinderen het belangrijk dat de speelplaats er aantrekkelijk uitziet (Veitch et al., 2007). De aanwezigheid van (zwerf)afval en hondenpoep (Bakker et al., 2008; Van Overbeek et al., 2005b; Snel, 2011; Timmermans et al., 2013), maar ook van graffiti, belemmeren kinderen dan ook om buiten te spelen, evenals gebrekkig groenonderhoud (Davison & Lawson, 2006; Ferré et al., 2006; Molnar, Gortmaker, Bull & Buka, 2004). Ook specifieke tekortkomingen in speeltuinen, zoals kuilen in de grond en beschadigingen aan speeltoestellen, worden als vervelend ervaren (Ferré et al., 2006; Van Overbeek et al., 2005b). Speelplaatsen en de omliggende buurt dienen dan ook goed onderhouden te worden.

1.2 GEDRAG VAN ANDERE KINDEREN IN DE BUURT

Ook de sociale omgeving oefent invloed uit op het buitenspeelgedrag van kinderen. Voor veel kinderen blijkt het belangrijk te zijn of hun vriendjes al dan niet buitenspelen: wanneer kinderen een netwerk van vriendjes in de buurt hebben om mee te spelen, zijn ze eerder geneigd om buiten te spelen dan kinderen die niet een dergelijk netwerk hebben (Van den Bergh, 1997; Veitch et al., 2006; Veitch et al., 2007; Veitch, Salmon & Ball, 2010). In het onderzoek van Brockman, Jago en Fox (2011) komt 'kunnen spelen met vrienden' naar voren als één van de belangrijkste motivaties om buiten actief te zijn. Snel (2011) vond zelfs dat meer vriendjes om mee te spelen het buitenspelen voor kinderen nog leuker en dus aantrekkelijker zou maken. Het belang van een netwerk van vriendjes in de buurt is voor kinderen dus groot. Ook het hebben van broertjes of zusjes om mee te spelen is voor kinderen van invloed op hun buitenspeelgedrag (Veitch et al., 2006). Voor deze invloed van vriendjes, broertjes en zusjes op het buitenspeelgedrag van kinderen is het echter wel een voorwaarde dat kinderen graag buitenspelen. Wanneer kinderen namelijk zelf liever binnen spelen, zullen vriendjes hen niet snel over de streep trekken om ook buiten te gaan spelen (Veitch et al., 2006).

De aanwezigheid van andere kinderen op en rondom speelplaatsen heeft echter niet noodzakelijkerwijs een positieve invloed op het buitenspeelgedrag van kinderen die wél graag buitenspelen. Zo wordt in interviews in het onderzoek van Veitch et al. (2007) door kinderen uitgesproken dat groepen hangjongeren en het pesterige gedrag dat zij vertonen de kinderen ervan weerhoudt om te spelen in het park in hun buurt. Na een bepaalde tijd, in

het interview vanaf 17:00 uur, domineren deze jongeren de speelplaats, waardoor kinderen er niet durven te komen. Ook in de interviews door Van Overbeek et al. (2005b) komt dit naar voren. Bakker et al. (2008) constateerden zelfs dat ongeveer de helft van de kinderen liever wegblijft van speelplaatsen als er jongeren rondhangen. Volgens Veitch et al. (2006) kan deze aanwezigheid van hangjongeren niet alleen kinderen zelf doen beslissen niet buiten te spelen, maar kan het ook bezorgdheid aanzwengelen onder ouders, waardoor ouders geneigd zijn hun kinderen binnen te houden uit de vrees dat de jongeren hun kinderen lastig zouden kunnen vallen (hierover meer in paragraaf 1.3). Kinderen ervaren deze bezorgdheid van hun ouders echter niet als ongegrond of belemmerend voor hun buitenspeelgedrag: zij zien het zelf niet anders dan hun ouders (Brockman et al., 2011). Ook in het onderzoek van Brockman et al. (2011) laten kinderen namelijk weten zich in hun buitenspeelgedrag te laten beperken door rondhangende tieners, waarbij meisjes zich meer door hun eigen angsten laten beïnvloeden dan door die van hun ouders.

1.3 VEILIGHEID

Ook de mate van veiligheid in een buurt wordt verondersteld verband te houden met het buitenspeelgedrag van kinderen, hoewel deze stellingname wel discutabel lijkt. Er zijn namelijk ook veel studies die dit verband tussen buurtveiligheid en beweging niet aantonen (zie o.a. Burdette & Whitaker, 2005; Sallis, Taylor, Dowda, Freedson & Pate, 2002), maar volgens Davison en Lawson (2006) kan dit uitblijven van een effect worden verklaard door het feit dat deze onderzoeken zich richtten op beweging in het algemeen, dus niet zozeer in de openbare buitenruimte. Omdat andere vormen van beweging gemakkelijker buiten de buurt kunnen plaatsvinden, hoeft de buurtveiligheid inderdaad geen invloed te hebben op het beweeggedrag van kinderen. Omdat buitenspelen wel vaak in de eigen buurt gebeurt, is het toch relevant om de eventuele invloed van (ervaren) veiligheid te onderzoeken.

Er worden in deze paragraaf twee belangrijke 'soorten' veiligheid onderscheiden: sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Deze worden in deze paragraaf afzonderlijk van elkaar besproken.

1.3.1 SOCIALE VEILIGHEID

Op deze dimensie van veiligheid is in de vorige paragraaf al kort ingegaan: door de aanwezigheid van rondhangende tieners kunnen kinderen zich onveilig of onprettig voelen en daardoor geneigd zijn niet of minder buiten te spelen. Ook op de beslissing van ouders om hun kind al dan niet buiten te laten spelen, kunnen hangjongeren invloed hebben. Hangjongeren beïnvloeden het buitenspeelgedrag van kinderen dus ook via de ouders van deze kinderen.

Er zijn ook nog andere aspecten die gerelateerd zijn aan de buurtveiligheid en buitenspeelgedrag. Eén van deze aspecten is criminaliteit. Wanneer een buurt wordt geteisterd door een vorm of meerdere vormen van criminaliteit (van vandalisme tot schietpartijen), leidt dit ertoe dat er minder buiten wordt gespeeld in een buurt, of dat er in ieder geval minder in het openbaar wordt gespeeld (Bogaard et al. in Van Overbeek et al., 2005b; Davison & Lawson, 2006; Gomez, Johnson, Selva & Sallis, 2004; Molnar et al., 2004; Veitch et al., 2010). Kinderen zijn in een criminele buurt namelijk sneller bang dat hen iets overkomt en spelen dan ook minder graag buiten. Dit past bij de trend van de afgelopen decennia dat kinderen steeds minder ver van huis spelen (een verminderde actieradius) (Karsten, Kuiper & Reubsæet, 2001). Deze overweging over de veiligheid van kinderen speelt ook mee in de beslissing van ouders om hun kind buiten te laten spelen (Bogaard et al. in Van Overbeek et al., 2005b; Valentine & McKendrick, 1997; Veitch et al., 2010). Ook zijn er ouders die hun kind ondanks de ervaren onveiligheid in de buurt wel laten buitenspelen, maar dan in de eigen tuin, een plek die als wél veilig wordt ervaren (Veitch et al., 2010). De ervaren veiligheid in een buurt kan, net als de aanwezigheid van hangjongeren, dus ook indirect invloed uitoefenen op het buitenspeelgedrag van kinderen.

Naast hangjongeren kunnen ook rondhangende volwassenen, bijvoorbeeld verslaafden of *gangs*, invloed uitoefenen op het buitenspeelgedrag van kinderen. Molnar et al. (2004) laten bijvoorbeeld zien dat kinderen en jongeren minder buitenspelen wanneer zij sociale wanorde in de buurt ervaren. Onder 'sociale wanorde' verstaan de onderzoekers onder meer prostitutie, uitingen van agressie, openbaar dronkenschap en de aanwezigheid van *gangs* of 'hangvolwassenen' (of -jongeren). De Vries et al. (2005) concluderen eveneens dat de aanwezigheid van 'vervelende volwassenen' een beperkende werking kan hebben op het beweeggedrag van kinderen. Ook de angst voor 'vreemden' in het algemeen houdt kinderen binnen, wat volgens Timperio, Crawford, Telford en Salmon (2004) sterker wordt veroorzaakt door de angst van ouders dan door de angst van kinderen zelf (cf. Brockman et al., 2011).

1.3.2 VERKEERSVEILIGHEID

Een andere belangrijke factor betreffende het veiligheidsgevoel in de buurt, eigenlijk meer gerelateerd aan de fysieke dan de sociale omgeving, is de verkeerssituatie. Diverse onderzoeken veronderstellen namelijk dat ook tussen de (ervaren) verkeerssituatie in de buurt en buitenspelen een verband bestaat. Vooral in straten met doorgaand verkeer zijn ouders bezorgd over de veiligheid van hun kind en daarom geneigd hun kind niet zelfstandig buiten te laten spelen. Kinderen zijn voor hun mogelijkheid om buiten te spelen in zulke gevallen dan afhankelijk van de vrije tijd en welwillendheid van hun ouders (Veitch et

al., 2006). Omdat deze kinderen niet altijd kunnen buitenspelen wanneer ze dat zelf willen, spelen kinderen in een omgeving met veel verkeer dikwijls dus minder buiten dan kinderen die in een omgeving met minder verkeer wonen, bijvoorbeeld aan een *cul-de-sac* (doodlopende weg). Ook kinderen zelf zien verkeer als een gevaar en weten dat ze bij druk verkeer uit de buurt moeten blijven (Matthews & Limb in Cole-Hamilton, Harrop & Street, 2002). Echter, voor veel kinderen behoort de (eigen) straat tot de favoriete speelplekken, wat het belang onderstreept van een veilige verkeerssituatie om kinderen de mogelijkheid te geven dicht bij huis buiten te kunnen spelen (Wheway & Millward, 1997).

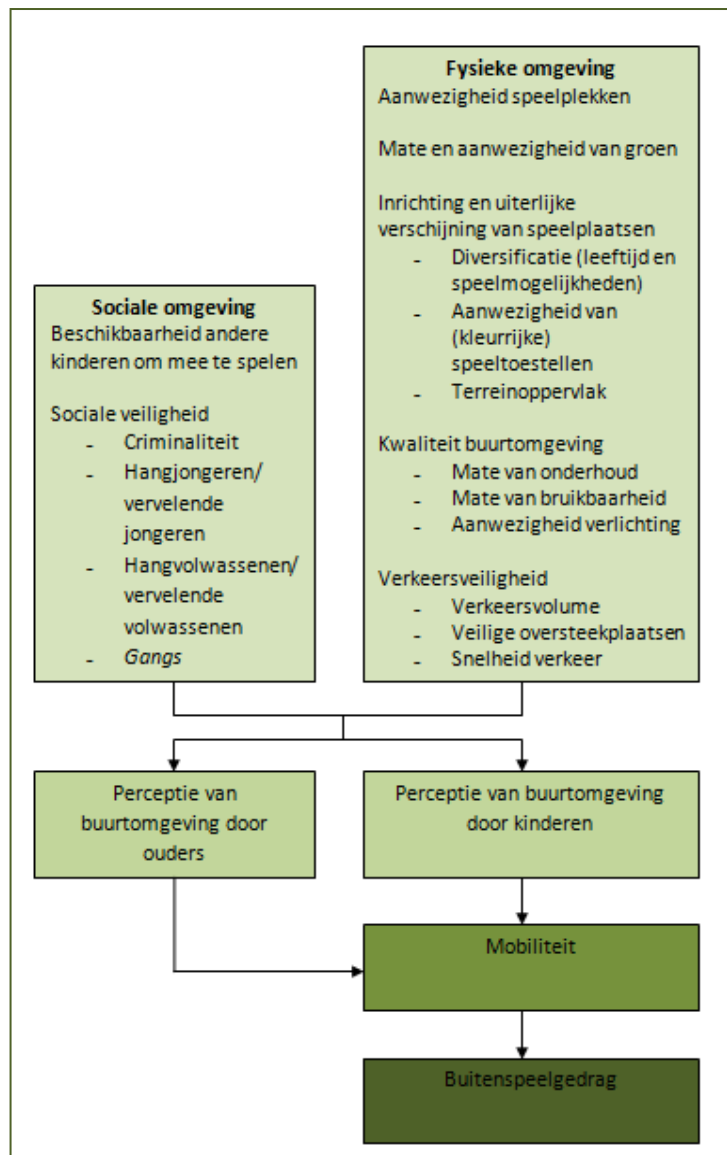
De mate van verkeersveiligheid bestaat uit diverse aspecten, zoals het verkeersvolume, de beschikbaarheid van veilige oversteekplaatsen en de snelheid van het verkeer. Volgens onderzoek van Jago et al. (2009) en Van Gils et al. (2009) geldt in ieder geval dat de mobiliteit en daarmee de buitenspeelmogelijkheden voor kinderen worden beperkt door een hoog verkeersvolume. Zo vertelden de onderzochte ouders dat ze hun kinderen in verband met het drukke verkeer dicht bij huis lieten spelen, of juist uitsluitend in het park (Jago et al., 2009). Ook de afwezigheid van veilige oversteekplaatsen (bijvoorbeeld door een gebrek aan stoplichten) verlaagt de mobiliteit van kinderen en beperkt dus hun buitenspeelgebied, al geldt dit volgens de onderzoekers alleen voor meisjes (Timperio et al., 2004). Daarnaast ervaren kinderen hard rijdende auto's als een belemmering om buiten te spelen (Bakker et al., 2008; Van Overbeek et al., 2005b).

1.4 CONCEPTUEEL MODEL

Vanuit de buurtomgeving zijn dus diverse fysieke en sociale factoren aan te wijzen die kinderen bevorderen of juist belemmeren in hun buitenspeelgedrag. Ook is duidelijk geworden dat de perceptie die ouders hebben van de buurtomgeving van belangrijke invloed is op de mate waarin hun kinderen buitenspelen: zij bepalen immers of een kind buiten mag spelen en waar en hoe lang een kind dat mag doen.

Een schematische weergave van de belangrijkste inzichten uit dit hoofdstuk is te zien in figuur 1.4.1. De bovenste kolommen tonen de belangrijkste invloeden met eventuele subkenmerken uit de sociale en fysieke omgeving. Deze invloeden zijn vormend voor de perceptie die ouders en hun kinderen hebben van de buurt waarin zij wonen. Zowel de eigen perceptie van kinderen van hun buurt als die van hun ouders zijn bepalend voor de mate van mobiliteit van kinderen en daarmee voor het gebied waar zij kunnen buitenspelen en dus voor hun buitenspeelgedrag. Op basis van dit model kunnen hypothesen geformuleerd worden, die in dit onderzoek kunnen worden getoetst op geldigheid. Het betreft de volgende hypothesen:

- Hoe meer speelplaatsen een buurt heeft, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe meer groen er is in de buurt, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe diverser de speelmogelijkheden zijn, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe hoger de kwaliteit van de buurtomgeving, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe veiliger de verkeerssituatie in de buurt is, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe veiliger de buurt is op sociaal vlak, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe meer kinderen er zijn om samen mee buiten te spelen, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe bezorgder ouders zijn over hun kinderen wanneer die buitenspelen, des te minder spelen hun kinderen buiten.

Figuur 1.4.1 Conceptueel model van de belangrijkste verbanden tussen de omgeving en buitenspeelgedrag op basis van de bekende literatuur

Het gaat bij deze stellingen om de perceptie van de omgeving vanuit het perspectief van kinderen, niet om de objectieve (feitelijke, gemeten) omgeving. Daarnaast is wat betreft de perceptie van de buurtomgeving door ouders in dit onderzoek verder alleen nog aandacht voor de perceptie die kinderen hebben van de zorgen die ouders hebben over het feit dat hun kinderen (al dan niet zelfstandig) buitenspelen. Er worden dus geen ouders geïnterviewd of onderworpen aan een vragenlijst binnen dit onderzoek.

HOOFDSTUK 2 ONDERZOEKSOPZET

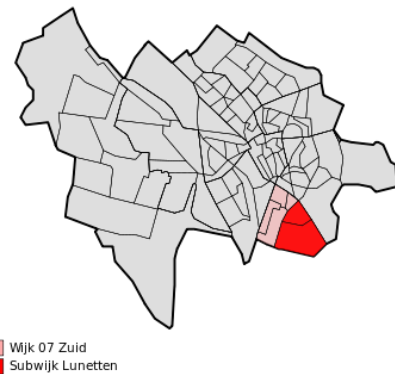
In dit hoofdstuk zullen de methodologische keuzes in dit onderzoek worden toegelicht en onderbouwd. Om te beginnen wordt het gebied waarin data zijn verzameld beschreven. Vervolgens wordt uiteengezet hoe de data zijn verzameld en waarom voor deze methode is gekozen. Ten slotte zal worden beschreven hoe de afgenomen enquête en het interview zijn opgebouwd en hoe de gehandhaafde concepten zijn geoperationaliseerd.

2.1 HET ONDERZOEKSGBIED

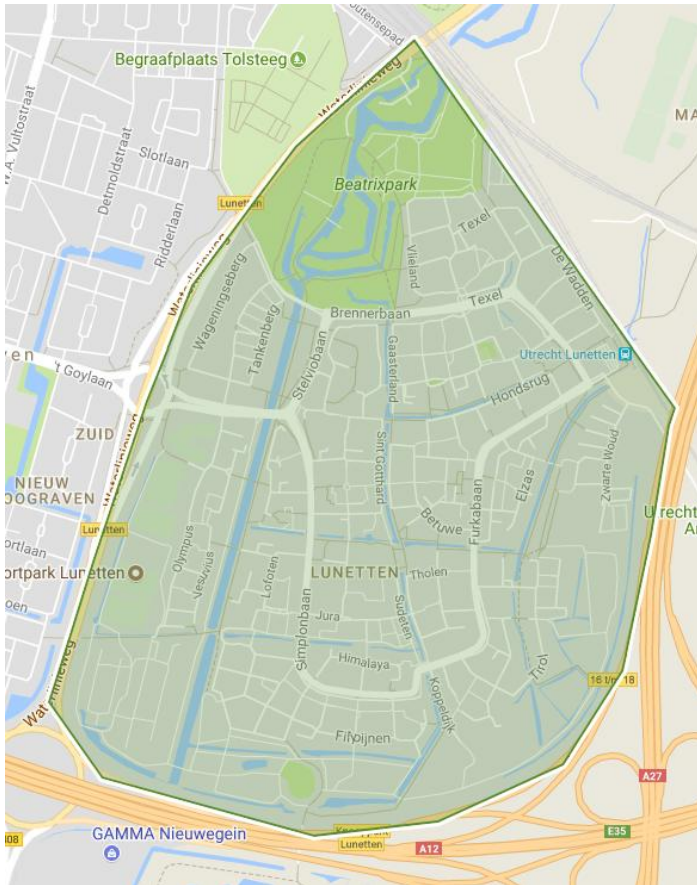
Het onderzoek is uitgevoerd in de subwijk Lunetten. Lunetten is onderdeel van de Utrechtse wijk Zuid en bestaat uit de buurten Lunetten-Noord en Lunetten-Zuid. De ligging van de subwijk ten opzichte van de rest van de stad Utrecht is te zien in figuur 2.1.1. De subwijk telt 11.552 bewoners, waarvan 17,3% onder de achttien jaar oud (Utrecht Buurtmonitor, 2018). Verder is 70,6% van de inwoners autochtoon en heeft 17,8% een niet-westerse migratieachtergrond (Utrecht Buurtmonitor, 2018). 41% van de inwoners heeft een laag inkomen, 21% heeft een hoog inkomen (Weetmeer Buurtinformatie, z.d. a; z.d. b). Lunetten staat bekend als groen en kindvriendelijk en telt dan ook diverse parken en vele speelveldjes (De Kruijf, 2017; Mulder, 2017). Deze rijkdom aan groen is niet goed te zien in de overzichtskaart van de subwijk in figuur 2.1.2, maar wel in de satellietkaart in figuur 2.1.3 en de foto in figuur 2.1.4.

Naast groen is Lunetten, zoals eerder genoemd, ook kindvriendelijk. Dit komt tot uiting in de drie basisscholen die de subwijk telt, maar ook in het feit dat vele straten zogenaamde 'woonerven' zijn waar auto's te gast zijn en daarom langzaam moeten rijden en waar voetgangers de gehele straat mogen gebruiken (Veilig Verkeer Nederland, z.d.), in natuurlijk de vele speelplekken die Lunetten rijk is (zie ook figuur 2.1.5 en 2.1.6) en overige voorzieningen waar kinderen gebruik van kunnen maken, zoals sportclubs en een dans- en theaterschool (*Activiteitengids Musketon 2017 – 2018*, 2017).

Lunetten is gekozen als onderzoeksplek, omdat er veel kinderen wonen in deze subwijk die aan het onderzoek deel zouden kunnen nemen en omdat Lunetten groen en kindvriendelijk is ingericht. Omdat deze omgeving zich volgens de bestaande literatuur goed zou moeten lenen voor buitenspelen, is het dan ook interessant om te onderzoeken of kinderen in deze subwijk ook daadwerkelijk veel buitenspelen.

Figuur 2.1.1 De subwijk Lunetten (rood), gelegen in de wijk Zuid (roze), ten opzichte van de rest van de stad Utrecht (grijs) (bron: Centraal Bureau voor de Statistiek / Topografische Dienst Kadaster, 2008)

Figuur 2.1.2 Overzichtskaart van de subwijk Lunetten met in het noorden het grote Beatrixpark en in het westen een aantal sportvelden. De kaart toont het andere grote park, park De Koppel, niet (Bron: Google Maps, 2018)

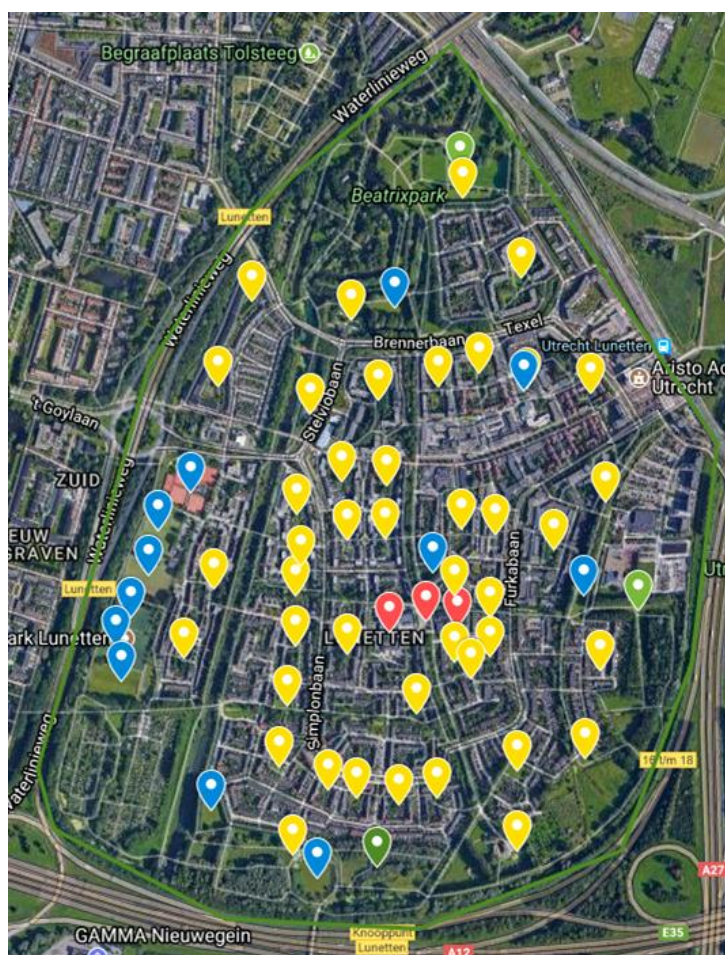
Figuur 2.1.3 Satellietkaart van de subwijk Lunetten met in het noorden het grote Beatrixpark, in het westen een aantal sportvelden en in het zuiden en zuidwesten park De Koppel (Bron: Google Maps, 2018)

Figuur 2.1.4 Een zonnige en groene scène in het Beatrixpark te Lunetten (Bron: eigen materiaal)

Figuur 2.1.5 Een typisch Lunettense speeltuin, omsloten door een semigesloten bouwblok (Bron: eigen materiaal)

Figuur 2.1.6 Satellietkaart van Lunetten die een groot aantal van de speelplekken in de subwijk toont (geel= speeltuin; blauw=sportveld(je); rood=schoolterrein; groen= park) (Bron: Google Maps, 2018). De pleintjes, grasveldjes en stukjes straat (alle zonder speeltoestellen) waar kinderen mogelijk ook nog spelen, zijn niet op deze kaart weergegeven.

2.2 METHODEN

2.2.1 DATAVERZAMELING

Dit onderzoek is een *mixed method*-onderzoek dat deels is opgezet als een grootschalig veldonderzoek, waarbij data zijn verzameld door enquêtes af te nemen bij 201 basisschoolkinderen in de subwijk Lunetten in Utrecht, wat 148 bruikbare enquêtes heeft opgeleverd (zie hoofdstuk 3). Door op een gestandaardiseerde wijze data te verzamelen van een relatief omvangrijke groep, kon een indicatief beeld worden verkregen van het buitenspeelgedrag van kinderen in de subwijk Lunetten in de leeftijdscategorie 9 t/m 12 jaar. Met behulp van deze data was het mogelijk om hypothesen te toetsen, om zo te ontdekken welke factoren uit de fysieke en sociale omgeving van invloed zijn op het buitenspeelgedrag van kinderen. Deze hypothesen zijn gefundeerd in academische inzichten. De resultaten staan hierdoor in verbinding met de al bekende theorie. Op deze manier kunnen de verkregen resultaten worden ingezet om een gedegen advies te formuleren voor Nederlandse lokale overheden ten aanzien van buitenspelen. Zo kon het doel van dit onderzoek worden behaald: het verkrijgen van een (tot op zekere hoogte) representatief beeld van het buitenspeelgedrag van de doelpopulatie (9 t/m 12 jaar oude kinderen in

Lunetten) om zo meer inzicht te krijgen in de invloedsfactoren op het buitenspeelgedrag van kinderen, en het op basis hiervan presenteren van een beleidsadvies.

Doordat ervoor is gekozen om op een gestandaardiseerde wijze data te verzamelen, namelijk aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst, konden de verkregen resultaten goed met elkaar worden vergeleken en is het bovendien mogelijk gemaakt dit onderzoek te repliceren (Fowler in Scheepers, Tobi & Boeije, 2016, p. 154).

Om meer kennis over de context te krijgen rondom deze invloedsfactoren, is ervoor gekozen ook kwalitatieve onderzoeksmethoden te handhaven. Dit hield in dat er interviews zijn afgenomen bij vier kinderen in de vorm van een focusgroep. Op deze manier kon bovendien inzicht worden verkregen in de waarde die kinderen hechten aan buitenspelen en kon kinderen worden gevraagd hoe zij speelplekken in de buurt het liefst zouden zien. Zo konden zij benoemen wat hen meer zou laten buitenspelen, door te omschrijven hoe een speeltuin, park of veldje eruit zou moeten zien om voor hen aantrekkelijk te zijn. De kwantitatieve gegevens uit de enquête kregen zo een stem. Met behulp van deze methode kon geconcludeerd worden of er wellicht sprake is van een gat tussen het beleid vanuit de gemeente (waar speelplaatsen komen en hoe deze eruit moeten zien) en de wensen en verwachtingen van kinderen, de doelgroep. Ook konden op deze manier andere onderwerpen aan bod komen dan in de enquêtes, bijvoorbeeld andere invloedsfactoren dan in het theoretisch kader zijn besproken, omdat deze vorm van dataverzameling de respondenten ruimte gaf voor eigen inbreng. Het kwalitatieve deel van dit onderzoek dient dan ook om het kwantitatieve, in bestaande theorieën gefundeerde deel, aan te vullen en bepaalde resultaten uit dit kwantitatieve deel verder uit te diepen.

De in dit onderzoek onderzochte groep is die van kinderen in de leeftijdscategorie 9 t/m 12 jaar. Dit is een leeftijd waarop kinderen in staat zijn een enquête zelfstandig in te vullen en te begrijpen. Ook is het een leeftijdscategorie waarin veel zelfstandig wordt buiten gespeeld en dus zelf een keuze wordt gemaakt voor een speellocatie. De perceptie van de buurtomgeving van deze groep is dus zeer interessant. De enquêtes zijn afgenomen op Katholieke basisschool De Spits in Lunetten. Anders dan de naam van deze school suggereert, is het overgrote deel van de leerlingen niet katholiek. De school is gekozen, omdat dit een grote basisschool is, waardoor een deelname van kinderen uit de drie hoogste klassen (groep 6 t/m 8) het mogelijk maakte om een grote hoeveelheid respondenten te verkrijgen, ook wanneer niet iedereen zou deelnemen. Bovendien was de kans zo groter dat deze groep kinderen de opvattingen over hun buurt en buitenspelen van alle kinderen van hun leeftijd in Lunetten weerspiegelden: de school heeft immers een gemengde samenstelling wat betreft de achtergrond van haar leerlingen (zie hoofdstuk 3).

De data zijn, zoals eerder genoemd, verzameld door enquêtes af te nemen onder de doelpopulatie. Deze zijn afgenomen tijdens een bezoek aan de genoemde basisschool in de subwijk Lunetten. Het bezoek is van tevoren aangekondigd bij de basisschool door de onderzoeker en is door de docent naar zowel de kinderen als hun ouders gecommuniceerd, zodat de kinderen en hun ouders niet door het onderzoek werden overvallen. De ouders zijn ingelicht middels een brief, welke te vinden is in Bijlage I. Via een af te knippen strookje konden ouders aangeven hun kind niet aan het onderzoek te willen laten deelnemen. Uiteindelijk mocht van de 209 leerlingen uit de groepen 6 t/m 8 één kind niet meedoen en waren er zeven afwezig op de momenten van dataverzameling.

De enquêtes zijn afgenomen op maandag 16 april en donderdag 19 april in alle groepen 6 t/m 8 van Basisschool De Spits. Op beide dagen namen in de ochtend vier klassen om de beurt deel aan het onderzoek. Omdat van tevoren een rooster aan de school was doorgegeven met de momenten waarop de enquêtes in elke klas zouden worden afgenomen, wisten de docenten en leerlingen vooraf precies wanneer de onderzoeker zou komen. De hoop was dat de kinderen zich hierdoor gemakkelijker op de vragenlijst konden richten.

Voordat de kinderen begonnen met het invullen van de enquêtes, is door de onderzoeker eerst kort een mondelinge toelichting gegeven over het onderzoek en hoe de enquête ingevuld diende te worden, om zo te voorkomen dat enquêtes onjuist of niet volledig ingevuld zouden worden. De onderzoeker is aanwezig gebleven op het moment dat de enquêtes werden ingevuld om zo eventuele vragen over de enquête te kunnen beantwoorden. Ook hiermee is getracht te voorkomen dat enquêtes foutief zouden worden ingevuld.

De enquête die onder de kinderen is afgenomen, bestaat uit verschillende onderdelen en is te vinden in Bijlage II. De enquête opent met een korte reeks open vragen, om de kinderen zo wat in het onderwerp te laten komen. Deze vragen gaan over het buitenspeelgedrag van de kinderen (hoe vaak de kinderen buitenspelen) en over wat en waar zij spelen. Ook is hen gevraagd naar eventuele verbeterpunten in de buurt ten aanzien van buitenspelen. Hierdoor kon een goed beeld worden verkregen van de huidige sterktes en zwaktes van speelplekken in de buurt en van buitenspelen in het algemeen. Het tweede en derde deel van de enquête bestaan uit meerkeuzevragen gericht op de perceptie van de kinderen van de fysieke en sociale omgeving. Het laatste deel omvat vragen over de basiskenmerken van de kinderen als geslacht, leeftijd, afkomst en in welke buurt de kinderen wonen. Kinderen die aangaven niet in Lunetten te wonen, zijn geen deel van de doelpopulatie en zijn dan ook weggelaten uit het onderzoek. Het taalgebruik in de enquête was op de doelgroep afgestemd, zodat de enquête voor de kinderen goed te begrijpen was.

De enquête omvatte 33 vragen en kon binnen tien minuten ingevuld worden, waardoor het niet te lang was voor deze doelgroep.

Naast enquêtes zijn er ook interviews afgenomen. Deze interviews vonden plaats in de vorm van een focusgroep. Vooraf werd de kinderen gevraagd een foto mee te nemen of toe te sturen van een plek in de buurt waar zij heel graag buitenspelen en van een plek waar zij juist niet zouden willen buitenspelen. Deze foto's hielpen de kinderen in het begin van het interview om wat meer in het onderwerp te komen en gemakkelijker uit te leggen hoe zij over de omgeving en buitenspelen dachten. De foto's of varianten daar op zijn in de resultaten van dit onderzoeksrapport verwerkt. Naast naar belemmerende en bevorderende factoren betreffende buitenspelen, is de kinderen gevraagd naar hun ideale speelplek. De kinderen mochten deze ideale speelplek eerst tekenen om deze vervolgens te omschrijven. Op deze manier werd goed duidelijk wat kinderen graag zouden willen in hun buurt (en hoe men zich dit moet voorstellen), met als gehoopt resultaat dat deze veranderingen hen zouden stimuleren om (vaker) buiten te spelen.

De deelnemers zijn geworven via het platform 'Prikbord Lunetten', een Facebookgroep waar veel inwoners van Lunetten lid van zijn. De geïnterviewde kinderen zijn afkomstig van verschillende basisscholen in Lunetten en zijn ook allen woonachtig in Lunetten. Daarmee geeft dit onderzoek ook ruimte voor de visie op buitenspelen en de buurtomgeving van kinderen die geen leerling zijn van Katholieke basisschool De Spits. Wel hadden de kinderen een leeftijd binnen dezelfde categorie als binnen het kwantitatieve deel van het onderzoek, dus 9 t/m 12 jaar. Op deze manier bleven beide onderzoeksdelen gericht op dezelfde doelpopulatie. Er heeft één interviewsessie plaatsgevonden waaraan vier kinderen hebben deelgenomen.

Door de interviews in een groep plaats te laten vinden, werd getracht de kinderen zich meer op hun gemak te laten voelen. Ook gaf deze setting de mogelijkheid voor de kinderen om elkaar aan te vullen of om elkaar op ideeën te brengen, enkele van de grote voordelen van deze opzet (Baarda et al., 2013, p. 64).

In de interviews is, net als in de enquêtes, op de fysieke en sociale omgeving en de invloed daarvan op het buitenspeelgedrag van de kinderen ingegaan, maar dan zonder de onderliggende aanname dat de aanwezigheid en inrichting van speeltuinen en groen, het gedrag van andere kinderen, de zorgen van ouders, en de veiligheid in de buurt van belangrijke invloed waren. Er is voor gekozen het interview te houden aan de hand van een topiclijst, om de kinderen zo de ruimte te bieden onderwerpen aan te dragen die in de theorie wellicht nog niet naar voren zijn gekomen. Op deze manier kon een alomvattender inzicht worden verkregen in de wisselwerking tussen buitenspeelgedrag en de fysieke en sociale omgeving van kinderen. Deze relatief losse structuur bood wel voldoende houvast

wanneer de kinderen zelf niet of nauwelijks met ideeën kwamen. De topiclijst is te vinden in Bijlage III. Het interview bestond uit acht vragen (exclusief doorvragen) en duurde circa 55 minuten. Bijlage IV bevat het transscript. De bijbehorende codeboom is te vinden in Bijlage V.

2.2.2 OPERATIONALISERING

Om de belangrijkste begrippen, in feite 'constructen', die uit de theorie naar voren zijn gekomen te kunnen meten, dienden deze te worden geoperationaliseerd. Hieronder volgt daarom een omschrijving van de in de enquête gehandhaafde begrippen met daarbij een toelichting over de wijze waarop deze begrippen zijn gemeten. Ook is vermeld of het om afhankelijke of onafhankelijke variabelen gaat, waarbij verder nog onderscheid is gemaakt tussen de thematische begrippen uit de theorie en persoonskenmerken.

Afhankelijke variabele

De waarde van deze variabele wordt beïnvloed door andere variabelen en is daarmee dus afhankelijk van die variabelen.

Buitenspeelgedrag

Hiermee wordt de frequentie van buitenspelen op wekelijkse basis bedoeld, waarbij is gevraagd naar het aantal dagen per week waarop een kind buiten speelt. Het gaat hierbij om elke vorm van beweging en spel in de buitenlucht buiten de schooltijden om. Buitenspelen tijdens de schoolpauzes telde dus niet mee. Ook sportwedstrijden en -trainingen zijn buiten beschouwing gelaten.

De vraag was open om zo eventueel tijdens de dataverwerking nog categorieën te kunnen maken op basis van de meest gegeven antwoorden. Zo is voorkomen dat bepaalde categorieën erg klein zouden worden en het dan bovendien niet duidelijk geweest zou zijn wat de precieze buitenspeelfrequentie van een gegeven respondent was.

Onafhankelijke variabelen (thematisch)

Bij de buurtkenmerken die in de theorie als belangrijke invloedsfactoren op buitenspeelgedrag naar voren zijn gekomen, gaat het om de perceptie die kinderen hebben van deze buurtkenmerken in de context van de subwijk Lunetten. 'Perceptie' verwijst hier naar de visie die kinderen kunnen hebben op, of hun opvattingen over, de eigen buurt.

Perceptie van de mate van aanwezigheid van plekken om te spelen (speelplekken)

Bij dit construct gaat het om de mate waarin kinderen ervaren dat er genoeg plekken in hun buurt zijn die geschikt zijn voor hen om er te spelen. Er is bij dit onderdeel voor gekozen onderscheid te maken tussen verschillende plekken waar buiten gespeeld kan worden. Het gaat hierbij om speeltuinen, parken, grasveldjes en pleintjes en om de mogelijkheid op straat te kunnen spelen.

Omdat ervoor is gekozen dit construct op te delen in meerdere onderdelen, kent het onderdeel ook meerdere items. De som van de scores op elk item bepaalt de uiteindelijke waarde van het construct 'perceptie van de mate van aanwezigheid van plekken om te spelen'. Bij elk van de vier items kon worden aangegeven of het kind het zich op een schaal van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens' kon vinden in de gegeven stellingen over plekken om buiten te spelen in de buurt. Andere antwoordopties op deze schaal waren 'oneens', 'niet oneens, niet eens' en 'eens'.

Perceptie van de mate van diversiteit aan speelmogelijkheden (op speelplaatsen)

Met een 'diversiteit aan speelmogelijkheden' wordt bedoeld dat er veel verschillende speeloporties zijn voor kinderen, oftewel voor kinderen van verschillende leeftijden, van verschillende genders en met verschillende voorkeuren. Dit kan worden bereikt door bijvoorbeeld verschillende speeltoestellen te plaatsen met verschillende moeilijkheidsgraden (o.a. Dymont et al., 2009; Hayward et al., 1974) en door verschillende ondergronden te gebruiken op één speelterrein (zoals gras en steen) (Van den Berg et al., 2007; Fjørtoft et al., 2009), zodat jongere en oudere jongens en meisjes er met plezier kunnen spelen.

Door de diverse aspecten die deze mate van diversiteit bepalen, is dit construct opgedeeld in verschillende items met steeds een antwoordmogelijkheid op een schaal van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens'.

Perceptie van de mate van aanwezigheid van groen

Met dit construct wordt bedoeld op de mate waarin kinderen ervaren dat er voldoende groen aanwezig is in de buurt. 'Groen' omvat zowel parken, grasveldjes en perkjes als bomen, weides en speeltuintjes met een grasondergrond. De mate waarin er een voldoende hoeveelheid aan groen in de buurt werd ervaren, kon worden aangegeven op een schaal van 1 (helemaal niet groen) tot 10 (heel groen).

Perceptie van de kwaliteit van de buurtomgeving

De kwaliteit van de buurtomgeving heeft te maken met aspecten als onderhoud, bruikbaarheid en de aanwezigheid van verlichting, dus wederom verschillende dimensies en daarom ook verschillende items waarvan de scores samen de perceptie van de kwaliteit van de buurtomgeving bepalen. De antwoordmogelijkheden varieerden van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens'. Omdat kinderen verschillende percepties kunnen hebben van wat hun buurt omvat (enkel hun eigen straat of blok, een deel van de buurt of in sommige gevallen *wel* de hele buurt), gaan de stellingen hoofdzakelijk in op speelplaatsen.

Perceptie van de mate van verkeersveiligheid

In hoeverre kinderen hun buurt bestempelen als 'verkeersveilig' is afhankelijk van een aantal factoren, zoals de omvang van het verkeersvolume op wegen in de buurt en de aanwezigheid van veilige oversteekplaatsen. Om deze reden is dit construct opgedeeld in verschillende items die samen het totaalbeeld 'perceptie van de mate van verkeersveiligheid' bepalen. Kinderen konden op een schaal van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens' aangeven of zij zich in een stelling over de verkeersveiligheid in de buurt konden vinden.

Perceptie van mate van sociale veiligheid

De mate waarin kinderen hun buurt als 'sociaal veilig' ervaren, wordt bepaald door meerdere factoren, uiteenlopend van de aanwezigheid van hangjongeren tot misdrijven als vandalisme en inbraak. Ook dit construct is daarom in verschillende items opgedeeld. Kinderen konden aangeven of zij zich in een stelling met betrekking tot dit construct konden vinden op een schaal van 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens'.

Perceptie van de beschikbaarheid van andere kinderen om mee buiten te spelen

Deze perceptie wordt zowel bepaald door de beschikbaarheid van vriendjes of vriendinnetjes als door de beschikbaarheid van eventuele broertjes of zusjes om mee buiten te spelen. Met 'beschikbaarheid' wordt bedoeld dat deze kinderen in de buurt wonen en dat er de mogelijkheid is samen met hen te spelen. Wanneer vriendjes of vriendinnetjes te ver weg wonen, is het bijvoorbeeld niet goed mogelijk met hen buiten te spelen.

Dit onderdeel bestaat uit twee stellingen (één over vriendjes/vriendinnetjes en één over broertjes/zusjes) waarmee kinderen het 'helemaal niet mee eens' tot 'helemaal mee eens' kunnen zijn.

Perceptie van de invloed van de zorgen van de eigen ouders over de buurtomgeving

Dit construct is gebaseerd op de invloed die ouders met hun zorgen over de buurtomgeving kunnen uitoefenen op het buitenspeelgedrag van kinderen. In de theorie is gebleken dat dit geldt voor zorgen over de sociale veiligheid en de verkeersveiligheid (o.a. Timperio et al., 2004; Valentine & McKendrick, ; Veitch et al., 2006; Veitch et al., 2010), maar ook voor zorgen over de kwaliteit van speeltuinen en andere facetten van de omgeving (Veitch et al., 2006).

Omdat kinderen niet kunnen aangeven hoe hun ouders over al deze zaken denken, is er slechts één stelling betreffende dit construct. Hierin kunnen kinderen de mate van bezorgdheid van hun ouders over hen aangeven op een schaal van 1 (helemaal niet bezorgd) tot 10 (heel bezorgd). Daarnaast wordt de kinderen in een meerkeuzevraag gevraagd of zij van hun ouders toestemming hebben om zelfstandig buiten te spelen.

Onafhankelijke variabelen (persoonskenmerken)

In de enquête is gevraagd naar de persoonskenmerken geslacht, leeftijd, afkomst en de woonplaats. 'Geslacht', 'leeftijd' en 'woonplaats' spreken voor zich en zijn om deze reden niet verder van toelichting voorzien. Wel volgt hieronder een omschrijving van het begrip 'afkomst'.

Afkomst

De 'afkomst' wordt bepaald door het land waar de respondent is geboren en/of het land waar minstens één van diens ouders is geboren. Zo kan worden vastgesteld of iemand valt binnen de categorie 'persoon met een Nederlandse achtergrond', 'persoon met een westerse migratieachtergrond' of 'persoon met een niet-westerse migratieachtergrond'. Deze categorisering is nodig om te kunnen onderzoeken of de respondenten indicatief zijn voor de populatie. Iemand heeft een Nederlandse achtergrond wanneer deze persoon en diens beide ouders in Nederland zijn geboren. In de categorie 'westerse migratieachtergrond' vallen mensen die in een Europees land buiten Nederland (exclusief Turkije), in Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan zijn geboren, of van wie minstens één van de ouders binnen dat gebied is geboren. Personen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn geboren in Turkije of in een land in Azië (exclusief Japan en Indonesië), Afrika of Latijns-Amerika (CBS, z.d.), of minstens één van de ouders is daar geboren.

Kinderen konden de vragen waar zijzelf en hun ouders zijn geboren beantwoorden door te kiezen uit een rijtje met landen en gebieden.

HOOFDSTUK 3 BESCHRIJVING RESPONSGROEP

In dit hoofdstuk volgt een nadere omschrijving van de responsgroep op basis van enkele sleutelkenmerken. Het eerste deel gaat in op de respondenten van de enquête, het tweede deel behandelt de deelnemers aan de focusgroep.

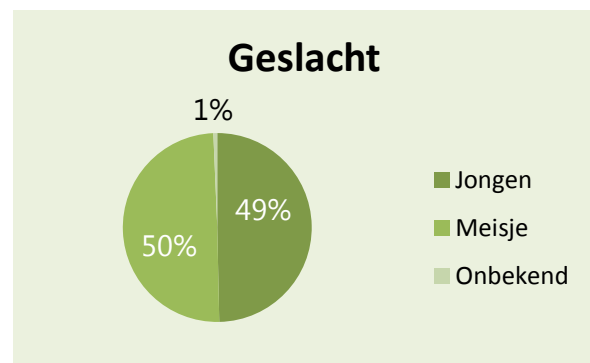
3.1 RESPONDENTEN ENQUÊTE

In het totaal hebben 201 kinderen de enquête ingevuld. 149 (74,1%) van deze kinderen wonen en spelen daadwerkelijk in Lunetten en hebben daarmee voor dit onderzoek bruikbare gegevens opgeleverd. De overige 52 kinderen komen uit hoofdzakelijk Hoograven (40,4% van deze 52), maar ook uit Rivierenwijk (9,6%), Nieuwegein (7,7%) en andere buurten of gemeentes in provincie Utrecht of zelfs daarbuiten. Veel van deze kinderen van buiten Lunetten volgen het speciale lesprogramma voor hoogbegaafden van Basisschool De Spits, iets waar in de regio slechts weinig aanbod van is. Dit verklaart het hoge aandeel kinderen van buiten Lunetten.

Van de Lunettense kinderen is 49,7% een jongen (n=74) en 49,7% een meisje (n=74) (figuur 3.1.1). 1 kind heeft deze vraag niet ingevuld. Deze cijfers zijn overeenkomstig met het totale aandeel jongens en mannen in Lunetten van 50,1% en dat van meisjes en vrouwen van 49,9% (Utrecht Buurtmonitor, 2018).

De Lunettense respondenten zijn 9 tot en met 13 jaar oud. Slechts één kind is 13 jaar oud en valt daarmee buiten de binnen dit onderzoek onderzochte leeftijdscategorie van 9 tot en met 12 jaar. In het totaal vallen dus 148 kinderen binnen de onderzoeksdoelgroep. Eén kind heeft de vraag over diens leeftijd niet beantwoord. De gemiddelde leeftijd van de kinderen is 10,7 jaar, waarbij de meeste kinderen aangaven 11 jaar oud te zijn (n=55; 36,9%).

De afkomst van de kinderen (figuur 3.1.2) in vergelijking tot de totale bevolking van Lunetten toont een ander beeld: 61,7% (n=92) van de kinderen heeft geen migratieachtergrond, tegenover 70,6% van de gehele Lunettense bevolking. 16,1% (n=24) van de respondenten is van westerse komaf, tegenover 11,6% van de totale bevolking, en 22,1% heeft een niet-westerse migratieachtergrond, tegenover 17,8% onder alle inwoners van Lunetten (Utrecht Buurtmonitor, 2018). Dit verschil ten opzichte van de totale bevolking is wellicht te verklaren door het feit dat in Lunetten redelijk wat studenten en ouderen

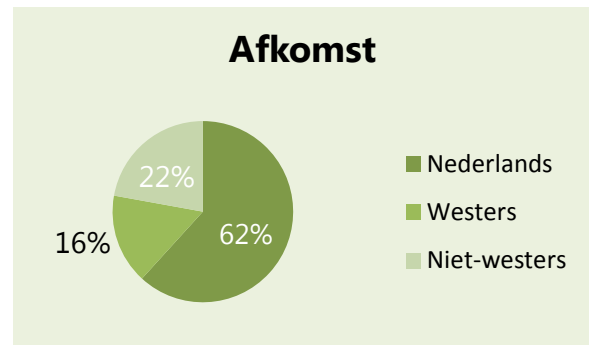
Figuur 3.1.1 Cirkeldiagram met de verdeling van de respondenten naar geslacht

wonen (22,6% is ouder dan 55 jaar) die vaak geen migratieachtergrond of (in Lunetten woonachtige) kinderen hebben. Zij rekken het aandeel personen met een Nederlandse achtergrond in Lunetten op, terwijl dit in de jongere generatie en dus op de basisscholen in de buurt niet terug te zien is. Bovendien geldt dat de gemiddelde leeftijd onder personen met een niet-westerse migratieachtergrond veel lager ligt dan de gemiddelde leeftijd van personen met een Nederlandse achtergrond, doordat het aandeel kinderen binnen deze eerste groep groter is (CBS, 2016, pp. 25-27).

Een overzicht van de preciezere woonplaatsen en afkomst van de respondenten is te vinden in Bijlage VI.

3.2 DEELNEMERS FOCUSGROEP

Vier kinderen namen deel aan de focusgroep: Johanna, Juliënne, Guus en Rokus. Johanna is een meisje van negen jaar oud. Ze is leerling aan Basisschool De Spits en zit in groep 6. Juliënne is een vriendin en klasgenoot van Johanna en is tien jaar oud. Guus is een jongen van elf jaar oud en zit eveneens op Basisschool De Spits, maar dan in groep 7. Johanna en Juliënne kennen Guus. Ook de 11-jarige Rokus kent Guus, maar hij zit in groep 7 op Openbare basisschool De Klim, één van de twee basisscholen die zich, naast De Spits, in Lunetten bevinden.

Figuur 3.1.2 Cirkeldiagram met de verdeling van de respondenten naar afkomst

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

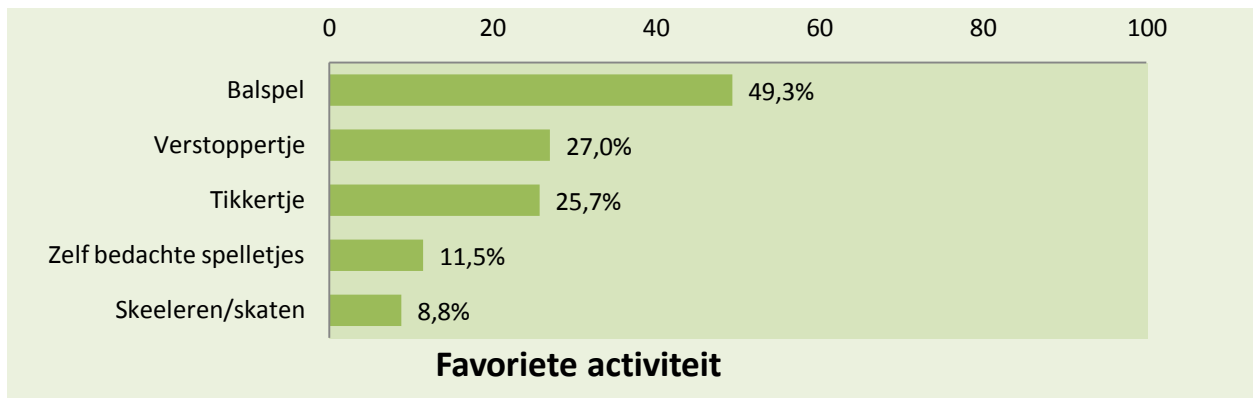
In dit hoofdstuk zullen de resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd. Eerst volgt een omschrijving van het buitenspeelgedrag dat de kinderen vertonen, ondersteund door kwantitatieve en kwalitatieve gegevens. In een tweede paragraaf worden de verschillende mogelijke invloedsfactoren op buitenspelen getoetst. In vier daaropvolgende paragrafen worden de toetsuitkomsten thematisch besproken en toegelicht, waarbij ook gebruik gemaakt zal worden van kwalitatieve gegevens. Hierbij wordt eerst de invloed van het aanbod aan speelmogelijkheden besproken, gevolgd door een paragraaf over de kwaliteit van de buurtomgeving. Hierop volgend zullen de invloeden van veiligheid in de buurt en vervolgens enkele sociale invloeden op buitenspelen worden geanalyseerd. In een zevende paragraaf zullen enkele overige thema's worden behandeld die in de focusgroep en in mindere mate in de enquêtes ter sprake kwamen. In een achtste paragraaf komt tenslotte een aantal verbeterpunten met betrekking tot buitenspelen in de buurt aan bod, die naar voren kwamen uit de open vragen in de enquête en (met name) uit de focusgroep. Meer informatie over de kwantitatieve data is te vinden in Bijlage VII. Bijlage IV bevat het transcript van de interviews, waarin geciteerde en geparafraseerde uitspraken in hun context te vinden zijn. De samenhang tussen de verschillende hoofdonderwerpen in het interview is visueel gepresenteerd in Bijlage V.

4.1 BUITENSPEELGEDRAG

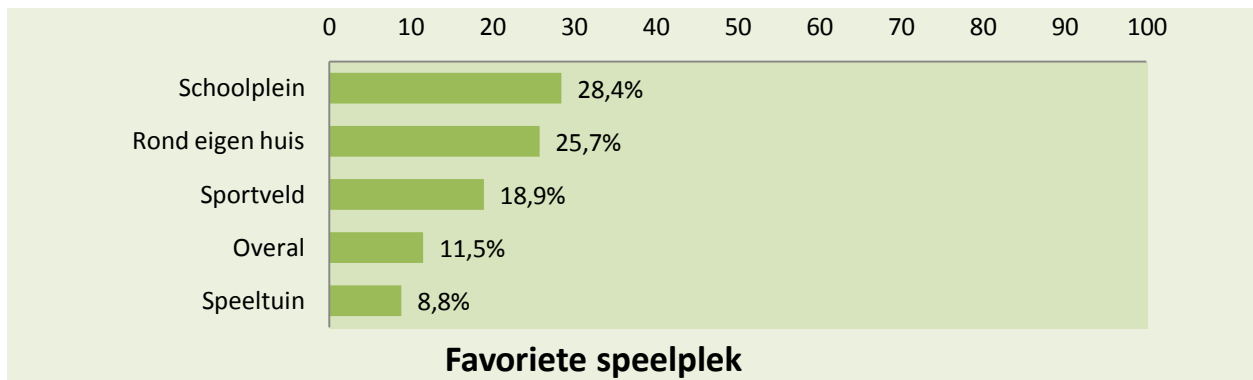
Het is duidelijk dat kinderen in Lunetten veel buitenspelen en dit ook graag doen: gemiddeld wordt er op iets minder dan zes dagen per week buiten gespeeld. Het aantal dagen waarop kinderen op wekelijkse basis buitenspelen, loopt uiteen van nul tot en met zeven dagen per week. Echter, de meeste kinderen speelden zeven dagen per week buiten ($n=58$; 38,9%). De modus is dan ook zeven. De mediaan van zes ondersteunt het feit dat er veel buiten wordt gespeeld: de helft van de kinderen speelt per week zes dagen of meer buiten en slechts achttien kinderen (12,2%) spelen drie dagen per week of minder buiten. Hierbij spelen de jongens net iets vaker buiten dan de meisjes: jongens spelen gemiddeld op 5,6 dagen buiten, meisjes op 5,5 dagen per week. Dit verschil is echter niet significant. $t(189)=0,67$, $p=0,506$ (*two-tailed*), 95% BI [-0,31; 0,63]. Daarnaast spelen Lunettense kinderen ($M=5,6$; $SD=1,6$) niet significant vaker buiten dan kinderen die buiten Lunetten wonen ($M=5,2$; $SD=1,7$). $t(191)=1,47$, $p=0,144$ (*two-tailed*), 95% BI [-0,14; 0,94].

Kinderen in Lunetten spelen buiten het liefst een balspel ($n=73$; 49,3%), waaronder voetbal, maar ook onder meer verstoppertje ($n=40$; 27,0%) en tikkertje ($n=38$; 25,7%) behoorden tot de favorieten (figuur 4.1.1). Spelen deden kinderen het liefst op het schoolplein ($n=42$; 28,4%), rondom hun eigen huis ($n=38$; 25,7%), of op een sportveld of

voetbalpleintje (n=28; 18,9%) (figuur 4.1.2). Meer over wat en waar de kinderen graag spelen is te vinden in Bijlage VII.

Figuur 4.1.1 Top-5 van favoriete activiteiten tijdens het buitenspelen, weergegeven als aandeel van het totale aantal respondenten (n=148).

Figuur 4.1.2 Top-5 van favoriete buitenspeelplekken, weergegeven als aandeel van het totale aantal respondenten (n=148).

Figuur 4.1.3 De Kuil, één van de favoriete speelplekken van Lunettense kinderen, een plek waar de verschillende typen samenkomen: het maakt onderdeel uit van het schoolterrein, fungeert als een voetbalveldje en je kan “op de piramides klimmen!”, aldus Juliënne, en veel andere kinderen met haar (Bron: eigen materiaal).

Figuur 4.1.4 Het schoolplein van Basisschool De Spits, onderdeel van de favoriete speelplek van bijna 1 op de 5 respondenten. Juliënne: “Het hele schoolplein [is leuk], maar ik vind de koprolrekken (...) het leukst!”. (Bron: eigen materiaal)

4.2 TOETSING

Om te kijken naar de verbanden tussen de verschillende variabelen is eerst een bivariate correlatieanalyse uitgevoerd. Op deze manier kan gecontroleerd worden of er sprake is van onderlinge verbanden tussen de onafhankelijke variabelen, welke invloed kunnen hebben op het uiteindelijke model.

Tabel 4.2.1: Uitslagentabel van de bivariate correlatie tussen de afhankelijke variabele en de onafhankelijke variabelen

Correlatie		Frequentie buitenspe- len	Perceptie buiten- speel- plaatsen	Perceptie diversiteit	Perceptie onder- houd	Perceptie verkeers- veiligheid	Perceptie sociale veiligheid	Perceptie kinderen om mee te spelen	Perceptie buurtgroen	Perceptie zorgen ouders
Frequentie buitenspelen	Pearson Correlation	1	0,141*	0,219**	0,125	-0,027	0,135	0,205**	0,099	-0,102
	Sig. (1-tailed)		0,045	0,005	0,067	0,374	0,052	0,007	0,117	0,111
	n	145	145	141	146	140	146	145	146	145

*= correlatie is significant op een niveau van 0,05

**= correlatie is significant op een niveau van 0,01

Te zien is dat er sprake is van een significant verband tussen het aantal dagen buitenspelen per week en de perceptie die kinderen hebben van de aanwezigheid van plekken om te spelen, de diversiteit aan speelmogelijkheden en de perceptie van de aanwezigheid van kinderen om mee te spelen. Het betreffen zwakke positieve verbanden. Van de variantie van de buitenspeelfrequentie wordt 2,0% verklaard door de perceptie van speelplekken, 4,8% door de perceptie van diversiteit en 4,2% door de perceptie van de aanwezigheid van speelmaatjes. Echter, er is ook sprake van zwakke dan wel sterke verbanden tussen de verschillende onafhankelijke variabelen (tabel VII.4.2.1). De correlatiecoëfficiënten binnen deze verbanden overschrijden niet de grens van $|0,9|$, dus er is geen sprake van collineariteit.

Om te onderzoeken in welke richting het verband tussen de afhankelijke en de onafhankelijke variabelen loopt en of dat verband significant is, dient een regressieanalyse te worden uitgevoerd. Voor het verband tussen elk van de onderzochte onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabele (de buitenspeelfrequentie) geldt dat er niet voldaan is aan de voorwaarden voor lineaire regressie. De verdeling van de residuen is in veel gevallen niet normaal en in sommige gevallen is sprake van heteroscedasticiteit. Om deze reden is gekozen voor bivariate logistische regressieanalyse. Hiervoor zijn de respondenten opgedeeld in twee groepen op basis van het aantal dagen waarop zij buitenspelen (zie tabel 4.2.2).

Tabel 4.2.2: De verschillende groepen en hun grootte op basis hun buitenspeelfrequentie

Beoordeling respondent ten aanzien van de mate van zorgen van hun ouders	Aantal respondenten (n)	Aandeel respondenten (%)
Niet vaak (≤ 4)	36	24,7
Vaak ($5 \geq$)	110	75,3
Totaal	146	100,0

Noot: twee ontbrekende waarden. Er is gebruik gemaakt van de valide percentages, waarin de ontbrekende waarden niet zijn meegenomen.

De nulhypothese is dat de te onderzoeken onafhankelijke variabelen niet kunnen voorspellen op hoeveel dagen een kind per week buiten speelt. Uit een logistische regressieanalyse is gebleken dat de invloed van elk van de hier onderzochte onafhankelijke variabelen *niet* significant is ten aanzien van de buitenspeelfrequentie (tabel 4.2.3). Nagelkerkes $R^2=0,081$. De nulhypothese hoeft niet te worden verworpen.

Tabel 4.2.3: De logistische regressievergelijking, de standaardfout en significantie van de onderzochte onafhankelijke variabelen

Variabelen in de berekening							
Stap 1 ^a		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
	Perceptie speelplekken	0,014	0,343	0,002	1	0,967	1,014
	Perceptie diversiteit	0,551	0,346	2,535	1	0,111	1,734
	Perceptie onderhoud	0,116	0,308	0,141	1	0,707	1,123
	Perceptie verkeersveiligheid	-0,235	0,291	0,651	1	0,420	0,791
	Perceptie sociale veiligheid	0,079	0,251	0,099	1	0,753	1,082
	Perceptie hoeveelheid buurtgroen	-0,061	0,089	0,466	1	0,495	0,941
	Perceptie zorgen ouders	0,037	0,154	0,059	1	0,808	1,038
	Constante	-0,826	1,613	0,801	1	0,609	0,438

a. Variabelen toegetreden in stap 1: perceptie speelplekken, perceptie diversiteit, perceptie onderhoud, perceptie verkeersveiligheid, perceptie sociale veiligheid, perceptie hoeveelheid buurtgroen en perceptie zorgen ouders.

Om te onderzoeken of het uitblijven van verbanden wellicht werd veroorzaakt door de invloed van versturende factoren, is ook een achterwaartse logistische regressie (op basis van de *wald*waarden van de variabelen) uitgevoerd. Deze heeft één significant verband aan het licht gebracht (tabel 4.2.4): de perceptie die kinderen hebben van de diversiteit aan speelmogelijkheden in de buurt kan voorspellen of kinderen wel of niet vaak buitenspelen. Nagelkerkes $R^2=0,068$. Er is sprake van een positief, maar zeer zwak verband. Dit verband suggereert dat kinderen die de mate van diversiteit als positief ervaren, een grotere kans hebben om vaak buiten te spelen dan kinderen die de mate van diversiteit als negatief ervaren.

Tabel 4.2.4: De logistische regressievergelijking, de standaardfout en significantie van de perceptie van diversiteit

Stap 7 ^a		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
	Perceptie diversiteit	0,634	0,257	6,110	1	0,013	1,886
	Constant	-1,197	0,914	1,715	1	0,190	0,302

a. Variabelen toegetreden in stap 1: perceptie speelplekken, perceptie diversiteit, perceptie onderhoud, perceptie verkeersveiligheid, perceptie sociale veiligheid, perceptie hoeveelheid buurtgroen en perceptie zorgen van ouders.

In de volgende paragrafen volgt meer informatie over de onafhankelijke variabelen en hun relatie tot buitenspelen. Hierin staan ook de variabelen beschreven die niet in de bovenstaande of in een andere toets zijn opgenomen.

4.3 HET AANBOD AAN SPEELMOGELIJKHEDEN

In deze paragraaf zal worden ingegaan op de relatie tussen het aanbod aan speelmogelijkheden in de buurt en buitenspeelgedrag. Hierbij gaat het zowel om het algehele aanbod van locaties om te kunnen spelen als om de diversiteit van het aanbod. Centraal hierin staat de perceptie die kinderen van deze buurteigenschappen hebben. Dit veronderstelde verband tussen het aanbod aan speelmogelijkheden en buitenspeelgedrag, is getoetst aan de hand van de volgende hypothesen:

- Hoe meer speelplaatsen een buurt heeft, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe diverser de speelmogelijkheden zijn, des te vaker spelen kinderen buiten.

4.3.1 ALGEGHELE AANBOD

De perceptie die kinderen hebben van het aanbod aan speelmogelijkheden in hun buurt werd bepaald door vier verschillende items. De interne consistentie tussen deze verschillende items is twijfelachtig (Cronbachs alfa=0,658). Het verwijderen van het item 'In de buurt zijn genoeg plekken waar ik op straat kan spelen' verhoogt de waarde van Cronbachs alfa tot 0,702 en levert daarmee voldoende interne consistentie tussen de verschillende items op. Dit brengt de gemiddelde perceptie van het algehele aanbod aan plaatsen om buiten te spelen op een score van 3,59 (op een schaal van 1 tot 5), omgerekend tot een gestandaardiseerde score 0,72 (op een schaal van 0 tot 1). De kinderen zijn dus vrij positief over het aanbod aan plekken in Lunetten om buiten te spelen. Wel loopt de perceptie die de kinderen hebben van dit aanbod sterk uiteen: er is een respondent die het aanbod beoordeelt met een '1' op een schaal van 1 tot 5, maar er zijn ook respondenten die het aanbod waarderen met een '5'. Zo geeft in een open vraag bijvoorbeeld slechts 4,7% van de kinderen (n=7) aan behoefte te hebben aan meer speelplekken en vraagt 4,1% (n=6) om meer speeltuinen.¹

Over het aanbod aan speelplekken in de buurt zijn de kinderen in het interview over het algemeen tevreden, al maken ze wel duidelijk dat het aanbod niet overal even groot is. Over een gedeelte van de buurt vertelt Rokus: *"Dat zijn eigenlijk straatjes waar je heel weinig ruimte hebt vergeleken bij waar ik graag buiten speel. Daarachter heb je ook speeldingetjes*

¹ Deze percentages geven het aandeel van het totale aantal Lunettense respondenten (n=148) aan dat dit specifieke antwoord gaf op een open vraag, waarbij geldt dat veel kinderen meerdere antwoorden gaven. Dit betekent niet noodzakelijkerwijs dat de overige kinderen er anders over denken: de overige kinderen gaven gewoonweg een ander antwoord/andere antwoorden op de vraag wat buitenspelen in hun buurt nóg leuker zou maken. Deze noot is ook van toepassing op de overige percentages die op basis van de betreffende open vraag in dit hoofdstuk worden genoemd. De tabel met cijfers is te vinden in Bijlage VII.

en dat zijn dan ook echt heel kleine dingetjes op kunstgras." Juliënne spreekt dan ook de wens uit: *"er [moeten] minder huizen komen en meer speelplekken"*. Johanna stelt zelfs: *"...ik wil alleen maar over de hele wereld een veld en daar kan je gewoon alleen maar spelen."* Op het aspect ruimte wordt in paragraaf 4.7 verder ingegaan.

Dit verschil in perceptie betreffende het aanbod aan speelplekken tussen de kinderen zou verklaard kunnen worden door het feit dat kinderen verschillende percepties hebben van wat hun buurt omvat, uiteenlopend van hun straat tot heel Lunetten.

Uit de tabel in paragraaf 4.2 volgt dat er wel sprake is van een significant verband (correlatie) tussen het aantal dagen waarop kinderen buitenspelen en de perceptie die kinderen hebben van het aanbod aan speelplekken in hun buurt, maar dat er niet kan worden gesteld dat deze perceptie kan voorspellen of kinderen wel vaak (≥ 5 dagen per week) of niet vaak (≤ 4 dagen) buitenspelen.

4.3.2 DIVERSITEIT AAN SPEELMOGELIJKHEDEN

Vier items waren bepalend voor de perceptie die kinderen hebben van de diversiteit aan speelmogelijkheden op speelplaatsen bij hen in de buurt. De waarde van Cronbachs alfa is 0,719, wat betekent dat de interne consistentie tussen de vier items voldoende is. De gemiddelde perceptie die kinderen hebben van de mate waarin de speelmogelijkheden in de buurt divers zijn, is 3,66 (op een schaal van 1 tot 5) en 0,73 op een gestandaardiseerde schaal van 0 tot 1. Kinderen zijn dus vrij positief over deze mate van diversiteit. Wel is er onder de kinderen toch een roep om meer diversiteit: 7,4 % (n=11) geeft aan meer speelplekken en -toestellen in de buurt te willen voor oudere kinderen. Zo klaagt Johanna over een speeltuin vlakbij haar huis: *"er zijn maar twee leuke dingen. (...) de rest is gewoon heel erg kinderachtig"* (figuur 4.3.2.1). Dit gaat dan vooral over de omvang van speeltoestellen. Speeltoestellen moeten groter, uitdagender en spannender, zo stellen de kinderen in het interview. Verder geeft 10,8% aan behoefte te hebben aan meer speeltoestellen in het algemeen, afgezien van de 12,8% die om aan groter aanbod aan specifieke toestellen vraagt (met name klimrekken, maar ook schommels of een kabelbaan; n=19). Ook dit is in het interview teruggekomen. Juliënne wenst meer speeltoestellen en wanneer de kinderen wordt gevraagd wat zij het liefst zouden willen, worden net als in de enquête vooral klimtoestellen en eveneens een kabelbaan genoemd. Daarnaast ontbreekt het volgens 6,8% van de kinderen (n=11) aan voldoende plekken om te voetballen. In het totaal ziet 12,8% (n=19) graag meer of betere plekken om buiten te kunnen sporten, zoals voetbalveldjes, meer skatebanen of een basketbalveld.

Ook voor deze variabele geldt dat de waarde ervan sterk varieert onder de respondenten, wat mogelijk weer kan worden verklaard door het feit dat kinderen verschillende percepties hebben van wat 'hun buurt' precies omvat.

Figuur 4.3.2.1
Een foto van de grotendeels kinderachtige speeltuin die Johanna in het interview beschrijft. Veel van de toestellen zijn vrij laag of klein. Wel is de speeltuin tamelijk divers: er zijn veel verschillende toestellen en speelmogelijkheden (Bron: eigen materiaal)

Uit de toetsing in paragraaf 4.2 is gebleken dat er sprake is van een significant verband tussen buitenspelen en de perceptie die kinderen hebben van de diversiteit aan speelmogelijkheden in hun buurt. Ook kan deze perceptie voorspellen of kinderen wel of niet vaak buitenspelen op een wekelijkse basis, waarbij geldt dat de kans groter is dat kinderen vaak buitenspelen wanneer zij de mate van diversiteit aan speelmogelijkheden in de buurt als positief beschouwen.

4.4 BUURTGROEN EN DE KWALITEIT VAN DE BUURTOMGEVING

In deze paragraaf komen de aanwezigheid van buurtgroen en de kwaliteit van de buurtomgeving aan bod. Met 'buurtgroen' worden onder meer parken, perkjes en bomen bedoeld. De volgende hypothesen zijn getoetst en worden in deze paragraaf verder toegelicht:

- Hoe meer groen er is in de buurt, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe hoger de kwaliteit van de buurtomgeving, des te vaker spelen kinderen buiten.

4.4.1 BUURTGROEN

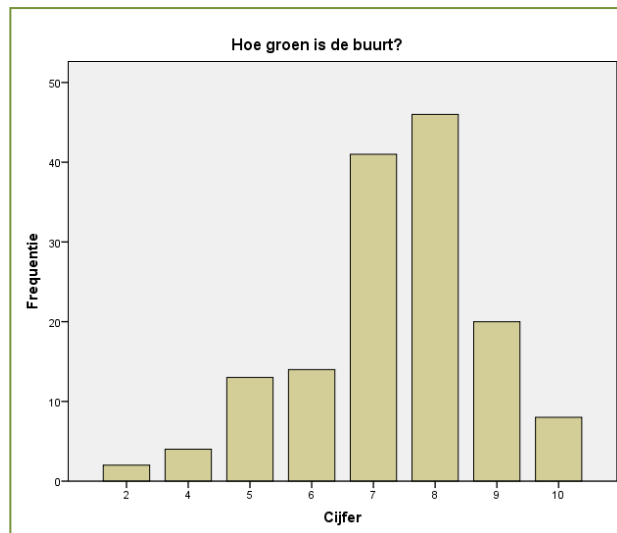
De ervaren mate van groen in de buurt konden kinderen aangeven door hun perceptie ervan te becijferen met een cijfer van 1 tot en met 10. Kinderen beoordeelden de mate van buurtgroen gemiddeld met een 7,3. Kinderen vinden hun buurt dus best groen. De mediaan en de modus liggen echter hoger en hebben respectievelijk een waarde van 7,5 en 8,0.

De verdeling is dus negatief scheef: de coëfficiënt van Fischer bedraagt dan ook -3,88. Deze negatieve scheefheid heeft te maken met enkele zeer lage

waarderingen van de mate van groen die door kinderen zijn gegeven. Figuur 4.4.1.1 laat dit duidelijk zien: zo'n twintig kinderen beoordelen de mate van groen in de buurt met een onvoldoende (een 5 of lager). Bovendien geeft 10,1% (n=15) van de kinderen in een open vraag nog aan meer groen of natuur te willen in de buurt, waarvan de meesten ook een laag cijfer hadden gegeven aan de mate van groen in Lunetten. Dit is erg opvallend, aangezien de kinderen toch allemaal in dezelfde subwijk wonen. De kinderen die de hoeveelheid groen als onvoldoende beschouwen, wonen wellicht in een deel van Lunetten waar de omgeving minder groen is. Dit heeft hun perceptie van de mate van groen in de buurt beïnvloed.

Uit de toetsing in paragraaf 4.2 is gebleken dat er geen significant verband is tussen de perceptie van de hoeveelheid buurtgroen en het aantal dagen waarop kinderen per week buitenspelen. Daarnaast kan deze perceptie niet voorspellen of kinderen wel of niet vaak buitenspelen. Kinderen die de buurt als groen ervaren, spelen dus niet vaker buiten dan kinderen die de buurt als niet groen ervaren.

Wel is groen belangrijk voor de speelervaring. Zo geeft een grasveld, in tegenstelling tot een betegeld plein, de mogelijkheid tot *“gewoon veel meer leuke dingen”*, aldus Rokus. Hij kan er rennen en LARPen (Life Action Role-Playing). Ook bepaalt groen of hij een plek wel of niet aantrekkelijk vindt. Eén van zijn minst favoriete plekken in de buurt beoordeelt hij als zodanig vanwege onder meer het gebrek aan groen, terwijl onder meer het groen op een andere plek in de buurt eraan bijdraagt dat deze bepaalde plek verheven wordt tot één van zijn favorieten: *“het [is] niet één en al tegel, maar (...) er [is] gewoon groen waar je lekker kunt spelen.”*

Figuur 4.4.1.1 De beoordelingen die kinderen geven aan de mate van groen in Lunetten op een schaal van 1 tot en met 10, uitgezet tegen de frequentie waarmee kinderen een bepaald cijfer hebben gegeven.

Figuur 4.4.1.1 en 4.4.1.2 Het schoolplein van Basisschool De Klim, een favoriet van Rokus en met hem vele andere kinderen in Lunetten. Rokus: “[De Klim doet] ook heel veel om het schoolplein groen te maken. Het [is] niet één en al tegel, maar (...) er [is] gewoon groen waar je lekker kunt spelen.” (Bron: eigen materiaal)

4.4.2 DE KWALITEIT VAN DE BUURTOMGEVING

Het construct ‘kwaliteit van de buurtomgeving’ omvat vier items, waaronder een item over het groenonderhoud in de buurt, maar gaat verder in op de kwaliteit en het onderhoud van plekken om te spelen. De interne consistentie tussen de items is voldoende: Cronbachs alfa heeft een waarde van 0,72. Kinderen waardeerden de kwaliteit van de buurtomgeving gemiddeld met een 3,37 (op een schaal van 1 tot 5), oftewel 0,67 op een schaal van 0 tot 1. Kinderen beoordelen de kwaliteit van de buurtomgeving dus gemiddeld met een voldoende. Wederom liepen de waarderingen die kinderen aan deze kwaliteit gaven uiteen: de waarderingen varieerden van 1 tot en met 5 en 6,8% (n=10) van de kinderen gaf daarbij in een open vraag aan dat er minder afval (waaronder ook hondenpoep) op de speelplaatsen zou moeten liggen en 2,0% (n=3) van de kinderen sprak de wens uit beter onderhouden speelplaatsen in de buurt te willen. Deze wens kwam ook in het interview naar voren. Zo wil Julliënne dat de speelplekken in de buurt beter schoon worden gehouden. Haar minst favoriete plek is er dan ook een waar onvoldoende wordt schoongemaakt: *“het is daar altijd heel rommelig, (...) het [is] heel vies daar altijd. Er liggen allemaal bierblikjes (...) en er zijn ook allemaal mensen die [daar] spugen (...) en dan ligt er ook tuf”*. Dat niet veel meer kinderen er

zo over dachten, is mogelijk weer te verklaren door hun verschillende percepties van de buurt en het feit dat ze op verschillende plekken buitenspelen en dus ieder verschillende ervaringen hebben met de kwaliteit van de buurtomgeving.

Uit de toetsing in paragraaf 4.2 is gebleken dat er een significant verband is tussen het aantal dagen waarop kinderen wekelijks buitenspelen en de perceptie die kinderen hebben van de kwaliteit van hun buurtomgeving. Deze perceptie is echter geen voorspeller gebleken voor het wel of niet vaak buitenspelen van kinderen. Er is dus geen verschil in buitenspeelgedrag tussen de kinderen die de kwaliteit van de buurtomgeving als positief beschouwen en kinderen die dat niet doen.

4.5 VEILIGHEID

Deze paragraaf zal de invloed van veiligheid op buitenspeelgedrag behandelen. Het eerste deel staat in het teken van verkeersveiligheid, het tweede deel gaat over de invloed van de ervaren mate van sociale veiligheid in de buurt. De volgende hypothesen zijn getoetst en worden in deze paragraaf verder besproken:

- Hoe veiliger de verkeerssituatie in de buurt is, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe veiliger de buurt is op sociaal vlak, des te vaker spelen kinderen buiten.

4.5.1 VERKEERSVEILIGHEID

De perceptie van de verkeersveiligheid in de buurt werd bepaald door drie items. De interne consistentie tussen de verschillende items is twijfelachtig (Cronbachs alfa=0,642). Door het item over de mogelijkheid om veilig te kunnen oversteken te verwijderen, wordt de interne consistentie iets beter (0,648), maar nog niet voldoende. Dat dit item niet goed binnen het construct lijkt te passen, heeft er wellicht mee te maken dat kinderen wat positiever zijn over de mogelijkheid om veilig over te kunnen steken ($M=4,01$ op een schaal van 1 tot 5) dan over het gebrek aan verkeer in de buurt ($M=3,19$), of het gebrek aan snelrijdend verkeer ($M=3,39$). Hoewel de interne consistentie twijfelachtig is, is ervoor gekozen de twee overige items mee te nemen in de bepaling van de ervaren mate van verkeersveiligheid. Dit brengt de gemiddelde houding ten aanzien van de verkeersveiligheid op een waarde van 3,30 (op een schaal van 1 tot 5), of 0,66 op een schaal van 0 tot 1. Kinderen in Lunetten zijn dus gematigd positief over de verkeersveiligheid in de buurt. Het aantal kinderen dat in een open vraag aangeeft een verbetering te willen op het gebied van verkeersveiligheid is dan ook gering: 2,7% ($n=4$) wil dat auto's minder hard rijden, 2,0% ($n=3$) wil minder wegen en 1,4% ($n=2$) ziet liever dat er minder auto's door de buurt rijden. Verder wil één kind een extra zebraapad in

Lunetten. Het ging hierbij in de meeste gevallen om kinderen die niet positief waren over de mate van verkeersveiligheid in de buurt.

Uit toetsing in paragraaf 4.2 volgde niet dat deze laatstgenoemde groep kinderen minder buiten speelt dan kinderen die de buurt als verkeersveilig beschouwen: er is geen significant verband tussen de perceptie van verkeersveiligheid in de buurt en buitenspeelgedrag. Bovendien is gebleken dat deze perceptie niet kan voorspellen of kinderen wel of niet vaak buitenspelen.

Hoewel er geen verband is gevonden tussen de buitenspeelfrequentie en verkeersveiligheid, blijkt verkeer het buitenspelen wel te belemmeren. Volgens Guus wordt het spelen van tikkertje met kinderen in de buurt beïnvloed door de vele auto's die geregeld de parkeerplaats, waar zij vlakbij spelen, op en of rijden. Hierdoor moeten de kinderen tijdens het spelen steeds goed op het verkeer letten. Daarentegen kan een gebrek aan verkeer een speelplek juist erg fijn maken: Juliënne hecht veel waarde aan een pleintje bij haar in de buurt, dat aan het eind van een doodlopende en daardoor verkeersluwe straat ligt.

4.5.2 SOCIALE VEILIGHEID

Een ander aspect van 'veiligheid' is de sociale veiligheid, die betrekking heeft op zaken als criminaliteit en overlast. Het construct 'sociale veiligheid' werd bepaald door drie items. De interne consistentie tussen de verschillende items is net niet voldoende (Cronbachs alfa=0,689), maar kon niet worden opgehoogd door een item te verwijderen. De interne consistentie is dus twijfelachtig. Toch zijn de items gebruikt om de gemiddelde houding van de kinderen te bepalen ten aanzien van de ervaren mate van sociale veiligheid in Lunetten. Gemiddeld bedroeg de waarde 3,71 (op een schaal van 1 tot 5), dus 0,74 op een schaal van 0 tot 1. Kinderen in Lunetten ervaren de buurt dus als veilig op sociaal vlak. Wel vermeldde 2,0% van de kinderen (n=3) dat zij graag minder vervelende jongeren in de buurt zouden zien. Nog eens 2,0% (n=3) wenste minder vervelende volwassenen in Lunetten. Daarbij noemde 4,1% (n=6) dat buitenspelen ook leuker zou worden als er minder vervelende kinderen waren in de buurt. Eén kind (0,7%) gaf aan te willen dat Lunetten veiliger zou worden. In het interview kwam dit thema, op initiatief van de kinderen, ook aan de orde. Zij waren het er allen over eens dat vervelende jongeren en volwassenen het buitenspelen belemmeren en zelfs maken dat zij op bepaalde plekken niet meer komen. Johanna: *"bij het winkelcentrum [zijn] heel veel mensen die (...) wat groter zijn en dan denk je van 'ja, ik durf niet echt zo'."* Dit komt volgens Johanna en Juliënne onder meer omdat die volwassenen en jongeren erg luidruchtig zijn en ruzie zoeken. Johanna: *"Dus je loopt daar gewoon snel langs. [Het is] denk ik niet per se eng, maar gewoon irritant"*. Niet alleen luidruchtigheid en agressie van bepaalde groepen maken het dat bepaalde speelplekken worden vermeden. Rokus: *"Ik*

kan [in het skateparkje] wel stappen als er gewoon daarachter mensen zitten, maar ik kom daar gewoon niet achter. Daar mag ik ook niet eens achter, want daar kunnen ook drugsnaalden liggen.” Hoewel er dus zeker gevallen zijn die kinderen een onprettig gevoel geven, lijkt dit weinig weerslag te hebben op de perceptie die de kinderen hebben van de mate van sociale veiligheid in Lunetten.

Er is in paragraaf 4.2 geen significant verband gevonden tussen de perceptie van de sociale veiligheid in de buurt en de buitenspeelfrequentie. Daarnaast kan deze perceptie niet voorspellen of kinderen wel of niet vaak buitenspelen. Kinderen die de buurt als sociaal veilig beschouwen, spelen dus niet vaker buiten dan kinderen die de buurt als sociaal onveilig ervaren.

4.6 SOCIALE INVLOEDEN

Een andere sociale invloed vanuit de buurt op buitenspeelgedrag, komt vanuit andere kinderen in de buurt en vanuit de eigen ouders van kinderen. In hoeverre deze factoren kinderen echt beïnvloeden, komt in deze paragraaf aan de orde. Om dit te onderzoeken, zijn de volgende hypothesen getoetst:

- Hoe meer kinderen er zijn om samen mee buiten te spelen, des te vaker spelen kinderen buiten.
- Hoe bezorgder ouders zijn over hun kinderen wanneer die buitenspelen, des te minder spelen hun kinderen buiten.

4.6.1 ANDERE KINDEREN

Twee items moesten bepalen of kinderen in hun omgeving genoeg sociale contacten hebben om mee buiten te spelen. De interne consistentie tussen deze items is onvoldoende (Cronbachs alfa=0,48). Deze variabele kon daardoor niet in de toetsing van paragraaf 4.2 worden opgenomen. De items dienen dus afzonderlijk van elkaar te worden geanalyseerd en getoetst.

Invloed van de aanwezigheid van buurtkinderen

Bij kinderen zonder broer(tje) of zus(je) om mee te spelen kan het voor hun eigen buitenspeelgedrag mogelijk bepalender zijn of ze kinderen in de buurt hebben wonen om mee te spelen dan voor kinderen mét een broer of zus. Daarom worden de kinderen met en de kinderen zonder broer of zus (om mee te spelen) afzonderlijk van elkaar beschreven en getoetst.

In tabel 4.6.1.1 is de verdeling van de Lunettense kinderen te zien in groepen op basis van hun houding ten aanzien van de aanwezigheid van kinderen in de buurt om mee te spelen, uitgesplitst naar het wel of niet hebben van een broer of zus om mee te spelen. Te zien is dat de meerderheid wel een broer of zus heeft om mee te spelen (n=95; 64,6% tegenover n=52; 35,4%) en dat er in beide groepen een grote meerderheid ervaart dat er genoeg vriendjes of vriendinnetjes in de buurt wonen om mee te spelen (respectievelijk M=4,2 en M=3,8 op een schaal van 1 tot 5).

Tabel 4.6.1.1: De frequentie en het aandeel van het aantal respondenten dat positief of negatief staat tegenover de aanwezigheid van kinderen om mee te spelen in de buurt.

	Houding respondent ten aanzien van de aanwezigheid van kinderen om mee te spelen in de buurt (schaal van 0 tot 1)	Aantal respondenten (n)	Aandeel respondenten (%)
Met een broer of zus	Niet genoeg (<0,5)	9	9,5
	Genoeg (≥0,5)	86	90,5
	<i>Subotaal</i>	95	100,0
Zonder broer of zus	Niet genoeg (<0,5)	8	15,4
	Genoeg (≥0,5)	44	84,6
	<i>Subotaal</i>	52	100,0
	Totaal	147	100,0

Noot: één ontbrekende waarde. Er is gebruik gemaakt van de valide percentages, waarin de ontbrekende waarden niet zijn meegenomen.

Om te onderzoeken of het buitenspeelgedrag van de verschillende groepen verschilt, is ervoor gekozen twee Mann-Whitneytoetsen uit te voeren. Niet alle groepen zijn groter dan dertig, dus een T-toets was niet mogelijk. De nulhypothese is dat kinderen die ervaren dat er voldoende kinderen in de buurt zijn om mee te spelen, evenveel buitenspeelen als kinderen die dit niet ervaren. Uit beide Mann-Whitneytoetsen is gebleken dat deze eerstgenoemde groep kinderen (bij beide groepen Md=6,0) *niet* significant vaker buiten speelt dan kinderen die niet ervaren dat er voldoende kinderen in de buurt wonen om mee te spelen (met broer/zus Md=6,0; zonder broer/zus Md=4,5) (tabel 4.6.1.2). De nulhypothese hoeft niet te worden verworpen: er is geen verschil in buitenspeelfrequentie tussen de twee groepen.

Tabel 4.6.1.2: Uitslagentabel van de twee Mann-Whitneytoetsen

	Kinderen met een broer of zus	Kinderen zonder broer of zus
Mann-Whitney U	352,5	139,5
Z	-0,35	-0,95
Sig. (one-tailed)	0,36	0,18

Daarnaast is ook niet gebleken dat het voor kinderen die ervaren dat er niet genoeg vriendjes in de buurt wonen om mee te spelen voor hun buitenspeelgedrag uitmaakt of ze wel ($Md=6,0$) of geen ($Md=4,5$) broer of zus hebben om mee te spelen. $U=21,5$; $Z=-1,45$; $p=0,08$ (*one-tailed*).

Hoewel er geen verband is gevonden, benoemde 9,5% ($n=14$) van de kinderen in een open vraag specifiek de wens meer kinderen in de buurt te willen om mee buiten te kunnen spelen. Het ging hierbij wel overwegend om kinderen die ervaren dat er niet genoeg vriendjes of vriendinnetjes in de buurt woonden om mee buiten te spelen. En ondanks het feit dat kinderen met genoeg vriendjes en vriendinnetjes in de buurt om mee te spelen niet significant vaker buitenspelen, blijkt het voor het speelplezier van kinderen wel belangrijk om andere kinderen in de buurt te hebben wonen om mee te kunnen spelen. Zo is de mogelijkheid om met andere kinderen te kunnen spelen één van de motivaties voor Juliënne om buiten te spelen. Ze legt uit: *“als je alleen bent, is het echt heel saai, maar het is gewoon leuk als we daar met de hele klas zijn”*.

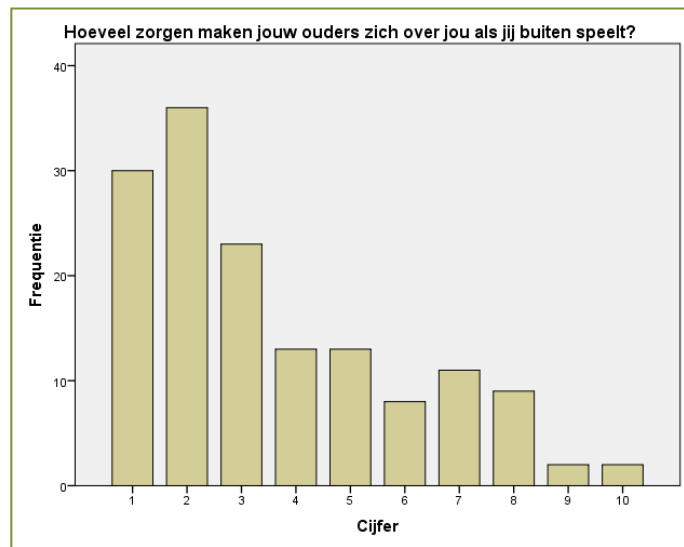
Invloed van de beschikbaarheid van broers of zussen

Het is nog interessant om te bekijken of het hebben van een broer of zus om mee te spelen het buitenspeelgedrag kan beïnvloeden, dus ongeacht de houding van een kind tegenover de aanwezigheid van vriendjes of vriendinnetjes om mee te spelen. Ook hierbij geldt dat er twee groepen te onderscheiden zijn: een groep die ervaart dat er geen broer of zus is om mee te spelen (of er geen heeft) en een groep die ervaart dat deze mogelijkheid er wel is (zie paragraaf 4.6.1). Omdat beide groepen groter zijn dan dertig, is gekozen voor een Student's T-toets voor het verschil van twee gemiddelden.

De nulhypothese is dat de twee groepen even vaak buitenspelen. Uit een T-toets blijkt dat kinderen die ervaren dat er voldoende mogelijkheid is om met een broer of zus buiten te spelen ($M=5,8$; $SD=1,5$), significant *vaker* buitenspelen dan kinderen die ervaren dat die mogelijkheid er niet is ($M=5,3$; $SD=1,8$) (bijvoorbeeld omdat zij geen broer of zus hebben). $t(91)=-1,78$; $p<0,05$ (*one-tailed*); 95% BI [-1,1; 0,1]. Deze kinderen spelen op wekelijkse basis 0,1 keer minder vaak tot 1,1 keer vaker buiten dan kinderen die ervaren dat er geen mogelijkheid is om met hun broer of zus buiten te spelen. Hierbij is uitgegaan van een *one-tailed* significantieniveau. Het belang van broertjes of zusjes om mee te spelen is immers gefundeerd in academische literatuur (Veitch et al., 2006), waardoor niet hoeft te worden gekeken naar een eventuele vermeerderde hoeveelheid buitenspelen bij deze groep. De nulhypothese kan hiermee worden verworpen: er is een verschil in buitenspeelfrequentie tussen de twee groepen.

4.6.2 OUDERS

Ook ouders worden verondersteld het buitenspeelgedrag van hun kinderen te beïnvloeden. In de enquête zijn hierover twee vragen gesteld aan de kinderen, waaronder de vraag of kinderen van hun ouders buiten mogen spelen zonder toezicht. Op deze vraag antwoordden vrijwel alle kinderen bevestigend (n=143; 97,9%), ongeacht de mate waarin hun ouders bezorgd zijn over hen wanneer zij buitenspelen. Omdat de groep kinderen die niet zelfstandig buiten mag spelen zo klein is (n=3; 2,1%), zal

Figuur 4.6.2.1 Staafgrafiek met de mate waarin ouders zich zorgen maken over hun kinderen wanneer die buitenspelen (op een schaal van 1 tot 10), uitgezet tegen de frequentie waarmee de verschillende antwoordmogelijkheden zijn gegeven.

dat onderdeel verder buiten beschouwing worden gelaten. Deze subparagraaf focust daarom op de mate waarin ouders zich zorgen maken over hun kinderen wanneer die buitenspelen.

Op een schaal van 1 tot 10 maakten ouders zich gemiddeld genomen maar weinig zorgen over hun buitenspelende kinderen (naar de mening van deze kinderen): de gemiddelde score is 3,6. Wel is de spreiding onder de kinderen groot, onder meer te concluderen uit de grote standaarddeviatie ($SD=2,4$). Deze spreiding is ook te zien in figuur 4.6.2.1, waarbij te zien is dat niet veel kinderen aangaven dat hun ouders bezorgd zijn. Ook is te zien dat de verdeling positief scheef is (coëfficiënt van Fischer=4,21): de groep kinderen van wie de ouders niet of nauwelijks bezorgd zijn, 'trekt' de grafiek naar links.

Uit de toetsing in paragraaf 4.2 kwam geen significant verband naar voren tussen de perceptie van de zorgen van ouders en buitenspelen. Ook bleek deze perceptie niet te kunnen voorspellen of kinderen wel of niet vaak buitenspelen. Kinderen die ervaren dat hun ouders bezorgd zijn, spelen dus niet minder vaak buiten dan kinderen die dit niet ervaren.

4.7 OVERIGE THEMA'S

Een aantal thema's die centraal stonden in de enquête, overlapt met de thema's die naar voren kwamen tijdens de focusgroep. Echter, de focusgroep, en in mindere mate de open vragen in de enquête, heeft ook enkele onderwerpen naar voren gebracht die niet of nauwelijks aan bod kwamen in de enquête. Dit betroffen regels, ruimte en de ondergrond van speelplaatsen. Deze thema's zullen in deze paragraaf één voor één worden toegelicht.

4.7.1 REGELS

Aan speelplaatsen en aan buitenspelen zijn dikwijls bepaalde regels gebonden. Dit gaat dan bijvoorbeeld om gebruiksregels voor een bepaalde speelplek. Zo kent de speeltuin vlakbij Johanna (zie figuur 4.3.2.1) een aantal regels (figuren 4.7.1.1 en 4.7.1.2). Deze regels worden echter nageleefd noch gehandhaafd. Guus zegt daarover: *“niemand luistert daar naar”*. Dit heeft volgens de kinderen onder meer te maken met het gebrekkige onderhoud van de speeltuin en het feit dat het bord met regels onduidelijk is door onder meer een te kleine lettergrootte. Rokus voegt daaraan toe: *“het hoort wel een beetje bij kind zijn, dat je af en toe gewoon de regels overtreedt.”* Zo skeeleren en stappen hij en de andere kinderen weleens door het lege pierenbadje. Op de vraag of de kinderen de regels ook zouden negeren wanneer er strenger op zou worden gecontroleerd, zijn de kinderen verdeeld. Guus zou zich in principe aan de regels houden, maar wel de grenzen blijven opzoeken. Juliënne denkt echter dat het haar gedrag wel zou veranderen: *“want dan heeft iemand er bijvoorbeeld last van”*.

Figuren 4.7.1.1 en 4.7.1.2 Twee borden met regels met betrekking tot het gebruik van een speeltuin in Lunetten. Deze regels worden nageleefd noch gehandhaafd (Bron: eigen materiaal).

Naast de gemeente stellen ook ouders bepaalde regels vast. Zo mag Rokus in een deel van het skatepark niet komen, omdat zijn ouders dat vanwege de rondhangende personen daar geen prettig idee vinden. Daarnaast zijn kinderen gebonden aan regels omtrent de tijd die ze hebben om buiten te spelen. Omdat dit onder de kinderen uiteenloopt, wenste een kind dat de enquête invulde dan ook dat *“iedereen 's avonds tot dezelfde tijd buiten mag spelen”*. Voor beperkingen in het buitenspelen omwille van veiligheid hebben de kinderen overigens wel begrip: *“da[ar] zou ik zelf ook niet [heen gaan].”*; aldus Rokus over een speelplek die zijn ouders onveilig vinden. Maar, zo bleek al in paragraaf 4.6.2, kinderen gaan niet minder vaak buitenspelen door deze beperkingen die hun ouders hen opleggen.

Verder bestaan er regels vanuit school op het gebied van buitenspelen. Zo mogen kinderen tijdens de pauze niet stappen op het schoolplein (één van de favoriete

buitenspeelactiviteiten van Rokus), zijn bepaalde klassen gebonden aan bepaalde delen van het schoolterrein (Guus: *“Niet leuk!”*) en mogen kinderen niet van alles wat er op het terrein staat gebruikmaken (Johanna: *“ik vind het zo stom dat je niet in die bomen mag klimmen!”*). Ook dit werkt niet beperkend voor de buitenspeelfrequentie, maar wel voor het speelplezier.

4.7.2 RUIMTE

Gedurende het interview kwam ook naar voren dat de beschikbare ruimte invloed heeft op het buitenspeelgedrag van kinderen. Zo is de ruimte die de buitenwereld biedt een motivatie om naar buiten te gaan: Rokus kan er springen en steppen, activiteiten die hij binnen niet (goed) kan ondernemen. Echter, een gebrek aan ruimte beïnvloedt het speelplezier en eveneens de speellocatie. Zo beschrijft Rokus één van zijn minst favoriete plekken in de buurt (zie paragraaf 4.3.1) als vrij bescheiden qua omvang: *“[he]t is een beetje klein. Ik vind het gewoon fijn om op iets grotere plekken te spelen...”*. Omdat er op een dergelijke kleine plek weinig te doen is, wendt hij zich liever tot het park nabij die locatie. Ook Johanna merkt beperkingen op het gebied van ruimte: *“je hebt helemaal geen ruimte om te springtouwen”*; klaagt ze over haar tuin. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Guus, die het liefst op de trampoline in zijn achtertuin springt, is Johanna daarom geheel aangewezen op de openbare ruimte wanneer zij wil buitenspelen. Deze tekortkomingen van Lunetten op het gebied van ruimte werden ook door andere kinderen opgemerkt. Zo vroeg één kind (0,7%) in de enquête om grotere tuinen, wilden drie kinderen (2,0%) een grotere speeltuin in de buurt en wilde één kind (0,7%) zelfs een grotere buurt.

4.7.3 ONDERGROND VAN SPEELPLAATSEN

Ook over de ondergrond van speelplaatsen bleken kinderen er specifieke ideeën op na te houden. Negatief waren de kinderen over tegels: *“die beperken echt het buitenspelen”*, zo stelde Rokus. Op tegels kan volgens de kinderen bijvoorbeeld minder goed gestept of geskeelerd worden: *“als je valt, heb je gelijk pijn”*, legt Juliënne uit. Voor risicovolle spellen heeft Rokus dan ook liever gras in plaats van tegels. Of asfalt: *“daar kun je heel lekker steppen.”* Andere kinderen in de buurt zien ook liever dat er wat meer verhard terrein wordt omgezet in een zachtere ondergrond. 2,0% van de kinderen (n=3) wil bijvoorbeeld kunstgras in plaats van een harde ondergrond, om beter te kunnen voetballen. Verder wil één kind (0,7%) dat de stoepen in Lunetten vlakker worden, mogelijk om er, net als de kinderen in de focusgroep, beter te kunnen steppen of skeeleren.

4.8 VERBETERD BUITENSPELEN

In zowel het interview als in de enquête is kinderen gevraagd naar aspecten die buitenspelen leuker zouden maken. In de focusgroep mondde dit uit in vier tekeningen van 'de ideale speeltuin', welke elk allerlei elementen bevatten die eerder in dit hoofdstuk voorbij zijn gekomen. Zo heeft Rokus een plein getekend (figuur 4.8.1) waar goed gestept kan worden, met daaromheen "een fietspad waar je dan effetjes wat sneller kan...". Dit is het door hem gewenste alternatief op betegelde pleintjes, waarop steppen niet goed mogelijk is. Ook beantwoordt het aan de vraag naar een goede plek om te skeeleren of rolschaatsen, zoals enkele kinderen in de enquête al suggereerden. Verder heeft Rokus een grasveld met hoog gras getekend: "als je dan gaat liggen, (...) ben je bijna niet te zien". Op dat grasveld staat een relatief complex klimrek, een bestaand speeltoestel dat zich al op het speelveldje bij Rokus in de buurt bevindt. Een (dergelijk) klimrek is een veelgehoorde wens van zowel de kinderen in de focusgroep als van de kinderen die de enquête invulden. Tenslotte bevat Rokus' ideale speeltuin een *skateramp*, gelijkelijk aan de bestaande *skateramp* in Lunetten. Het verschil hier is alleen dat de *skateramp* zich te midden van andere speelmogelijkheden bevindt, waardoor het een speeltuin is met verschillende speelfuncties en daardoor leuk kan zijn voor alle kinderen. Het beantwoordt daarmee dan ook aan de vraag om een speeltuin die ook geschikt is voor oudere kinderen.

Figuur 4.8.1 De tekening van Rokus, met daarop een pleintje en een fietspad om te kunnen steppen, een klimrek, hoog gras en een *skateramp* (Bron: Rokus).

Ook Johanna heeft voor een speeltuin met veel speelmogelijkheden gekozen (figuur 4.8.2 en 4.8.3). Op de speeltuin staat een trampoline, iets waar meerdere kinderen in Lunetten behoefte aan hebben. Deze trampoline kun je op verschillende manieren gebruiken, doordat het ook schuine springvlakken heeft. De trampoline vormt het dak van een hut, waarin een gevangenisraam zit: "Dat is lekker eng!"; aldus Johanna. Hiermee heeft ze gekozen voor spannende en uitdagende elementen, waardoor de speeltuin leuk is voor oudere kinderen. Deze spanning

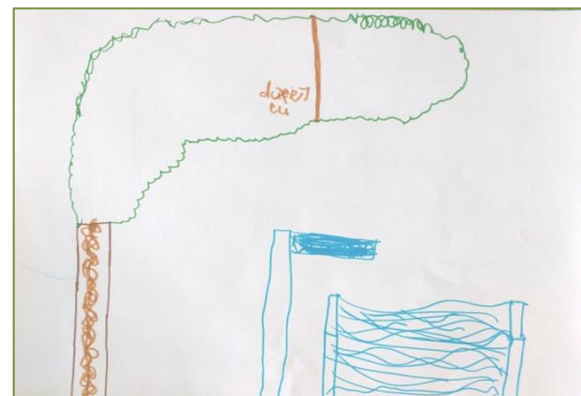

Figuren 4.8.2 en 4.8.3 (zie volgende pagina) De tekening van Johanna, die alles niet op één kantje kon krijgen. De tekeningen tonen vele soorten speeltoestellen en functies, zoals een complexe trampoline, een hut, een boomhut en een zwembad (Bron: Johanna).

komt ook terug in de hoge boomhut, het diepe zwembad, de kabelbaan en het plateau in de lucht, waar je naartoe kunt klimmen middels een ladder *"Het is zo hoog als een vliegtuig!"*. De glijbaan op de tekening is ook geschikt voor jongere kinderen *"[daar] kan je gewoon afglijden, maar dat stelt niks voor"*. Daarmee is ook deze speeltuin geschikt voor jongere en oudere kinderen. Bovendien bevat het veel (verschillende) speeltoestellen, iets waarnaar vanuit de kinderen in Lunetten veel vraag naar is.

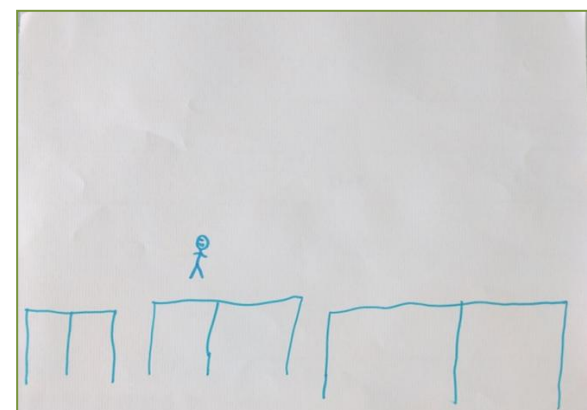

Juliënne heeft minder kunnen tekenen dan ze wilde, maar ook haar ideale speeltuin bestaat uit veel speeltoestellen die bovendien veelal uitdagend zijn (figuur 4.8.4). Zo staan er een klimboom met luxueuze boomhut (met *"een bank en een televisie"* en een keuken) en net als bij Johanna een diep zwembad (met een duikplank). Verder had ze, net als Johanna, een kabelbaan willen toevoegen, maar dan een *"van een kilometer lang"*; extra spannend, dus. Daarnaast hadden er nog een berg om te beklimmen, een klimmuur, een glijbaan, een schommel, een duikelrek én een snoepwinkel op de tekening moeten komen. Ook hier gaat het dus om een speeltuin met veel speel mogelijkheden, waardoor de speeltuin geschikt is voor alle kinderen.

Figuur 4.8.4 De tekening van Juliënne. Door haar perfectionisme kreeg Juliënne de tekening niet op tijd af en toont daardoor niet alles wat ze had willen tekenen. Wel zijn er een klimboom met boomhut en een diep zwembad met een duikplank te zien (Bron: Juliënne).

De ideale speeltuin van Guus (figuur 4.8.5) contrasteert sterk met die van de andere kinderen: hij heeft het liefst een speeltuin vol trampolines, zijn favoriete speeltoestellen. In de perfecte speeltuin in de ogen van Guus is dus plaats voor enkel één soort speeltoestel, wat zou kunnen maken dat deze speeltuin een eenzijdige groep kinderen aan zou trekken (namelijk trampolineliefhebbers). Wel zou een dergelijke speeltuin ertoe kunnen leiden dat hij

Figuur 4.8.5 In de ideale speeltuin van Guus staan louter trampolines (Bron: Guus).

met meer plezier buiten zijn eigen achtertuin speelt: hij kan dan ook elders in Lunetten trampolinespringen. Bovendien beantwoordt dit aan de wens van vijf andere kinderen in Lunetten (3,4%): zij wilden ook graag meer trampolines in de buurt.

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE EN DISCUSSIE

In dit onderzoek is de relatie tussen de sociale en fysieke omgeving en buitenspelen bestudeerd. Dit is gedaan aan de hand van de vraag '*Welke invloed hebben buurteigenschappen op het buitenspeelgedrag van kinderen?*'. Met behulp van zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethoden is gepoogd op deze vraag een antwoord te formuleren. In dit onderzoek zijn 201 kinderen in de leeftijd van 9 t/m 12 jaar ondervraagd middels een enquête (valide respons = 148) en verder zijn er vier kinderen geïnterviewd binnen een focusgroep. Deze kinderen waren allen schoolgaand en/of woonachtig in de Utrechtse subwijk Lunetten. In dit hoofdstuk zullen in het eerste deel de verschillende deelonderwerpen die in hoofdstuk 4 zijn gehandhaafd, één voor één aan bod komen in de volgorde van de deelvragen binnen dit onderzoek. Hierbij zal een conclusie worden getrokken uit de resultaten, waarbij de bijbehorende deelvraag wordt beantwoord, maar zal ook een vergelijking worden gemaakt met de bestaande literatuur binnen dit onderzoeksveld. In het tweede deel van dit hoofdstuk zullen de methodiek en de resultaten van dit hoofdstuk kritisch worden besproken. Het hoofdstuk sluit af met een beleidsaanbeveling voor lokale overheden.

5.1 CONCLUSIE

5.1.1 BUITENSPEELGEDRAG

Kinderen in Lunetten spelen relatief vaak buiten: gemiddeld op 5,58 dagen per week, waarbij 50% van de kinderen minstens op zes dagen per week buiten speelt. Dit is aanzienlijk meer dan werd gevonden in het recent verschenen onderzoek van Jantje Beton/Kantar Public (2018), waarin ruim de helft van de kinderen op slechts maximaal drie dagen per week buiten speelt. Wel gaat het in dat onderzoek om kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar en kan er dus geen exacte vergelijking worden gemaakt. Duidelijk lijkt desondanks dat Lunettense kinderen bovengemiddeld vaak buitenspelen. Hierbij is er geen verschil in de buitenspeelfrequentie op basis van geslacht.

5.1.2 HET AANBOD AAN SPEELMOGELIJKHEDEN

Kinderen ervaren het aanbod aan speelmogelijkheden overwegend als voldoende, maar dit aanbod is wel onevenredig verdeeld: in sommige delen van Lunetten is het aantal speelplekken schaars. Kinderen die ervaren dat er genoeg speelplekken zijn, blijken niet significant vaker buiten te spelen. Dit gaat tegen de bevindingen van eerdere onderzoeken in (Van Overbeek, De Vries & Jongert, 2005a; Wendel-Vos, Schuit & Seidell, 2002; Wheway & Millward, 1997). Dat dit niet uit dit onderzoek naar voren is gekomen, heeft er wellicht mee te

maken dat kinderen die ervaren dat er niet genoeg plekken zijn om te spelen, zich baseren op het speelaanbod rondom het eigen huis. Zij spelen dan vermoedelijk elders in de buurt of zelfs in een andere subwijk, waardoor hun buitenspeelfrequentie niet vermindert. Daarnaast was deze groep in een sterke minderheid: het ging om minder dan twintig procent van het totale aantal kinderen. Dit heeft gemaakt dat een mogelijk klein verschil in buitenspeelfrequentie niet groot genoeg kon zijn om te kunnen spreken van significantie.

Kinderen ervaren de mate van diversiteit aan speelmogelijkheden als positief, hoewel veel kinderen in zowel de enquête als het interview kenbaar maakten behoefte te hebben aan meer speelplekken die geschikt zijn voor oudere kinderen en aan meer (specifieke) speeltoestellen. Kinderen die voldoende diversiteit ervaren, spelen vaker buiten dan kinderen die dat niet ervaren. Wel betreft het een zwak verband. In eerdere onderzoeken is al aangetoond dat diversiteit zowel van belang is voor het gebruik van speelplekken door bijvoorbeeld verschillende leeftijdsgroepen als voor de mate waarin kinderen actief zijn, maar de invloed op de frequentie van buitenspelen was nog niet aangetoond (Brown en Burger (1984); Dymont, Bell & Lucus 2009; Van Gils et al., 2009; De Grauw et al., 2009; Hayward, Rothenberg & Beasley, 1974). Lettend op de resultaten van de focusgroep, lijkt diversiteit daarnaast het speelplezier en de speellocatie te beïnvloeden.

Wanneer er voor kinderen geen alternatief is en niet-diverse speelplekken de enige optie zijn, heeft een gebrek aan diversiteit wellicht een sterkere invloed op de buitenspeelfrequentie. Dit zou in een vervolgonderzoek verder moeten worden onderzocht.

5.1.3 BUURTGROEN EN DE KWALITEIT VAN DE BUURTOMGEVING

De invloed van groen is niet significant: kinderen die ervaren dat er voldoende groen is in de buurt, spelen niet significant vaker buiten dan kinderen die dit niet ervaren. Dit is in tegenspraak met een groot aantal eerder verschenen onderzoeken, die zowel betrekking hadden op buitenspeelgedrag als op bewegingsgedrag in het algemeen (o.a. Almanza, Jerrett, Dunton, Seto & Pentz, 2012; Brockman, Jago & Fox, 2011; Roemmich et al., 2006; Sugiyama et al., 2010; Sugiyama et al., 2013; Wendel-Vos et al., 2002). Wel gaf een aantal onderzochte kinderen aan veel waarde te hechten aan groen en in een groenere omgeving meer speelplezier te ervaren, zoals ook Norðdahl en Einarsdóttir (2015) dat in hun onderzoek aantoonde. Dat er geen verband is gevonden tussen de perceptie van de mate van groen in de buurt en buitenspeelgedrag, is mogelijk te verklaren door het feit dat slechts een fractie van de kinderen onvoldoende groen ervaart in de buurt. Een klein verschil tussen de verschillende groepen kon daardoor niet significant worden bevonden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de mate van groen kinderen in Lunetten simpelweg niet beïnvloedt in het aantal keren dat zij per week buitenspelen.

Kinderen die ervaren dat de kwaliteit van de buurtomgeving ten minste voldoende is, spelen daarnaast niet significant vaker buiten dan kinderen die dit niet ervaren; ze spelen zelfs iets minder vaak buiten. Dit is een verrassende uitkomst, aangezien vele onderzoeken hebben uitgewezen dat een gebrekkige kwaliteit van speelplaatsen (en de omliggende omgeving) een belemmerende werking kan hebben op het buitenspeelgedrag van kinderen of op de bereidwilligheid van ouders om hun kinderen buiten te laten spelen (Bakker et al., 2008; Davison & Lawson, 2006; Ferré et al., 2006; Molnar, Gortmaker, Bull & Buka, 2004; Van Overbeek et al., 2005b; Snel, 2011; Timmermans et al., 2013). Een verklaring hiervoor, op basis van het afgenomen interview, is dat kinderen slecht onderhouden (speel)plekken vermijden of er gewoonweg minder speelplezier ervaren. Dit maakt dat een slecht onderhouden omgeving hun buitenspeelfrequentie niet beïnvloedt.

Al met al kan dan ook worden gesteld dat het buitenspeelgedrag nauwelijks wordt beïnvloed door de aanwezigheid en de inrichting van speeltuinen, schoolpleinen en groenvoorzieningen in de buurt. Het enige mogelijke effect lijkt dat kinderen elders in de buurt gaan buitenspelen of minder speelplezier beleven wanneer zij met het speelaanbod of de omgeving niet tevreden zijn.

5.14 SOCIALE INVLOEDEN

De aanwezigheid van vriendjes of vriendinnetjes in de buurt om mee te spelen beïnvloedt buitenspeelgedrag niet significant, maar de beschikbaarheid van een broer of zus om mee te spelen beïnvloedt buitenspeelgedrag wél significant: kinderen met een broer of zus om mee te spelen, spelen vaker buiten. Het is opvallend dat de aanwezigheid van vriendjes en vriendinnetjes in de buurt kinderen niet in hun gedrag lijkt te beïnvloeden: eerdere onderzoeken toonden namelijk aan dat het hebben van een netwerk de frequentie van het buitenspelen kan bevorderen (Van den Bergh, 1997; Veitch et al., 2006; Veitch et al., 2007; Veitch, Salmon & Ball, 2010) en zelfs aantrekkelijker kan maken (Snel, 2011). Ook het feit dat kinderen zowel in de enquête als in het interview noemden dat samenspelen met andere kinderen voor hen van belang is (en soms zelfs geldt als motivatie), maakt het uitblijven van een verband tussen buitenspelen en vriendjes en vriendinnetjes in de buurt om mee te spelen verwonderlijk. Goed verklaarbaar is dit verschijnsel dan ook niet.

Andere kinderen in de buurt hebben dus in beperkte mate invloed op het buitenspeelgedrag. Wel zijn kinderen om mee te spelen in de buurt van belang voor het speelplezier.

Vrijwel alle kinderen mochten zelfstandig buitenspelen, ongeacht de mate waarin hun ouders zich zorgen maakten. De mate van bezorgdheid van de ouders bleek het buitenspeelgedrag van hun kinderen niet te beïnvloeden: kinderen met bezorgde ouders

speelden niet significant minder vaak buiten. Dit is niet in overeenstemming met eerdere bevindingen, waarbij ouders door hun zorgen geneigd waren hun kinderen binnen te houden (Bogaard et al. in Van Overbeek et al., 2005b; Valentine & McKendrick, 1997; Veitch et al., 2006; Veitch et al., 2010). Een verklaring voor het verschil in bevindingen kan zijn dat in eerdere onderzoeken (ook) jongere kinderen zijn onderzocht, waarop ouders meer invloed hebben dan op de leeftijdsgroep die in het huidige onderzoek is bestudeerd. Verder wordt de groep kinderen met bezorgde ouders mogelijk wel beïnvloed in hun speellocatie: ouders laten hen dan bijvoorbeeld alleen spelen in het speeltuintje vlakbij huis, of de kinderen moeten wegblijven van locaties die ouders als onveilig ervaren. Hierdoor speelt deze groep kinderen niet minder buiten, maar wellicht wel met minder vrijheid. Of dit klopt, moet in een vervolgonderzoek worden bestudeerd.

Ouders hebben al met al weinig invloed op het buitenspeelgedrag van hun kinderen.

5.15 VEILIGHEID

Ook de invloed van veiligheid is beperkt. Kinderen die de buurt als verkeersveilig ervaren, spelen niet significant vaker buiten. Ook dit contrasteert met de bestaande literatuur, waarin gesteld wordt dat de beschikbaarheid van veilige oversteekplaatsen (Timperio et al., 2004), het verkeersvolume (Van Gils et al., 2009; Jago et al., 2009) en de snelheid van het verkeer (Bakker et al., 2008; Van Overbeek et al., 2005b) van invloed zijn op het buitenspeelgedrag van kinderen. Dit heeft ermee te maken dat kinderen niet zelf mogen oversteken wanneer er sprake is van een onveilige verkeerssituatie en daardoor minder mobiel zijn (Timperio et al., 2004). Wel geldt hier dat het in de literatuur niet (alleen) zozeer gaat om de buitenspeelfrequentie, maar (ook) om de locatie. Ook dit laatste is in het huidige onderzoek niet aan het licht gekomen, maar zou wel in vervolgonderzoek kunnen worden onderzocht.

Daarnaast is er geen verband aangetoond tussen de ervaren sociale veiligheid en buitenspeelgedrag: kinderen die de buurt als sociaal veilig beschouwen, spelen niet significant vaker buiten dan kinderen die dit niet zo zien. Dit komt niet overeen met wat eerdere onderzoeken hebben aangetoond, die lieten zien dat sociale onveiligheid zowel de keuze van kinderen om buiten te spelen beïnvloedt als de keuze van hun ouders om hun kind naar buiten te laten gaan (Bogaard et al. in Van Overbeek et al., 2005b; Davison & Lawson, 2006; Gomez, Johnson, Selva & Sallis, 2004; Molnar et al., 2004; Veitch et al., 2010). Een verklaring voor het uitblijven van dit verband in het huidige onderzoek is mogelijk gelijkelijk aan die betreffende de verkeersveiligheid: kinderen spelen wel buiten als zij de omgeving als sociaal onveilig beschouwen, maar binnen een beperktere afstand van hun huis. Uit het interview is daarnaast gebleken dat kinderen geneigd zijn plekken waar zij zich

niet op hun gemak voelen, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van hangjongeren, te vermijden. Zij spelen dan elders buiten, maar niet minder vaak.

De mate van ervaren veiligheid heeft al met al geen invloed op de buitenspeelfrequentie, maar lijkt op basis van kwalitatieve onderzoeksgegevens in enige mate de speellocatie te beïnvloeden.

5.1.6 OVERIGE BEVINDINGEN

Overige bevindingen in dit onderzoek zijn de invloeden van regels, ruimte en de ondergrond van speelplekken op buitenspelen. Regels blijken kinderen te belemmeren in hun speelplezier, -locatie en/of -activiteit, maar worden ook dikwijls genegeerd. De beschikbare ruimte om te spelen heeft dezelfde invloeden op buitenspelen, evenals de ondergrond van speelplaatsen. Kinderen verkiezen gras boven tegels, zo is gebleken. De invloed van deze factoren op de buitenspeelfrequentie is niet voldoende onderzocht.

Concluderend kan worden gesteld dat de door kinderen ervaren buurteigenschappen van enige mate van invloed zijn op het eigen buitenspeelgedrag. Voor de ervaren diversiteit aan speelmogelijkheden en de ervaren beschikbaarheid van broers of zussen om mee buiten te spelen, geldt een significant verband. Voor de overige factoren geldt veelal dat de factoren geen invloed hebben op de buitenspeelfrequentie, maar op basis van kwalitatieve gegevens wel invloed lijken te hebben op het speelplezier, de speelactiviteit en/of de speellocatie. Veelal lijkt het dus zo te zijn dat buitenspelen inderdaad "gewoon leuk" is: kinderen spelen vaak buiten, en als iets hen niet bevalt, spelen ze gewoon ergens anders.

5.2 DISCUSSIE

De resultaten van dit onderzoek zijn, afgezien van de al benoemde beperkingen, mogelijk ook beïnvloed door enkele andere factoren. Zo is er binnen dit onderzoek vrijwel uitsluitend aandacht besteed aan de buitenspeelfrequentie, maar niet aan de intensiteit en nauwelijks aan de invloed van buurteigenschappen op de keuze voor een speellocatie en activiteit of op speelplezier. Deze componenten kwamen wel in de bestaande literatuur aan bod, dus zouden dan ook interessant zijn om in een vervolgonderzoek wel mee te nemen. Mogelijk kunnen er dan meer of andere verbanden worden aangetoond.

Verder is er binnen dit onderzoek van uitgegaan dat de omgeving invloed uitoefent op het buitenspeelgedrag, maar zijn daarbij individuele factoren, die (mogelijk) een grote rol spelen, nauwelijks meegenomen. Hierdoor zijn in dit onderzoek wellicht onterechte

verbanden gelegd of zijn juist bepaalde verbanden niet aangetoond, omdat er bijvoorbeeld geen onderscheid is gemaakt op basis van afkomst of sociaaleconomische status.

Ook is er binnen dit onderzoek geen aselecte, maar een selecte steekproef getrokken. Hierdoor zijn de resultaten indicatief, maar niet representatief en kunnen ze minder goed worden vergeleken met eerdere onderzoeken en bovendien niet worden gegeneraliseerd. Ook hierdoor zijn er wellicht verbanden uitgebleven of onterecht aangetoond.

Ten slotte was dit onderzoek gericht op slechts één subwijk, waardoor lastig geconcludeerd kan worden of de (niet) gevonden verbanden te verklaren zijn door bepaalde omgevingskenmerken, of dat deze wellicht uniek zijn voor Lunetten. In een vervolgonderzoek zou het dan ook waardevol zijn om twee of meer (sub)wijken met elkaar te vergelijken.

5.3 BELEIDSAANBEVELING

De gevonden verbanden en overige bevindingen meenemend, zijn er enkele aanbevelingen te doen ten aanzien van het buitenspeelbeleid vanuit gemeente Utrecht, in het bijzonder betreffende de subwijk Lunetten.

De onderzochte kinderen ervaren het aanbod aan speelmogelijkheden dikwijls als eenzijdig of niet passend bij hun leeftijdsgroep. Zo zouden kinderen graag zien dat de speelplaatsen gevarieerder ingericht worden, wat inhoudt dat de speelplaatsen geschikt zijn voor zowel jongere kinderen als oudere kinderen en daarnaast voor zowel jongens als meisjes. Dit kan worden bereikt door grotere en complexere speeltoestellen te plaatsen (zoals een kabelbaan of een groot klimrek) en op speelplaatsen de ruimte en/of mogelijkheid te bieden ook andere activiteiten te beoefenen, zoals een balspel, steppen of skeeleren. Voor deze laatste twee activiteiten zou een vlakke ondergrond, zoals asfalt, geschikter zijn dan de huidige dominerende tegels. Deze speelplaatsen zouden bovendien evenrediger moeten worden verspreid over de buurt: een groot deel van Lunetten is voorzien van vele speelplaatsen, maar in sommige delen zijn fatsoenlijke speellocaties schaars (zie figuur 2.1.6).

Een ander aandachtspunt vormt het onderhoud van de omgeving: een aantal kinderen merkt op dat op bepaalde speelplaatsen veel afval ligt, wat het onaantrekkelijk maakt om er te spelen. Ook worden de spetterbadjes onvoldoende onderhouden: deze zijn vaak vies en de watertoevoer werkt niet altijd goed. Daarnaast belemmeren hangjongeren en rondhangende volwassenen kinderen om op bepaalde plekken te spelen. Speelplaatsen zouden dan ook minder aantrekkelijk moeten worden voor deze twee laatstgenoemde groepen, bijvoorbeeld door de zitmogelijkheden te beperken en strenger te handhaven.

Uit dit onderzoek is één belangrijk aandachtspunt voor alle gemeenten naar voren gekomen: betrek kinderen bij het vormgeven van speelplaatsen. Kinderen zijn zich erg bewust van hun omgeving en hebben veel ideeën om hun buurt te verbeteren. Bovendien

zijn zij degenen die gebruik moeten gaan maken van de speelplaatsen. Het betrekken van kinderen, de doelgroep, bij de inrichting en vormgeving van woongebieden, in het bijzonder van speelplaatsen, zou dan ook een vanzelfsprekendheid moeten worden.

Wanneer deze adviezen ter harte worden genomen, spelen kinderen in Nederland wellicht weer vaker buiten en kunnen daardoor meer kinderen profiteren van de voordelen voor de gezondheid en ontwikkeling die buitenspelen te bieden heeft.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- (2017). *Activiteitengids Musketon 2017 – 2018*. Geraadpleegd op 3 maart 2018. Verkregen van <http://www.lunetten.nl/pub/docs/musk_act_gids_2017_2018.pdf>.
- Almanza, E., Jerrett, M., Dunton, G., Seto, E. & Pentz, M.A. (2012). A study of community design, greenness, and physical activity in children using satellite, GPS and accelerometer data. *Health & place*, 18(1), 46-54.
- Amin, A. (2002). Ethnicity and the multicultural city: living with diversity. *Environment and planning A*, 34(6), 959-980.
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Peters, V., Velden, T. van der & Goede, M. de (2013). Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Bakker, I., Vries, S.I. de, Boogaard, C.M.H. van den, Hirtum, W.J.E.M van., Joore, J.P. & Jongert, M.W.A. (2008). *Playground van de Toekomst: succesvolle speelplekken voor basisscholieren*. Leiden: TNO.
- Ball, K., Jeffery, R.W., Crawford, D.A., Roberts, R. J., Salmon, J. & Timperio, A.F. (2008). Mismatch between perceived and objective measures of physical activity environments. *Preventive medicine*, 47(3), 294-298.
- Berg, A.E. van den, Koenis, R., & Berg, M.M.H.E. van den (2007). *Spelen in het groen: van een bezoek aan een natuurspeeltuin op het speelgedrag, de lichamelijke activiteit, de concentratie en de stemming van kinderen*. Rapport 1600. Wageningen: Alterra.
- Bergh, B. van den (1997). *Kindertijd. Kinderen en ouders over de leefsituatie van kinderen op lagereschoolleeftijd in Vlaanderen*. Leuven: Garant.
- Bregman, R. (2017, 17 juli). Waarom onze kinderen steeds minder spelen en wij met een burn-out thuis zitten. *De Correspondent*. Geraadpleegd op 11 februari 2018. Verkregen van: <<https://decorrespondent.nl/7075/waarom-onze-kinderen-steeds-minder-spelen-en-wij-met-een-burn-out-thuis-zitten/2633814664800-6dc92261>>.
- Brockman, R., Jago, R. & Fox, K.R. (2011). Children's active play: self-reported motivators, barriers and facilitators. *BMC public health*, 11(1), 461-467.
- Brown, J.G. & Burger, C. (1984). Playground designs and preschool children's behaviors. *Environment and behavior*, 16(5), 599-626.
- Brussoni, M., Gibbons, R., Gray, C., Ishikawa, T., Sandseter, E.B.H., Bienenstock, A., ... & Pickett, W. (2015). What is the relationship between risky outdoor play and health in children? A systematic review. *International journal of environmental research and public health*, 12(6), 6423-6454.
- Burdette, H.L., & Whitaker, R.C. (2005). A national study of neighborhood safety, outdoor play, television viewing, and obesity in preschool children. *Pediatrics*, 116(3), 657-662.

- Carron, A.V., Hausenblas, H.A., & Mack, D. (1996). Social influence and exercise: A meta-analysis. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18(1), 1-16.
- Carson, V., Lee, E.Y., Hewitt, L., Jennings, C., Hunter, S., Kuzik, N., ... & Adamo, K.B. (2017). Systematic review of the relationships between physical activity and health indicators in the early years (0-4 years). *BMC Public Health*, 17(5), 854.
- Cauwenberg, J. van, Bourdeaudhuij, I. de, Meester, F. de, Dyck, D. van, Salmon, J., Clarys, P. & Deforche, B. (2011). Relationship between the physical environment and physical activity in older adults: a systematic review. *Health & place*, 17(2), 458-469.
- CBS (z.d.). *Begrippen*. Geraadpleegd op 6 april 2018. Verkregen van: <<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen>>.
- CBS (2016). *Jaarrapport Integratie 2016*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Cochrane, T., Davey, R.C., Gidlow, C., Smith, G.R., Fairburn, J., Armitage, C.J., Stephansen, H. & Speight, S. (2009). Small area and individual level predictors of physical activity in urban communities: a multi-level study in Stoke on Trent, England. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 6(2), 654-677.
- Cole-Hamilton, I., Harrop, A. & Street, C. (2002). The value of children's play and play provision: a systematic review of the literature. *New Policy Institute*.
- Connor, S. & Brink, S. (1999). *Understanding the early years: community Impacts on Child Development*. Quebec: Applied Research Branch, Strategic Policy Human Resources Development Canada.
- Davison, K.K. & Lawson, C.T. (2006). Do attributes in the physical environment influence children's physical activity? A review of the literature. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 3(1), 19.
- Dellas, V., Dool, R. van den & Collard, D. (2018). *Ontwikkeling buitenspelen bij kinderen in Nederland Factsheet 2018/ 4*. Utrecht: Mullier Instituut.
- Dyment, J.E., Bell, A.C. & Lucas, A.J. (2009). The relationship between school ground design and intensity of physical activity. *Children's Geographies*, 7(3), 261-276.
- Eerkens, M. (2016, 22 augustus). Het is tijd voor een echt debat over wat gamen met onze kinderen doet. *De Correspondent*. Geraadpleegd op 1 maart 2018. Verkregen van: <<https://decorrespondent.nl/5110/het-is-tijd-voor-een-echt-debat-over-wat-gamen-met-onze-kinderen-doet/353617110-45318e34>>.
- Faber Taylor, A., Wiley, A., Kuo, F.E. & Sullivan, W.C. (1998). Growing up in the inner city: Green spaces as places to grow. *Environment and Behavior*, 30(1), 3-27.
- Farley, T.A., Meriwether, R.A., Baker, E.T., Rice, J.C. & Webber, L.S. (2008). Where do the children play? The influence of playground equipment on physical activity of children in free play. *Journal of Physical Activity and Health*, 5(2), 319-331.

- Farley, T.A., Meriwether, R.A., Baker, E.T., Watkins, L.T., Johnson, C.C. & Webber, L.S. (2007). Safe play spaces to promote physical activity in inner-city children: results from a pilot study of an environmental intervention. *American journal of public health, 97*(9), 1625-1631.
- Ferré, M.B., Guitart, A.O. & Ferret, M.P. (2006). Children and playgrounds in Mediterranean cities. *Children's Geographies, 4*(2), 173-183.
- Fjørtoft, I., Kristoffersen, B. & Sageie, J. (2009). Children in schoolyards: Tracking movement patterns and physical activity in schoolyards using global positioning system and heart rate monitoring. *Landscape and Urban Planning, 93*(3-4), 210-217.
- Gezondheidsraad (2017). *Beweegerichtlijnen 2017*. Den Haag: Gezondheidsraad.
- Gils, J. van, Seghers, J., Boen, F., Scheerder, J., Servaas, W., Meire, J., ... & Vaningelgem, F. (2009). *Buiten Spelen!, Onderzoek met betrekking tot de relatie tussen (on)beschikbaarheid van bespeelbare ruimte, de mate van buitenspelen en de gevolgen daarvan op de fysieke, sociale, psychische en emotionele ontwikkeling van de Vlaamse kinderen en jongeren*. Brussel: Agentschap Sociaal-Cultureel Werk.
- Golden, D., Aviezer, O. & Ziv, Y. (2017). Modern pedagogy, local concerns: the Junkyard on the kibbutz kindergarten. *Paedagogica Historica, 1*-16.
- Gomez, J.E., Johnson, B.A., Selva, M., & Sallis, J.F. (2004). Violent crime and outdoor physical activity among inner-city youth. *Preventive medicine, 39*(5), 876-881.
- Grauw, C. de, Loo, M. van, Putten, M. van & Roobol, M. (2009). *Verandering van speelgedrag op een groen schoolplein: een casestudie*. Rotterdam: Gemeente Rotterdam.
- Hallmann, K., Wicker, P., Breuer, C. & Schönherr, L. (2012). Understanding the importance of sport infrastructure for participation in different sports – findings from multi-level modeling, *European Sport Management Quarterly, 12*(5), 525-544.
- Hayward, D.G., Rothenberg, M. & Beasley, R.R. (1974). Children's Play and Urban Playground Environments: "A Comparison of Traditional, Contemporary, and Adventure Playground Types". *Environment and behavior, 6*(2), 131-168.
- Jago, R., Thompson, J.L., Page, A.S., Brockman, R., Cartwright, K. & Fox, K.R. (2009). Licence to be active: parental concerns and 10–11-year-old children's ability to be independently physically active. *Journal of public health, 31*(4), 472-477.
- Jansson, M. (2010). Attractive playgrounds: Some factors affecting user interest and visiting patterns. *Landscape Research, 35*(1), 63-81.
- Jansson, M. (2015). Children's perspectives on playground use as basis for children's participation in local play space management. *Local Environment, 20*(2), 165-179.
- Jantje Beton/Kantar Public (2018). *Buitenspelen: Onderzoek 2018*. Geraadpleegd op 18 april 2018. Verkregen van:

- <https://jantjebeton.nl/uploads/files/Onderzoek%20Buitenspelen%202018%20-%20Jantje%20Beton_1523951504.pdf>.
- Karsten, L. (2009). *Ruimte voor de jeugd: gemeentelijke beleidsinspanning op het terrein van jeugd en ruimte in de provincie Noord-Holland*. Haarlem: Provincie Noord-Holland.
- Karsten, L., Kuiper, E. & Reubsaet, H. (2001). *Van de straat? De relatie jeugd en openbare ruimte verkend*. Assen: Van Gorcum.
- Kondo, K., Lee, J.S., Kawakubo, K., Kataoka, Y., Asami, Y., Mori, K., Umezaki, M., Yamauchi, T., Takagi, H., Sunagawa, H., Akabayashi, A. (2009). Association between daily physical activity and neighborhood environments. *Environmental Health and Preventive Medicine*, 14(3), 196–206.
- Kruijff, N. de (2017, 28 juni). Jarig Lunetten wijk met twee gezichten. *AD*. Geraadpleegd op 2 maart 2018. Verkregen van: <<https://www.ad.nl/utrecht/jarig-lunetten-wijk-met-twee-gezichten~ae7af5be/>>.
- Leisberger, B.M. (2016). *Kinderen over hun Gebruik van de Openbare Speelruimte: Een Evaluatieonderzoek van het SchoolSpeelPleinen (SSP) Project* (masterthesis Universiteit Utrecht).
- Looze, M. de, Dorselaer, S. van, Roos, S. de, Verdurmen, J., Stevens, G., Gommans, R., Bon-Martens, M. van, Bogt, T. ter, Vollebergh, W. (2013). *HBSC 2013: Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Loukaitou-Sideris, A., & Eck, J.E. (2007). Crime prevention and active living. *American Journal of Health Promotion*, 21(4), 380-389.
- Mitchell, R., Cavanagh, M., & Eager, D. (2006). Not all risk is bad, playgrounds as a learning environment for children. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion*, 13(2), 122-124.
- Molnar, B.E., Gortmaker, S.L., Bull, F.C., & Buka, S.L. (2004). Unsafe to play? Neighborhood disorder and lack of safety predict reduced physical activity among urban children and adolescents. *American journal of health promotion*, 18(5), 378-386.
- Mulder, F. (2017, 8 maart). De enclave: GroenLinks in Lunetten. *De Groene Amsterdammer*. Geraadpleegd op 2 maart 2018. Verkregen van: <<https://www.groene.nl/artikel/groenlinks-in-lunetten>>.
- Norðdahl, K., & Einarsdóttir, J. (2015). Children's views and preferences regarding their outdoor environment. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 15(2), 152-167.
- OMO Buitenspeelbond (2007). *Spelen: Onderzoek onder ouders en kinderen naar speelgedrag*. Rotterdam: Jetix Europe.

- Overbeek, K. van, Vries, S. I. de & Jongert, M.W.A. (2005a). *Kinderen bewegen tot educatie in de stad*. Leiden: TNO.
- Overbeek, K. van, Vries, S. I. de, Jongert, M.W.A. & Hopman-Rock, M. (2005b). *Make me move!: het ontwerpen van een stimulerende omgeving die kinderen uitnodigt om spontaan te bewegen: het vooronderzoek*. Leiden: TNO.
- Page, A.S., Cooper, A.R., Griew, P., & Jago, R. (2010). Independent mobility, perceptions of the built environment and children's participation in play, active travel and structured exercise and sport: the PEACH Project. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 17(7).
- Pan, S.Y., Cameron, C., DesMeules, M., Morrison, H., Craig, C.L. & Jiang, X.H. (2009). Individual, social, environmental, and physical environmental correlates with physical activity among Canadians: a cross-sectional study. *BMC Public Health*, 9(1), 21.
- Penedo, F.J. & Dahn, J.R. (2005). Exercise and well-being: a review of mental and physical health benefits associated with physical activity. *Current Opinion in Psychiatry* 18(2), 189-193.
- Potwarka, L.R., Kaczynski, A.T. & Flack, A.L. (2008). Places to play: association of park space and facilities with healthy weight status among children. *Journal of community health*, 33(5), 344-350.
- Ridgers, N.D., Stratton, G., Fairclough, S.J. & Twisk, J.W. (2007). Long-term effects of a playground markings and physical structures on children's recess physical activity levels. *Preventive medicine*, 44(5), 393-397.
- Rijksoverheid (z.d.). Trend in overgewicht kinderen. *Volksgezondheidszorg.info*. Geraadpleegd op 11 februari 2018. Verkregen van: <https://www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/overgewicht/cijfers-context/trends#node-trend-overgewicht-kinderen>
- Roemmich, J.N., Epstein, L.H., Raja, S., Yin, L., Robinson, J. & Winiewicz, D. (2006). Association of access to parks and recreational facilities with the physical activity of young children. *Preventive medicine*, 43(6), 437-441.
- Saelens, B.E., Sallis, J.F., Black, J.B. & Chen, D. (2003). Neighborhood-based differences in physical activity: an environment scale evaluation. *American journal of public health*, 93(9), 1552-1558.
- Sallis, J.F., Taylor, W.C., Dowda, M., Freedson, P.S., & Pate, R.R. (2002). Correlates of vigorous physical activity for children in grades 1 through 12: comparing parent-reported and objectively measured physical activity. *Pediatric Exercise Science*, 14(1), 30-44.

- Salmon, J., Timperio, A., Telford, A., Carver, A. & Crawford, D. (2005). Association of family environment with children's television viewing and with low level of physical activity. *Obesity Research*, 13(11), 1939–1951.
- Scheepers, P., Tobi, H. & Boeije, H. (red.) (2016). *Onderzoeksmethoden*. 9de druk. Amsterdam: Boom uitgevers
- Snel, N. (2011). *Buitenspelen: kwaliteit van de speelomgeving in de eigen buurt*. Amsterdam: TNS NIPO.
- Stratton, G. & Mullan, E. (2005). The effect of multicolor playground markings on children's physical activity level during recess. *Preventive medicine*, 41(5-6), 828-833.
- Sugiyama, T., Francis, J., Middleton, N.J., Owen, N. & Giles-Corti, B. (2010). Associations Between Recreational Walking and Attractiveness, Size, and Proximity of Neighborhood Open Spaces. *American Journal of Public Health*, 100(9), 1752-1757.
- Sugiyama, T., Giles-Corti, B., Summers, J., Toit L. du, Leslie, E. & Owen, N. (2013). Initiating and maintaining recreational walking: A longitudinal study on the influence of neighborhood green space. *Preventive Medicine*, 3(57), 178-182.
- Timmermans, P., Meinema, M. & Snel, N. (2013). *Buitenspelen 2013: kwaliteit van de speelomgeving in de eigen buurt*. Amsterdam: TNS NIPO. Utrecht: Jantje Beton.
- Timperio, A., Crawford, D., Telford, A. & Salmon, J. (2004). Perceptions about the local neighborhood and walking and cycling among children. *Preventive medicine*, 38(1), 39-47.
- Utrecht Buurtmonitor (2018). WistUdata. *Gemeente Utrecht*. Geraadpleegd op 22 april 2018. Verkregen van: <https://utrecht.buurtmonitor.nl/jive?presel_code=p635804133201299301>.
- Valentine, G. & McKendrick, J. (1997). Children's outdoor play: exploring parental concerns about children's safety and the changing nature of childhood. *Geoforum*, 28(2), 219-235.
- Veilig Verkeer Nederland (z.d.). *Woonerf*. Geraadpleegd op 3 maart 2018. Verkregen van: <<https://vvn.nl/woonerf>>.
- Veitch, J., Bagley, S., Ball, K. & Salmon, J. (2006). Where do children usually play? A qualitative study of parents' perceptions of influences on children's active free-play. *Health & place*, 12(4), 383-393.
- Veitch, J., Salmon, J. & Ball, K. (2007). Children's perceptions of the use of public open spaces for active free-play. *Children's geographies*, 5(4), 409-422.
- Veitch, J., Salmon, J. & Ball, K. (2010). Individual, social and physical environmental correlates of children's active free-play: a cross-sectional study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), 11-20.

- Vries, S.I. de, Bakker, I., Overbeek, K. van, Boer, N.D., Hopman-Rock, M. & Jeugd, P.W. (2005). *Kinderen in prioriteitswijken: lichamelijke (in) activiteit en overgewicht*. Leiden: TNO.
- Vries, S.I. de, Slinger, J., Schokker, D.F., Graham, J.M.A. & Pierik, F.H. (2010). *Beweegvriendelijke stadswijken voor kinderen: resultaten van een quasi-experimenteel onderzoek*. Leiden: TNO Preventie en Zorg.
- Warburton, D.E.R., Nicol, C.W. & Bredin, S.S.D. (2006). Health benefits of physical activity: the evidence. *Canadian Medical Association Journal*, 174(6).
- Weetmeer Buurtinformatie (z.d. a). Lunetten-Noord, Utrecht. *Weetmeer.nl*. Geraadpleegd op 5 april 2018. Verkregen van: <<http://www.weetmeer.nl/buurt/Utrecht/Lunetten-Noord/03440711>>.
- Weetmeer Buurtinformatie (z.d. b). Lunetten-Zuid, Utrecht. *Weetmeer.nl*. Geraadpleegd op 5 april 2018. Verkregen van: <<http://www.weetmeer.nl/buurt/Utrecht/Lunetten-Zuid/03440712>>.
- Wendel-Vos, G.C.W., Blokstra, A., Zwakhals, S.L.N., Wijga, A.H. & Tjhuis, M.A.R. (2005). De fysieke omgeving in relatie tot bewegen en voeding-Onderzoek in het kader van preventie van overgewicht. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).
- Wendel-Vos, G.C.W., Schuit, A.J. & Seidell, J.C. (2002). *De gevolgen van beleidsmaatregelen uit de Nota Wonen op bewegingsarmoede in Nederland. Onderdeel van de gezondheidseffectrapportage "Mensen wensen gezond wonen"*. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).
- Wheway, R. & Millward, A. (1997) *Child's Play: facilitating play on housing estates London*. Coventry: Chartered Institute of Housing.
- Winter, M. de & Kroneman, M. (1998). *Jeugdige gezinsbeleid: visies van jongeren op het gezin, de opvoeding en het gezinsbeleid, en wat de overheid daarmee zou kunnen doen*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

BIJLAGE I BRIEF AAN OUDERS

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Mijn naam is Robin Rauws en ik ben een derdejaarsstudent Liberal Arts & Sciences (met een focus op Sociale Geografie) aan Universiteit Utrecht en ben daarnaast oud-leerling van Basisschool De Spits. Momenteel werk ik aan mijn afstudeeronderzoek over de invloed van de omgeving op het buitenspeelgedrag van kinderen. Voor dit onderzoek wil ik vragenlijsten afnemen bij kinderen van de leeftijd van 9 t/m 12 jaar, dus groep 6 t/m 8. Deze vragenlijsten vullen de kinderen zelf in. De vragen zullen bijvoorbeeld gaan over hoe veilig kinderen hun buurt vinden, hoe schoon speeltuinen in hun buurt zijn en hoe vaak zij buitenspelen. Ook wordt naar enkele persoonskenmerken gevraagd, zoals geslacht, leeftijd en afkomst. Deze antwoorden worden anoniem verwerkt, wat inhoudt dat de kinderen hun naam niet op de vragenlijst zetten. De antwoorden die uw kind geeft zijn dus niet naar hem of haar terug te leiden. Ook worden de ingevulde lijsten niet gedeeld met derden en zal secuur met de gegevens worden omgegaan.

Ik wil dit onderzoek gaan uitvoeren in de week van 16 april. Indien u liever niet wilt dat uw kind aan dit onderzoek deelneemt, kunt u dit aangeven op het strookje onderaan deze brief. Deze kunt u inleveren bij de leerkracht van uw kind.

Mocht u nog vragen of twijfels hebben over dit onderzoek, dan kunt u mailen naar r.h.s.rauws@students.uu.nl.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Robin Rauws

Ik verleen **geen** toestemming om mijn kind deel te laten nemen aan het onderzoek.

Naam kind:

Groep:

Enquêtenummer	
---------------	--

BIJLAGE II ENQUÊTE

VRAGENLIJST OVER BUITENSPELEN

Hoi! Leuk dat je meedoet aan mijn onderzoek over buitenspelen! Ik doe dit onderzoek voor mijn studie Liberal Arts and Sciences aan Universiteit Utrecht. Het onderzoek gaat over invloeden vanuit de buurtomgeving op buitenspelen. Hierover gaan ook de vragen en stellingen in deze vragenlijst. Je antwoorden worden anoniem verwerkt (dus niemand weet dat het j ouw antwoorden zijn!) en worden alleen gebruikt voor dit onderzoek. Alvast bedankt voor het invullen!

Buitenspeelgedrag

Het eerste onderdeel van deze vragenlijst gaat over buitenspelen in jouw buurt. Met 'buitenspelen' bedoel ik hier alle vormen van beweging en spel die je buiten doet voor je plezier. Sportwedstrijden en -trainingen en buitenspelen tijdens de schoolpauzes tellen hier niet mee.

Vul bij de volgende vragen steeds je antwoord in op de stippellijn.

1. Op hoeveel dagen per week speel je meestal buiten? Vul een getal in van 0 tot en met 7.

.....

2. Wat speel je het liefst als je buiten speelt?

.....

3. Wat is je favoriete speelplek?

.....

4. Wat zou buitenspelen in je buurt n og leuker (of minder stom) maken?

.....

De buurtomgeving

Het tweede onderdeel van de vragenlijst gaat over wat jij van de buurtomgeving vindt. Dit onderdeel is verdeeld in drie thema's. Hierover krijg je een aantal vragen en stellingen.

Thema 1: Buitenspeelplekken

Hieronder staat een aantal stellingen over buitenspelen. Kleur steeds het rondje bij het antwoord dat jij het best bij de stelling vindt passen.

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
5. In de buurt zijn genoeg speeltuinen waar ik kan spelen	☐	☐	☐	☐	☐
6. In de buurt zijn genoeg parken waar ik kan spelen	☐	☐	☐	☐	☐
7. In de buurt zijn genoeg grasveldjes en pleintjes waar ik kan spelen	☐	☐	☐	☐	☐
8. In de buurt zijn genoeg plekken waar ik op straat kan spelen	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over de speelmogelijkheden in speeltuinen. Kleur steeds het rondje bij het antwoord dat jij het best bij de stelling vindt passen.

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
9. In speeltuinen bij mij in de buurt kan ik op verschillende manieren spelen (bijvoorbeeld klimmen, tikkertje, fietsen, voetballen, enz.)	☐	☐	☐	☐	☐
10. Speeltuinen bij mij in de buurt zijn leuk voor jongere én oudere kinderen	☐	☐	☐	☐	☐

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
11. Speeltuinen bij mij in de buurt zijn leuk voor jongens én meisjes	☐	☐	☐	☐	☐
12. In speeltuinen bij mij in de buurt staan meerdere soorten speeltoestellen (bijvoorbeeld een glijbaan, een schommel en een klimrek)	☐	☐	☐	☐	☐

Thema 2: Kwaliteit van de buurtomgeving

13. Hoe groen vind je de buurt waarin je woont op een schaal van 1 (helemaal niet groen) tot 10 (heel groen)? Kleur het rondje dat het meest bij jouw mening aansluit. Met 'groen' worden niet alleen grasvelden en parken bedoeld, maar ook perkjes, bomen, weides en speeltuinen met een grasondergrond.

1 **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10**

De volgende stellingen gaan over de kwaliteit van de buurtomgeving. Kleur steeds het rondje bij het antwoord dat jij het best bij de stelling vindt passen.

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
14. Het groen in mijn buurt (parken, perkjes, bomen, enz.) ziet er netjes uit	☐	☐	☐	☐	☐
15. De speelplekken (pleintjes, veldjes en speeltuinen) in mijn buurt zijn schoon	☐	☐	☐	☐	☐
16. De toestellen in de speeltuinen in mijn buurt zijn vaak beklad of kapot	☐	☐	☐	☐	☐

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
17. In de ondergrond van speeltuinen in mijn buurt zitten vaak tegels scheef of kuilen in de grond	☐	☐	☐	☐	☐

Thema 3: Veiligheid

De volgende stellingen gaan over het verkeer in de buurtomgeving. Kleur steeds het rondje bij het antwoord dat jij het best bij de stelling vindt passen.

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
18. Ik kan in mijn buurt veilig oversteken	☐	☐	☐	☐	☐
19. Er rijdt veel verkeer in mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐
20. Het verkeer in mijn buurt rijdt erg hard	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende stellingen gaan over de 'sociale veiligheid' in de buurtomgeving. Hieronder vallen zaken als criminaliteit, drugsgebruik en hangjongeren. Kleur steeds het rondje bij het antwoord dat jij het best bij de stelling vindt passen.

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
21. Ik voel me veilig in mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐
22. In mijn buurt hangen vaak vervelende jongeren rond	☐	☐	☐	☐	☐
23. In mijn buurt hangen vaak vervelende volwassenen rond	☐	☐	☐	☐	☐

Andere kinderen en ouders

Het derde onderdeel van de vragenlijst gaat over de invloed van andere kinderen en van je ouders op jouw buitenspeelgedrag. Hierover volgen nog enkele stellingen en vragen.

De volgende stellingen gaan over kinderen om mee buiten te spelen. Kleur steeds het rondje bij het antwoord dat jij het best bij de stelling vindt passen.

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Niet oneens, niet eens	Eens	Helemaal mee eens
24. Er zijn genoeg vriendjes/vriendinnetjes met wie ik bij mij in de buurt kan buitenspelen	☐	☐	☐	☐	☐
25. Er is altijd wel een broer(tje) of zus(je) om mee buiten te spelen (als je <u>geen</u> broer(tje) of zus(je) hebt, geef dan aan dat je het <u>helemaal oneens</u> bent met deze stelling)	☐	☐	☐	☐	☐

26. Hoeveel zorgen maken je ouders zich over jou als je buiten speelt op een schaal van 1 (helemaal niet) tot 10 (heel veel)?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

27. Mag jij van je ouders zelfstandig buitenspelen (dus zonder toezicht van je ouders)?

- Ja
 Nee

Persoonskenmerken

Bijna klaar! In dit vierde onderdeel van de vragenlijst staan alleen nog wat algemene onderdelen die je zó hebt ingevuld!

28. Ik ben een:

- jongen
 meisje
 Ik ben geen van beide

29. Hoe oud ben je?

.....

30. Waar ben je geboren?

- In Nederland
- In een ander Europees land
- In Turkije
- In Marokko
- In een ander land, namelijk.....
- Weet ik niet

31. Is je vader of moeder buiten Nederland geboren?

- Nee
- Ja

Als je ouders niet buiten Nederland geboren zijn, ga dan naar vraag 33 (de laatste vraag!).

32. Als je vader of moeder buiten Nederland is geboren, in welk land dan?

- In een Europees land
- In Turkije
- In Marokko
- In een ander land, namelijk.....
- Weet ik niet

33. In welke buurt woon je?

- In Lunetten
- In Hoograven
- Ergens anders, namelijk.....

Wil je nog iets kwijt? Vul dat dan hieronder in:

.....

.....

.....

.....

Dit is het einde van de vragenlijst. Heel erg bedankt voor het invullen! ☺

BIJLAGE III TOPICLIJST INTERVIEW

Respondenten:	Datum:	
	Begintijd:	
	Eindtijd:	

Inleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Wie ben ik - Wat onderzoek ik - Waar wil ik het over gaan hebben - Opname maken (toestemming?) - Zijn er nog vragen en opmerkingen?
Introductie	1. Kunnen jullie jezelf kort voorstellen? Wie ben je, hoe oud ben je, wat zijn je hobby's?
Buitenspeelgedrag	2. Hoe vaak spelen jullie per week buiten? <ul style="list-style-type: none"> • Wat maakt dat je niet zo vaak/wel vaak buiten speelt?
Niet-bevorderende factoren	3. Waar spelen jullie liever niet buiten? (aan de hand van foto's) <ul style="list-style-type: none"> • Wat maakt het daar niet fijn? <p>4. Zijn er nog andere dingen in de buurt die jullie vervelend vinden (en waardoor jullie misschien minder buiten spelen dan jullie zouden willen)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom is dat zo vervelend? <p>5. Als jullie iets aan de buurt zouden mogen veranderen om het voor jou fijner te maken om buiten te spelen, wat zou dat dan zijn?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom zou dat je helpen?
Bevorderende factoren	6. Waar spelen jullie het liefst buiten? (aan de hand van foto's) <ul style="list-style-type: none"> • Wat maakt het daar fijn? <p>7. Zijn er nog andere dingen in de buurt die buitenspelen fijn maken?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom is dat zo fijn? <p>8. Hoe ziet de perfecte speelplaats er voor jullie uit? (aan de hand van zelfgemaakte tekening)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat maakt [ding dat genoemd wordt] zo leuk? • Zou je vaker buitenspelen als alle speelplaatsen in de buurt er (meer) zo uit zouden zien?
Afsluiting	<ul style="list-style-type: none"> - Aanvullende informatie waar ik niet naar heb gevraagd? - Uitleggen anonimiteit (indien ze anoniem willen zijn, kiezen van pseudoniem) - Transcript / eindverslag inzien? - Vragen en opmerkingen? - Bedanken

BIJLAGE IV TRANSCRIPT

Transcript focusgroep buitenspelen

Locatie: Wijkcentrum De Musketon, Lunetten, Utrecht

Datum: 2 mei 2018

Duur: 54:27 minuten

Interviewer: Kunnen jullie je kort voorstellen? Wie ben je, hoe oud ben je en wat zijn je hobby's? Ik zal dan even bij jou beginnen.

Juliënne: Ik ben Juliënne, tien jaar en ik vind het heel leuk om te dansen en muziek te luisteren.

Interviewer: Oké; duidelijk. Dankjewel.

Johanna: Ik ben Johanna, ik ben negen jaar en ik houd heel erg van dansen en muziek luisteren en buitenspelen.

Interviewer: Leuk!

Guus: Ik ben Guus, ik ben elf jaar en ik houd heel erg van vliegeren.

Interviewer: O, tof!

Rokus: Ik ben Rokus, ik ben ook elf jaar en ik houd heel erg van steppen op het skaterampje hier in de buurt.

Interviewer: Oja, ja; o, leuk!

Interviewer: Nou, dan zijn we alweer bij de volgende vraag aanbeland: hoe vaak spelen jullie per week buiten?

Juliënne: Ik denk wel bijna elke dag.

Interviewer: En waarom speel je bijna elke dag buiten?

Juliënne: Ja, ik vind dat gewoon, ja, leuk om te doen, en ja; gezellig met andere kinderen.

Interviewer: Ja, precies; en wat maakt het zo leuk, vind je?

Juliënne: Ja, nou, ja... [lacht] ; ik vind het gewoon leuk! Een beetje lastig uit te leggen. Gewoon leuk.

Interviewer: Oké; ik vind het wel duidelijk, hoor!

Juliënne: Ja, oké!

Johanna: Nou, ik vind het gewoon... ik denk... acht keer per week? Dan speel ik heel even binnen en dan ga ik weer naar buiten. En ja, ik speel meestal gewoon bij school en in de speeltuin, maar dan zit ik gewoon een beetje met vriendinnen te kletsen enzo.

**Interviewer: Altijd leuk inderdaad, wel gezellig!
En spelen jullie ook voor de gezelligheid buiten?**

Rokus: Ja, nou, een beetje. Vooral in de avond.

Interviewer: Ja, oké. En op hoeveel dagen per week speel jij buiten?

Rokus: Dat ligt er een beetje aan. Stel nou: het is een regenachtige week. Dan is het heel af en toe, maar stel het is een lekker zonnige week in de zomer, dan kan het wel bijna de hele week, de hele dag zijn.

Interviewer: Wat vind je zo leuk aan buitenspelen?

Rokus: Ik weet het niet, maar in ieder geval heb je daar de ruimte.

Interviewer: Die je niet binnen hebt, bedoel je?

Rokus: Ja. Binnen kan ik niet over een (?) springen.

Interviewer: Nee, dat is misschien niet zo handig. En jij?

Guus: Ja, ik speel ook heel veel buiten.

Interviewer: Elke dag, of...?

Guus: Ja, elke dag.

Interviewer: En waarom zo veel, ook?

Guus: Ja, ik vind het zelf heel leuk.

Interviewer: En waarom vind je het zo leuk?

Guus: Weet ik eigenlijk niet.

Interviewer: Geeft niet.

Interviewer: Dan gaan we nu even beginnen met de foto's die we hier hebben. We beginnen met de niet-bevorderende, dus de niet-leuke.

Oké, Juliënne; we hebben een mooie foto van jou gekregen. Wat vind je zo stom aan die plek?

Juliënne: Nou, omdat... het is daar altijd heel rommelig, en, ja; dat meer gewoon en omdat het heel vies is daar altijd en, ja...

Interviewer: Wat is daar dan allemaal vies?

Juliënne: Er liggen allemaal bierblikjes enzo, en... ja. En er zijn ook allemaal mensen die... dan spugen ze zo daarin en dan ligt er ook tuf enzo...

Interviewer: O, ja...?

Juliënne: ...heel vies vind ik het daar!

Interviewer: Ja, dat is wat minder...

Juliënne: Ja, [lacht].

Interviewer: En kun je er verder ook gewoon niet goed spelen?

Juliënne: Nou, dat wel, maar dan moet je gewoon een beetje oppassen.

Interviewer: Voor de viezigheid?

Juliënne: Ja.

Interviewer: En op wat voor plek speel jij écht liever níet buiten?

Johanna: Een beetje bij het winkelcentrum, omdat daar heel veel mensen, die zijn heel erg... die zijn wat groter en dan, denk je van 'ja, ik durf niet echt zo'. Ze hebben muziek en...

Juliënne: ...en ze praten heel hard, enzo!

Johanna: Ja.

Interviewer: En dat stoot je een beetje af?

Johanna: Ja, en ze maken vaak ruzie met mensen die er langs lopen.

Interviewer: Oja, nee; dat is ook niet leuk, inderdaad.

Johanna: Dus je loopt daar gewoon snel langs.

Interviewer: Dus het is gewoon eng?

Johanna: Nee, ik denk niet per se eng, maar gewoon irritant, een soort van.

Interviewer: Ja, dat kan ik me ook wel voorstellen!

Johanna: Het zijn niet vaak jongeren, maar het zijn gewoon oudere mensen.

Interviewer: Ja, dus ook volwassenen?

Johanna: Ja.

Interviewer: Nee, dat is niet fijn, inderdaad. Nee, ik kan me dan wel voorstellen dat je er niet meer wilt komen.

Interviewer: En, heeft dat voor jullie eenzelfde soort reden?

Guus: Eerder achter het skateparkje, want daar zitten altijd mensen.

Rokus: Ja, daar kom ik ook niet zo graag. Het skateparkje vind ik wel heel leuk, maar alleen daarachter... Ik kan er wel stappen als er gewoon daarachter mensen zitten, maar ik kom daar gewoon niet achter.

Interviewer: Oké, want daar zitten dus ook gewoon vervelende mensen?

Rokus: Daar mag ik ook niet eens achter, want daar kunnen ook drugsnaalden liggen.

Interviewer: O, jeetje... Ja... En daar mag je niet van je ouders komen?

Rokus: Nee, niet van mijn ouders. En ik ga ook gewoon niet daarheen; dat zou ik zelf ook niet doen.

Interviewer: En jij gaat daar ook niet heen om dezelfde reden?

Guus: Ja, ongeveer.

Rokus: Ja, maar kijk, ik heb... Ik vind het daar wel leuk om buiten te spelen, dus ik heb wel een andere plek uitgekozen dan daar. Daarvan heb ik ook een foto.

Interviewer: Ja, oké, want wat voor andere plek heb je gekozen?

Rokus: Het Zwarte Woud.

Interviewer: Oja, daar.

Rokus: Dat zijn eigenlijk straatjes waar je heel weinig ruimte hebt vergeleken bij waar ik graag buiten speel. En ik zie daar ook niet heel veel groen... ja...

Interviewer: [humt begrijpend]

Rokus: ...je ziet zo'n... je ziet een rij bomen en een rij planten om de parkeerplaats, maar verder zie je niet echt groen.

Interviewer: Oké.

Rokus: Daarachter heb je ook speeldingetjes en dat zijn dan ook echt heel kleine dingetjes op kunstgras.

Guus: Dat is echt gewoon zo één attractie.

Interviewer: Ja...

Rokus: Ja, ik ken er maar eentje waar je drie dingen hebt om te doen.

Interviewer: En wat maakt het dat er zo weinig ruimte is om te spelen? Is het heel nauw?

Rokus: Nou, ik weet niet of het nou echt zo heel nauw is, maar het is gewoon: je hebt straat en dan een paar stenen blokken en dan achterin de straat een stenen blok en daar kan je spelen zonder dat er auto's kunnen komen. En dat is een beetje klein. Ik vind het gewoon fijn om op iets grotere plekken te spelen...

Interviewer: Ja...

Rokus: ...en die heb je daar in de buurt wel. Het park is daar in de buurt...

Interviewer: Ja, precies.

Rokus: ...daar kom ik ook graag, alleen, ja; het Zwarte Woud is niet echt één van mijn favoriete plekken.

Interviewer: Want jij woont daar ook in de buurt?

Rokus: Ja, ik woon hier echt vijf minuutjes vandaan, lopend.

Interviewer: Ja, precies.

Johanna: Ik twee minuten.

Interviewer: Nou, dat scheelt weer... Dan heb jij gewonnen!

Johanna: [lacht]

Interviewer: En hoe was dat voor jou; had jij ook die plek als foto?

Rokus: Ik heb nog wel een foto.

Interviewer: Maar even terug naar de blokken; die staan er zodat er geen auto's kunnen komen?

Rokus: Ja. Dat is wel een kleine ruimte, waar die blokken staan. Kijk, je ziet hier die blokken en dat ruimtetje. Daarachter is een aardig ruimtetje, alleen ook niet echt groot.

Interviewer: En daar kan je ook niet echt stappen, ofzo?

Rokus: Nee.

Interviewer: En zijn er nog andere dingen in de buurt die jullie vervelend vinden? Die maken dat jullie misschien minder buitenspelen dan jullie zouden willen?

Guus: Nou, bij mij, recht voor de voordeur, zit een parkeerplaats...

Interviewer: [humt begrijpend]

Guus: ...en daar komen héél vaak auto's. Wij spelen zeg maar daar achter, en dan gaan we meestal tikkertje doen, of zoiets. Maar dan spreken we wel af: 'kijk uit als je op de parkeerplaats gaat'. Want er komen echt véél auto's.

Interviewer: O, jeetje, ja...

Rokus: Ja, dus dan spreek je een beetje af: 'in de parkeerplaats moet je lopen'.

Guus: En uitkijken.

Interviewer: Ja, precies; dat beïnvloedt het wel een beetje, het spel, met die auto's?

Guus: Ja.

Interviewer: En jullie maken dan zelf die regels daarvoor?

Guus: Ja.

Rokus: Nou, ik hoef dat niet echt te doen; maar ik speel ook niet echt zo vaak tikkertje.

Interviewer: Nou, oké. Maar dat is wel slim. En jullie nog?

Juliënne: Nee.

Johanna: Nou, ik wel.

Interviewer: Ja...?

Johanna: Nou, ik vind het dan wel stom dat er bij de speeltuintjes... er zijn maar twee leuke dingen. Want er is een schommel en gewoon een draaimolenachtig-iets, maar de rest is gewoon heel erg kinderachtig.

Interviewer: Oja. En wat maakt het zo kinderachtig?

Johanna: Nou, er zijn hele kleine...

Juliënne: ...het is heel laag.

Johanna: Ja, alles is klein; dat glijbaantje, en... een zandbak die niet heel diep gaat.

Interviewer: Ja, nee; precies. Ja, snap ik wel. Dus het is gewoon echt voor kleinere kinderen, jullie willen iets...?

Johanna: Het zwembadje is ook gewoon niet zo heel hoog.

Juliënne: Het is vies.

Interviewer: Vies?

Juliënne: Ja, er ligt allemaal papier en...

Interviewer: Ja, dus dat is niet echt aantrekkelijk!

Johanna: Ja, en er ligt allemaal vieze duivenpoep, enzo!

Interviewer: Ew, jeetje! En dan ga je er dus niet ...?

Johanna: Dan ga ik er dus niet zwemmen.

Interviewer: Nee, dat zou ik liever ook niet doen!

Johanna: Ze maken het eerst schoon, denk ik, alsnog.

Juliënne: Maar het wordt niet per se echt schoon gemaakt.

Interviewer: Nee?

Johanna: Nou, alleen met bezems, enzo.

Juliënne: Het blijft gewoon allemaal plakken...

Interviewer: Dus niet echt uitgebreid met allemaal schoonmaakspullen?

Johanna: Ja, alle kauwgom blijft gewoon plakken, dus ik denk 'Ik ga er niet in zwemmen'.

**Interviewer: Nee, logisch, ja... Dat kan ik me heel goed voorstellen.
Jij kende ook zo'n plek?**

Rokus: Nee, ja; daar heb je wel... Het enige wat je daar hebt wat leuk is... je hebt daar wel een groot grasveld. Dat is dus wel fijn. Daar staat ook een kabelbaan, maar voor de rest is er ook een heel vies zwembadje. Niet echt met duivenpoep, enzo, maar wel met heel veel bladeren en modder daarin.

Juliënne: Ik ga er altijd met mijn skeelers doorheen, omdat er altijd van die hobbeltjes zijn.

[kinderen instemmend dat ze dit allemaal doen]

Rokus: Ja, doe ik ook, met de step.

Interviewer: Dus jij gebruikt het eigenlijk heel anders?

Juliënne: Ja, er staat ook een bordje 'Verboden voor rijwielen', maar niet dat je er niet mag skeeleren.

[iedereen lacht]

Guus: Maar niemand luistert daarnaar.

Juliënne: Omdat het zo vies is.

Rokus: Het staat er zo onduidelijk.

Interviewer: Ja?

Rokus: Ja! Het enige wat er staat is een paal met ongeveer zo'n (geeft met zijn armen een bescheiden omvang aan) bord en daar staan dan ongeveer tien regels opgeschreven.

Guus: Ja, en dan zijn die letters ongeveer zo (gebaart dat het om kleine lettertjes gaat) groot.

Juliënne: En ook bijvoorbeeld 'Verboden voor poepbaby's'.

Interviewer: Echt? [lacht]

Maar er wordt dus niet echt op gelet verder; nooit dat iemand zegt van 'Hé, dat mag niet!'

Rokus: Nee, niet echt.

Guus: Ik heb dat bord niet eens gezien!

[Iedereen lacht]

Interviewer: Maar jullie hebben 'm wel gelezen, het bord?

Rokus: Ja, ik heb 'm wel eens gelezen.

Juliënne: Ja, ik zag 'm gewoon een keer. Maar er zijn ook allemaal letters weg, dus ik denk dat... wat heeft het dan voor nut als... ja.... Wat heeft het dan voor nut?

Interviewer: Het maakt niet echt veel indruk, dan?

Johanna: Het water is ook niet aangesloten.

Rokus: Ja, het hoort wel een beetje bij kind zijn, dat je af en toe gewoon de regels overtreedt.

Interviewer: Ja...! [lacht] Gelijk heb je, in sommige gevallen.

Rokus: Ja. Die regels moeten niet te groot zijn, maar stel nou zulke regeltjes...

Interviewer: Als ze nou heel streng waren geweest, zouden jullie er dan nog zijn gaan spelen?

Guus: Ja.

Juliënne: Wat bedoel je met 'streng'?

Interviewer: Als er echt steeds iemand zou komen van 'Hé, dat mag niet!'

Juliënne: Dan zou ik het niet doen, want dan heeft iemand er bijvoorbeeld last van.

Guus: Dan ga ik er gewoon precies naast...

Interviewer: [lacht]

Rokus: Er precies naast?

Guus: ...dat zou ik dan gewoon doen. Er niet in gaan, maar gewoon precies ernaast!

[Iedereen lacht]

Juliënne: Gewoon net op het randje gaan staan!

Guus: Gewoon heel flauw van 'Hé, dat mag niet...

**Interviewer: ...maar dit wel!
Dat vindt ik een goede!**

Juliënne: Ja.

Rokus: Heel flauw.

Interviewer: Als jullie iets aan de buurt zouden mogen veranderen om buitenspelen er iets fijner te maken, wat zou dat dan zijn?

Johanna: Jongeren weg.

Juliënne: Ja, en ook alles schoonmaken, enzo.

Johanna: Ja, en.... Hogere glijbanen, een grotere zandbak... en schonere zwembaden.

Juliënne: Dus alles gewoon schoner, groter en leuker.

Johanna: Ja.

Interviewer: En hoe bedoel je 'leuker'?

Juliënne: Ja, gewoon met meer toestellen, enzo!

Interviewer: [humt begrijpend]. En wat voor toestellen dan?

Juliënne: Ja, ik vind zelf koprollen heel leuk.

Johanna: Ja! En wat hogere duikelrekken!

Guus: Ik heb ooit in Frankrijk een speeltuin gezien met zo'n... ja... daar had je een soort... ja... hoe noem je dat? Daar had je een soort glijbaan en dan moest je in een bak gaan zitten en dan ging je veel sneller.

[Enthousiaste oeh's en ah's]

Guus: Dan heb je een bak waar je met één persoon in kan zitten. Dan doe je 'm op de glijbaan en dan ga je erin zitten.

Johanna: Dat heb je ook bij Neeltje Jans.

Interviewer: Oja, daar ben ik weleens geweest, ja!

Guus: Net als bij de Efteling!

Johanna: Dan ga ik er altijd met mijn broer in, omdat hij heel zwaar is, dan gaan we heel hard.

[Iedereen lacht]

Juliënne: Ik ga ook altijd met mijn vader, en met mijn moeder, als we met z'n drieën omhoog...

Johanna: En met mijn vader; dan zijn we samen iets van honderd kilo!

[Iedereen lacht]

Interviewer: O, dat is wel leuk! Dan ga je zeker zó hard?

Johanna: Ja!

Interviewer: Dus dat zou wel leuk zijn, als die hier was?

Rokus: Ja, ik denk dus dat ik echt meer groen en minder tegels zou doen, want tegels, die beperken echt het buitenspelen.

Interviewer: In wat voor zin?

Juliënne: Skeeleren.

Rokus: In skeeleren, in steppen, in val-gevaarlijke dingen doen, dus in risico's nemen... want als je op tegels valt, dan is het meteen open.

Interviewer: Ja.

Rokus: Bij gras is het hoogstens een schaafwondje.

Interviewer: Maar op gras kan je ook niet goed skeeleren.

Rokus: Ja, maar...

Guus: Op stenen hoor je de hele tijd *toenk*, *toenk*, *toenk*!

Juliënne: En als je valt, heb je gelijk pijn.

Johanna: Gewoon squishy-tegels!

[Iedereen lacht]

Interviewer: Die zachte?

[Kinderen praten door elkaar]

Rokus: Nou, dat zou ook niet echt hoeven, maar gewoon groen, dat je meer gaat rennen, enzo.

Interviewer: Wat zou je willen doen, dan? Stel je voor: je zou een heel groot, schoon grasveld krijgen, wat ga je dan doen?

Rokus: Ja, gewoon veel meer leuke dingen, die je anders niet doet op tegels.

Interviewer: Ja.

Juliënne: Ik zou ook gaan picknicken.

Interviewer: Ja?

Johanna: Ik doe dat altijd in de kleine versie, met een heel klein kleedje en hele kleine kopjes., en hele kleine... [lacht]

Interviewer: Nou, ook leuk, toch?

Guus: Of ga lekker binnenspelen met je barbies!

Johanna: Barbies?

Interviewer: Maar dat buiten doen is wel leuker, en echter.

Guus: Ja.

Juliënne: Ik heb geen barbies.

Guus: Ik ook niet. Ik vind dat een beetje logisch.

[meisjes lachen]

Interviewer: Iedereen mag met barbies spelen.

Juliënne: Maar we zijn ook een beetje ouder al.

Johanna: Ja.

[meisjes lachen]

Interviewer: [fluistert] Ik speelde zelf nog heel lang met barbies en Playmobil, hoor.

Juliënne: [fluistert] Ik speel nooit met barbies en poppen!

Johanna: Ik speel altijd gewoon met Playmobil en lego.

Interviewer: Ja, precies.

Johanna: Dat is het enige waar ik mee speel.

Interviewer: Nou, super leuk, toch?

Rokus: Ik weet nog wel wat ik op dat grasveld zou doen.

Interviewer: Vertel!

Rokus: Ik zou er meer op kunnen doen, en één van die dingen die je er heel goed op zou kunnen doen als er ook hier en daar een klimrek staat en een muurtje hier en daar, waar je dan overheen kunt springen, dan zou ik er iets meer gaan LARPen, want er zijn ook LARP-wapens...

Interviewer: Oja, wat leuk!

Rokus: en...

Juliënne: [fluistert] wat is dat?

[meisjes fluisteren met elkaar]

Rokus: larp-wapens, dat is zachte... dat zijn middeleeuwse wapens en die zijn zacht...

Juliënne: O, dat! O, dat doen allerlei jongens in onze straat, zó irritant!

Guus: Dat is leuk!

Juliënne: Je kunt er niet eens langs lopen!

Guus: Hoe heten ze, hoe heten ze?

Juliënne: [noemt wat namen]

Guus: Ja, ja...!

Juliënne: Ken je ze?

Guus: Ja.

[Iedereen lacht]

Interviewer: Maar wat vind je er dan zo vervelend aan?

Juliënne: Nou, het is niet per se vervelend, maar dan zitten ze... kijk, wacht, ik ga het even nadoen:

[staat op en gaat in positie staan]

[Iedereen lacht]

Juliënne: En dan staan ze zo met hun zwaard, en dan doen ze van [maakt maaiende bewegingen met geluidseffecten]!

[iedereen lacht]

Johanna: Ja!

Guus: Dat gaat bij ons heel anders...

Juliënne: Ja! Maar het ziet er gewoon heel dom uit!

[meisjes lachen]

Guus: Als je met tweehonderd kinderen naar een bos gaat, dan ziet het er een stuk gekker uit.

Rokus: Wacht, ik dacht dat het er meer zijn! Die stroom is zo groot! Het duurt wel een uur voordat je allemaal in dat bos bent!

Interviewer: Wauw! Want dat doen jullie wel vaker?

Rokus: Ja, het is drie keer per jaar en dan ben je gewoon van ongeveer elf uur... dan kan je je... ik geloof... half elf dan kan je je alvast laten melden dat je er bent en dan ben je daar zeg maar op een plek en daar zijn dan allemaal onder mensen en dan kun je een beetje sparren, enzo.

Interviewer: Ja, precies.

Rokus: En ergens rond half...

Guus: ...vijf uur!

Rokus: ...ja... dan is de... om ongeveer twaalf, ja, half twaalf, dan ga je daarheen als je een beetje in de stoet zit, dan ben je daar ongeveer binnen vanaf... dan kun je lekker dingen gaan doen vanaf twaalf uur tot vijf uur. Dus dat is wel lang.

Interviewer: Ja. Dus dat zou dus leuk zijn als je dat gewoon in Lunetten kon doen?

Rokus: Nou, ik speel met die wapens ook met een tweedeklasser en een vriend en dan nog een vriend uit groep 5...

Guus: [noemt naam]

Rokus: ...ja. En die hebben ook allemaal wapens. En soms de grote broer van [groep 5-er], en...

Juliënne: Die naam komt me echt bekend voor, alleen...

Johanna: [helpt Juliënne zich te herinneren wie het ook alweer is]

[leidt tot kleine discussie]

Johanna: [jongen die bevriend is met die groep 5-er] was vroeger echt mijn beste vriend. Op de crèche.

[iedereen vindt het aandoenlijk]

Interviewer: Maar als je meer ruimte zou hebben, dan zou je dat soort dingen ook gewoon in de buurt kunnen doen?

Rokus: Ja. En die bedenkt dan gewoon zeg maar spellen waar je dan zelf moet toneelspelen een beetje. Zoals '4Under' (?) of 'Overwatch'. Dat ga je dan doen...

[meisjes praten er doorheen omdat ze het niet meer volgen]

Interviewer: Dat zijn games

Guus: Ja, [noemt bepaald spel] kent iedereen wel.

Juliënne: Ja, dat ken ik ook wel.

Johanna: Ja, maar [dat bepaalde spel] is echt irritant, want mijn broer speelt het echt elke dag. En hij zit altijd zo [imiteert schietgeluid].

[wat gebrabbel over games]

Interviewer: Oké, we gaan naar het volgende onderdeel. We hebben het hier over buitenspelen, niet over gamen.

[De kinderen lachen]

Interviewer: Oké: waar spelen jullie het liefst buiten? Dus dan gaan we eerst weer even naar de foto's. Dan beginnen we even met deze van jou, want die heb ik.

Juliënne: Ik heb er meerdere.

Interviewer: Dat geeft niet. Dan beginnen we gewoon met deze.

[kinderen roepen door elkaar heen dat ze die plek herkennen]

Johanna: Daar ga ik straks spelen.

Interviewer: Vertel, wat is er op deze plek te vinden?

Juliënne: Nou, een heel vies zwembadje...

[de kinderen lachen]

Interviewer: ...dat ook.

Rokus: ...dat je goed als skaterampje kunt gebruiken.

Juliënne: Ja, en de kabelbaan vind ik zelf heel grappig. Maar meestal, als je valt, dan val je zacht...

Interviewer: [humt begrijpend]

Juliënne: ...maar dan ben je wel gelijk vies. Maar meestal hang ik er half aan...

[kinderen praten door elkaar]

Johanna: Dat is leuk!

Interviewer: Vind je het vervelend als je vies wordt tijdens het spelen?

Juliënne: Dat hoort er een beetje bij...

Johanna: Dat vind ik juist leuk!

Juliënne: Dat hoort er een beetje bij, dan zie je echt dat je het leuk hebt gehad.

Guus: Ja!

Johanna: Ik vind het leuk dat als ik naar scouting ga en als ik terug kom, dan zit mijn hele gezicht onder, mijn kleren onder, mijn hele handen en mijn schoenen...

Guus: Ooit gehoord van 'wassen'?

[Juliënne lacht]

Johanna: ...en dan heb ik witte schoenen aan en dan zijn ze helemaal bruin.

Guus: Bruin is ook een mooie kleur!

Rokus: Ja, wij hadden laatst een schoolreisje naar een survivalkamp en bijna niemand had daar zin in OMDAT je zou vies worden.

Guus: Ik vind dat juist geweldig!

Interviewer: Maar eh... terug naar de kabelbaan. Dat vind jij dus echt super leuk.

Juliënne: [lachend] Ja!

Interviewer: Ja...?

Oké, we gaan door. Volgens is dit het...

Johanna: Dat is het schoolplein.

Guus: Dat is ook mijn schoolplein!

Interviewer: En gaat het hier om het hele schoolplein, of alleen dit deel?

Guus: Ik vind het leuk om daar te klimmen!

Juliënne: Het hele schoolplein, maar ik vind de koprolrekken gewoon het leukst!

[kinderen roepen door elkaar]

Interviewer: Even één tegelijk.

Johanna: Alle drie de schoolpleinen en de gele doelen en de Kuil zijn het leukste, om daar te spelen [mompelt nog iets]

Interviewer: Waarom vind je dat het leukst?

Johanna: Met de klas gewoon verstoppertje doen...

Juliënne: Ja!

Johanna: ...over de hele...

Juliënne: Ja, bijna wel de hele buurt!

Johanna: Over de hele, ja, soms gaan we ook zelfs naar de winkels.

Guus: Weet je wat wij hebben? Wij moeten dus de eerste pauze in de Kuil en de tweede pauze achter de gymzaal. Met groep zeven en acht.

Interviewer: Is dat niet leuk of wel leuk?

Guus: Niet leuk!

Interviewer: Waarom?

Guus: Omdat de Kuil wél leuk is!

Juliënne: Want dan kan je op de piramides klimmen!

Guus: Ja!

Interviewer: En achter de gymzaal vind je het gewoon saai?

Guus: Ja. Je hebt daar alleen een voetbal- en een basketbalding.

Johanna: Maar ik vind het zo stom dat je niet in die bomen mag klimmen!

Juliënne: Ja! Dat vind ik nog het aller stomst.

Johanna: Ja. Want dan doe ik het gewoon altijd na school. Dan ga ik gewoon gelijk naar de 'gele doelen'.

Guus: ...en naar de domme hut...

Johanna: ...die helemaal kapot is.

Juliënne: Er ligt zelfs een spiegel!

Johanna: Er ligt echt zo'n grote [maakt groot gebaar met haar armen] raam!

Juliënne: We hebben ook een fietsenrek...

Guus: Wat?!

[meisjes lachen]

Interviewer: Jullie vinden klimmen in die bomen dus heel erg leuk?

Meisjes en Guus: Ja!

Johanna: En we hebben een strijkplank!

Guus: Wat?!

Johanna: We...

Juliënne: Dat is onze bar!

Johanna: We hebben... We hebben ook een buis daar en daar kunnen we dan altijd zitten.

Interviewer: Maar je maakt er zelf een beetje iets van?

Meisjes: Ja!

Johanna: Er zijn allemaal spullen...

Juliënne: Na school dan.

Johanna: ...die we...

Juliënne: ...nou, wij niet! Ik zie daar altijd fietsen staan, maar ik ga dat echt niet doen.

[Johanna zegt nog iets]

Juliënne: Ik ga dat echt niet doen.

Johanna: Ik fiets dan soms en dan doe ik gewoon alle spullen onder mijn snelbinders en dan ga ik gewoon.

Juliënne: Er lag ook een keer een hele grote plank en toen gingen die jongens helemaal [maakt raar geluid]. [lacht]

Johanna: Ja, al die jongens zaten zo, dat doet Betsy ook als ze net wakker is.

Juliënne: Wie?

Johanna: Mijn zus.

Juliënne: O, ik dacht dat het een hond was!

[iedereen lacht]

Johanna: Welke hond heet er nou 'Betsy'?

Interviewer: Dat kán! Ik weet zeker dat er wel een hond is die Betsy heet.

[kinderen wisselen kort namen uit van honden die ze kennen]

[kinderen lachen]

Interviewer: Weet je, oké, we hebben dit gehad. We gaan verder met de volgende foto. Die past daar goed bij, want wat zien we hier?

Juliënne: Een boom.

Johanna: Dat is bij de hut.

Interviewer: Dus dit is bij de hut?

[kinderen geven tegelijkertijd aanwijzingen waar deze plek precies is]

Interviewer: Oké, de boom. Wat vind je zo leuk aan die boom?

Juliënne: Nou, het is niet echt per se die boom, maar dat was gewoon een plek om een mooie foto te maken... [lacht]

Guus: Wow!

Juliënne: ...het is gewoon leuk daar.

Guus: Een groene achtergrond... wauw!

Interviewer: Wat maakt dat die plek leuk is?

Juliënne: Nou kijk, als je alleen bent, is het echt heel saai, maar het is gewoon leuk als we daar met de hele klas zijn.

Guus: Ik heb dat een keer gedaan. Het is echt één grote chaos.

Juliënne: Eigenlijk best wel erg, maar ken jij [een of andere jongen]?

Guus: Ja, die ken ik.

Juliënne: Oké, die ken je. Die gooit altijd allemaal dingen tegen te gymzaal, dan. Ze gooien dingen op het dak, echt heel dom zijn ze.

Rokus: Bij ons was er een keer zo'n jongleerballetje op het dak gekomen.

Interviewer: Jij hebt ook een foto, toch?

Rokus: Ja, ik heb er twee, omdat ik niet kon kiezen.

Interviewer: Goed, laat maar zien.

Rokus: Ik heb er twee van één plek, omdat ik die er niet helemaal op kon krijgen...

Interviewer: Dat is prima.

Rokus: ...en een panorama, die lukte niet.

[gemompel van andere kinderen erdoorheen]

Rokus: Ik heb er eerst eentje van mijn buurt. Dat is deze [laat foto zien]

Johanna: Ik ken zijn buurt.

Juliënne: Ik weet niet waar dat is.

Guus: Ik wel!

Rokus: En dan heb ik... deze...

Interviewer: Vertel eerst maar even wat over de eerste foto.

[andere kinderen praten er doorheen]

Interviewer: Wat vind je zo leuk aan die plek?

Rokus: Je komt er altijd in de avond met de hele buurt. Er zijn best wel veel kinderen. Ja, en... hier kun je gewoon heel veel doen en hier heb je nog straten waar je dan achter kan en hierachter heb je dan een veldje waar ik...

[meisjes fluisteren met elkaar en Rokus praat ondertussen door]

...spellen speel. Ja, en hier zie je wel tegels, dus je kan er wel een beetje stappen, en fietsen en skelteren...

Interviewer: [humt begrijpend]

Rokus: ...maar ook heel veel groen! Dat vind ik er dus zo fijn aan.

Interviewer: Ja, precies. Dus je kunt er gewoon heel veel doen?

Rokus: Ja.

Interviewer: En veel ruimte...

Rokus: [humt bevestigend], ja.

Guus: [op een semi-deftige toon] De tweede foto.

Rokus: De tweede foto is van het De Klimschoolplein. [laat de foto aan iedereen zien]

Guus: Ik zat op die school.

Juliënne: Maar nu zit je op De Spits.

Interviewer: Wat vind je er leuk aan?

Rokus: Daar heb je heel veel ruimte. Ja, je hebt daar achter wel groen [wijst op de foto]. Maar hier voor kan je goed steppen, heb je goed de ruimte om een beetje te steppen...

Juliënne: Mogen jullie steppen op het schoolplein?

Rokus: Na school.

Guus: Tijdens school zou wel heel inclusief zijn! Dan was ik op De Klim gebleven.

[Juliënne lacht]

Interviewer: Oké. Maar: je kan er goed steppen...?

Rokus: Maar je hebt dus heel erg de ruimte. Ze doen ook heel veel om het schoolplein groen te maken. Ik heb daar nog een foto van. Dat is deze [laat foto zien].

Interviewer: Ja...?

Rokus: Ik moet hem effe iets vergroten om de aanleiding te laten zien... [vergroot de foto].

Guus: [op een semi-deftige toon] 'de aanleiding'.

[meisjes en interviewer lachen]

Rokus: Dat is... hier achter zie je...

Guus: [herhaalt op een semi-deftige toon] 'de aanleiding'!

[meisjes lachen]

Rokus: ...een rioolbuis...

Interviewer: Ik ken dat stukje dat je bedoelt.

Johanna: Mag ik nog een beetje appelsap?

Rokus: ...dat is een heel fijne plek om te spelen.

Interviewer: Om gewoon in te zitten?

Guus: Waarom ging je er niet gewoon voor staan?

Rokus: Omdat ik daar toch stond!

Interviewer: Nou, prima, toch? Ik snap wat je bedoelt, hoor, met dat stukje. Wat maakt precies gewoon die plek zo leuk?

Rokus: Je kunt er goed parkeren met voertuigen. Dus, als je dan iets aan het spelen bent, dan... en je hebt je voertuigen niet nodig, dan zet je 'm gewoon daar neer. En dat is er dus heel fijn aan.

Interviewer: [humt begrijpend] En wat is er zo fijn aan specifiek dat groene stukje?

Rokus: Ja, dat het niet één en al tegel is...

Interviewer: Ja, dus gewoon de afwisseling?

Rokus: ...maar dat er ook gewoon groen is waar je lekker kunt spelen.

Interviewer: Want doe je dat ook, dat je gewoon gaat spelen en dan opeens wat anders gaat doen, en dan het wel fijn vindt 'er is gras', of hoe gaat dat?

Rokus: Nee, niet opeens iets heel anders.

Interviewer: En hoe zit dat bij jou?

Guus: Wat mijn lievelingsplek is om te spelen?

Interviewer: Ja.

Guus: Mijn achtertuin.

Interviewer: En waarom is het dan zo'n goeie plek om te spelen?

Guus: Er is een trampoline.

Johanna: Wat?

Interviewer: Nou, dat vind ik wel een goede reden, hoor!

Juliënne verduidelijkt voor Johanna: Een trampoline, toch?

Guus: Ja.

Interviewer: Speel je daar dan ook het meest buiten?

Guus: Ja.

Interviewer: Nou, leuk, toch?

Johanna: Ik speel daar nooit. Dat is echt...

Juliënne: Jullie hebben alleen maar zo'n [gebaart dat het om iets kleins gaat] tuintje, toch?

Johanna: Ja, je hebt helemaal geen ruimte om te springtouwen.

Interviewer: Nee, want dat heb je wel echt nodig als je...

Johanna: Je kan nog geeneens zo [spreidt haar armen] doen.

Guus: Echt?

Johanna: Ja!

Guus: Echt een minituin.

Juliënne: Maar ze wonen ook in een flat.

Interviewer: Ja, dat beperkt de ruimte wel...

Guus: Ja, dan snap ik het wel... Je kunt ook op de schuur gaan staan?

Rokus: Ik heb ook een kleine tuin, maar...

Juliënne: Jullie hebben toch geen schuur?

Johanna: Jawel, die is beneden.

Guus: Waarom ga je daar dan niet met je springtouw op staan?

Juliënne: Je gaat toch niet op een schuur staan? [lacht]

Johanna: Ja, maar daar staan wel meer gebouwen, dus dan kan ik niet op de schuur staan.

Guus: Dan ga je toch in de schuur staan.

Johanna: Maar dan staan allemaal fietsen.

Interviewer: We gaan even verder naar het volgende onderdeel. Zijn er nog andere dingen in de buurt die buitenspelen heel leuk maken, dus afgezien van je favoriete plekjes? Wat is er verder nog heel leuk?

Rokus: Het asfalt, daar kun je heel lekker steppen.

Juliënne: Jij vindt steppen heel leuk, hè?

Guus: Ik heb geeneens een step...

Juliënne: Je kunt er een voor je verjaardag vragen.

Interviewer: Maar vind jij nog andere dingen in de buurt leuk, waarvan je denkt van 'Ja, zo kan ik lekker buitenspelen!'

Juliënne: Nee.

Interviewer: Oké.

Johanna: Ik denk... bij een vriendin. Die heeft een hele leuke tuin.

Interview: En wat is er dan in die tuin zo leuk?

Johanna: Nou, 'r staan bijna geen toestellen, dus... je kan er gewoon je gang gaan.

Interviewer: Maar dat zou je dan wel leuk vinden, als er meer van dat soort plekken waren in de buurt? Dus is dat dan een groot open veld, of...?

Johanna: Nou, ik vind het fijn om gewoon op een veld met heel veel toestellen...

Interviewer: Met veel toestellen, zei je...?

Johanna: Ja, want dan kan je nog gewoon springen... en... als er een trampoline was, dan was het nog leuker. Of 'Jumpsquare' buiten.

Guus: Of gewoon in je achtertuin. 'Ik heb Jumpsquare in mijn achtertuin!'

Juliënne: [lacht] Ik zie het al helemaal voor me!

Guus: Maar dan met de Jumpsquare van Amsterdam; die is groot.

Interviewer: Dus mee trampolines, hoor ik.

[kinderen lachen en stemmen ermee in]

Interviewer: Had jij nog een bepaalde...?

Juliënne: Nou, ik heb twee plekken. Dat er gewoon meer klimbomen komen...

Interviewer: Ja...?

Juliënne: ...heel veel meer. Echt heel veel meer.

Interviewer: De hele buurt vol met klimbomen...!

[kinderen lachen]

Guus: Ik heb een klimboom in mijn achtertuin en die is twee meter groot! Dus dat is niet echt een goede klimboom...

[Juliënne lacht]

Rokus: Wachten, heel lang wachten tot je erin kan klimmen...

Juliënne: Wacht... kijk... wacht... Ik heb een huis...

[Guus lacht]

Juliënne: ...ik heb een huis...

Guus: Ik ook!

Juliënne: Ik heb een huis en daarvoor is een...

[kinderen lachen]

Interviewer: Ga verder, wat is er met het huis?

Juliënne: ...en daarvoor is een heel groot pleintje en ja... en... en... en...

[Johanna lacht]

Juliënne: ...het is daar heel rustig, want het is doodlopend, dus er komen ook bijna geen auto's, en...

Guus: Mijn straat is ook doodlopend, en ik heb veel auto's.

Interviewer: Psst; luisteren naar elkaar!

Juliënne: Ik ben aan het praten...

Guus: Oké!

Interviewer: Vertel!

Juliënne: ...en ik vind het vooral heel leuk, maar dat is dan meer mijn vader, die organiseert altijd een kinderkerstmarkt en...

Johanna: Ja...

Guus: De kinderkerstmarkt? Is dat iets?

Juliënne: Dat is iets.

Rokus: Ik heb er weleens iets over gezien...

Interviewer: Ja, ik heb er ook weleens iets over gezien, ja.

Juliënne: Dat is mijn vader dus.

Rokus: ...in een folder

Interviewer: Nou, leuk!

Johanna: [Vertelt door alles heen] Op een poster met een boom en daarop een...

Juliënne: ...er is ook een springkussen. En de meeste mensen moeten daarvoor betalen en ik mag er gratis op.

Interviewer: Oeh, dat heb je goed voor elkaar!

[Kinderen roepen hierover wat dingen door elkaar heen]

Interviewer: Oké, guys, dan gaan we naar de laatste vraag en opdracht. Hoe ziet de perfecte speelplaats er voor jullie uit...

Juliënne: Maar ik kan niet tekenen!

Interviewer: Dat maakt niet uit! Het gaat om het idee en ook om wat je erbij kunt vertellen. Dus ik ga jullie allemaal een blaadje geven... [deelt blaadjes uit]

Johanna: Ik weet het al!

Rokus: Ik weet het ook al!

Juliënne: Ik weet het echt niet...

[De kinderen gaan kleuren en babbelen met elkaar, vragen om een bepaalde kleur stift, etc. Soms moet hen wat moed ingesproken worden om hen te laten beginnen/verder te laten gaan]

Interviewer: [na een kleine tien minuten] Nou, jongens, rond het maar af. Zet de laatste krasjes op papier...

Guus: Krasjes?

Interviewer: ...streepjes dan.

[korte chaos onder de kinderen]

Interviewer: Oké, stiften neer! Wie wil er beginnen?

Johanna: Ik was laatste, dus ik wil beginnen!

Interviewer: Begin maar.

Johanna: Ik heb een soort van trampoline...

Guus: Afgepakt!

Interviewer: Als iemand praat, luisteren we even, oké?

Johanna: Ik heb een soort van trampoline dat je zo [maakt een gebaar] kan en zo kan en dan kan je daar naar binnen en daar heb je een gevangenisraam en hier is een groot zwembad en hier...

Guus: Dat is een boomkubus!

Interviewer: Een boomhut?

Johanna: Ja, een boomhut.

Guus: Okidoki.

Interviewer: Waar is dat gevangenisraam voor?

Guus: Dat is wel een hele grote hut...

Johanna: Dat is lekker eng!

Guus: Maar dat is wel een hele grote hut voor zo'n klein boompje!

Interviewer: Maar iets spannends vind je dus wel leuk, gewoon?

Johanna: Ja!

Guus: Ik vind het wel een hele kleine boomhut voor zo'n klein boompje!

**Interviewer: Sshhht!
Vertel maar verder, Johanna!**

[kinderen lachen]

Johanna: Hier is een klimding en hier kan je gewoon afglijden, maar dat stelt niks voor. En hier kan je overheen springen, dit is gewoon een kabelbaan die heen en weer kan. Hier kan je naar boven klimmen en hier is gewoon een trap erbij ook...

Interviewer: En is het hoog, is het groot, of...?

Johanna: Ja, het is best wel hoog.

Interviewer: Dus het is echt spannend!

Johanna: Ja!

Guus: En nu mag Rokus...

Interviewer: Precies, het moet ook wel echt iets nieuws zijn!

Johanna: Het is zo hoog als een vliegtuig!

Interviewer: Zo hoog?

Johanna: Ja!

Interviewer: Nou, tof zeg! Wie dan?

Guus: Misschien is dat een beetje hoog om te klimmen...

[kinderen praten door elkaar]

Interviewer: Jongens, even stil. Ga maar!

Rokus: Ik heb hier een plein om te steppen en dan hier een fietspad waar je dan effetjes wat sneller kan...

Interviewer: Oké!

Rokus: ...hier heb ik een grasveld met een klimrek hier en daar...

Interviewer: Wat voor klimrek?

Rokus: Het klimrek is... hier heb je zeg maar... het is niet helemaal af... Hier heb je zeg maar een hele lange balk waar je zo overheen kan lopen...

Interviewer: Ik ken deze, ik weet precies wat je bedoelt.

Rokus: ...ja, hier heb je dan de laagste, hier heb je een hogere en dan hier een nog hogere en dan heb je hier een glijpaal om eraf te glijden en dan heb je hier een touw om gewoon in één keer op de hoogste te komen.

Interviewer: Oké, cool!

Rokus: En dan...

Guus: Dat is vast een skatebaan!

Rokus: ...met heel veel gras erbij, heel hoog ook, en dan heb je hier het skateparkje van Utrecht zo goed mogelijk nagetekend.

Interviewer: Oké. En dat gras is heel hoog, zei je?

Rokus: Ja, dat is gewoon...

Guus: [met een raar stemmetje] Wel één centimeter!

Rokus: ...heel fijn om in te spelen en je kunt er ook allemaal dingen in doen...

Guus: [met een raar stemmetje] Wel één centimeter hoog!

Rokus: ...als je dan gaat liggen, dan... dan ben je bijna niet te zien.

Interviewer: Ja, precies, dus echt gras waar je...

Johanna: Daar kan je goed verstoppertje in spelen!

Rokus: Ja!

Juliënne: Dan gaat iedereen opeens op de grond liggen, en... [lacht]

Interviewer: En kan je er dan ook goed in LARPen?

Rokus: Ja...

Johanna: In je onderbroek... Dat doet mijn broer altijd! Als het dan heel hard sneeuwt, dan gaat hij in de sneeuw springen...

Juliënne: In zijn onderbroek?

Interviewer: Jeetje...

Juliënne: Waarom dan met zijn onderbroek aan?

Johanna: Ja...

Interviewer: Dat scheelt weer...

Johanna: Of in zijn zwembroek!

Interviewer: Wie wil er dan? Guus?

[kinderen lachen]

Interviewer: Ga ervoor!

Guus: Dit zijn trampolines om op te springen.

[Meisjes lachen]

Interviewer: Oké, dus trampolines gewoon door de buurt heen?

Guus: Gewoon een beetje springen.

Interviewer: Dus gewoon veel meer?

Guus: Ja!

Interviewer: Want dat vind je het aller leukst om te doen?

Guus: Trampolinespringen!

Interviewer: Nou, kort maar krachtig!

Johanna: Maar dan buiten! Dat zou wel heel leuk zijn.

Interviewer: Ja.

Johanna: O, en als je dan valt, dan kom je in een zwembad! [lacht]

Guus: Ja, dat lijkt mij nou leuk! [lacht mee]

Johanna: Als je...

[Guus roept er nog iets doorheen]

Johanna: Als je... Als je heel snel gaat, net zoals wanneer je maïzena en water bij elkaar gooit...

Interviewer: Ja...?

Johanna: ...en dan... en...

Guus: Ja?

Johanna: ...en dan ga je er...

Juliënne: ...dan ga je erdoorheen...

Johanna: ...ja. Dan kan je gewoon springen, maar als je bijvoorbeeld... maar als je bijvoorbeeld gewoon staat, dan ga je helemaal naar beneden en daaronder zit dan water.

Juliënne: Ja, dat zou tof zijn.

Johanna: Ja.

Interviewer: Nou, de laatste!

Juliënne: Nou, de beste dan natuurlijk ook, hè?

Guus: Nee!

Juliënne: Ik vind het echt heel erg...

Guus: De op één na laatste is de beste!

[Nog wat gebabbel van de kinderen door elkaar heen]

[Juliënne lacht]

Juliënne: Dan moet je met een touwtje naar boveeeeeeeen... [verhoogt haar stem terwijl ze de woorden 'naar boven' uitspreekt] [lacht] ...dan heb je hier een bank en een televisie...

Guus: [met een raar stemmetje] Wow!

Juliënne: ...en als je dan hier de deur doorheen gaat heb je een keuken...

Interviewer: [humt begrijpend]

Guus: Ik zie het ook echt.

Juliënne: Ja, ik had geen tijd om het te tekenen...

[Johanna lacht]

Interviewer: Nou, het is toch prima?

Juliënne: En... hier op de achterkant [draait blaadje om]... o, wacht. Hier heb je een mooi zwembad met een hele hoge duikplank.

Interviewer: En staat die onder de klimboom?

Guus: Hoe hoog is 'ie?

Juliënne: Ja

Guus: Hoe hoog is 'ie?

Interviewer: Oké.

Guus: Maar wacht... dan kan je toch beter ván de boomhut ín het water springen?

Juliënne: Ja... Ja, maar dan moet je wel vijftig cent betalen aan mij. [lacht]

Guus: Woooooow!

[Guus zegt er nog iets doorheen]

Juliënne: En op de achterkant... [draait blaadje om, waar het leeg is]

Johanna: Ja...

Juliënne: Hebben we hier een heeeeeeele lang kabelbaan van een kilometer lang...

Guus: Duizend kilometer?

Juliënne: ...en dan is hier een berg waar je dan op kan klimmen...

Guus: Ik zie alleen niet zo veel...

[Juliënne lacht]

Interviewer: Maar ze is nog aan het vertellen. Oké, vertel maar...? Als je nog tijd had gehad, wat had je dan erbij gezet?

Juliënne: Ja, dat dus, en een glijbaan en dus een klimmuur en een schommel...

Interviewer: [humt begrijpend]

Juliënne: ...en een koprolrek...

Interviewer: Oké.

Juliënne: ...en... en...

Guus: En... en... en...

Juliënne: ...en ik zou... even wachten... en ik zou een gratis snoepwinkel daar neerzetten.

Guus: Wow! Dan zou ik er elke dag komen!

Johanna: Maar dan buiten!

Juliënne: Dat zeg ik toch?

Guus: Dan is trampolinespringen...

Johanna: En bakjes...

Juliënne: Dan heb je alleen maar lekkere dingen!

Johanna: En een snoeplaars!

Juliënne: Hmmm!

Guus: Zit er chocola bij?

Juliënne: Ja, dat is goed.

Guus: Ik ga niet meer komen!

Johanna: Ik denk echt dat het vooral...

Guus: Chocola is goor!

Interviewer: Oké! Nou, heel duidelijk! Zouden jullie je naam nog in een hoekje heel klein op je blaadje willen zetten? Of op de achterkant?

Juliënne: Heel klein?

Guus: Waarom zo klein, dan?

Interviewer: Niet héél klein, maar gewoon niet te groot. Ik heb de tekeningen nog nodig om nog te kunnen fotograferen...

Rokus: Zo?

Interviewer: Ja!

Juliënne: Zo?

Interviewer: Dat mag ook! Gewoon zo dat het niet door je tekening heen is.

Juliënne: Oja, 'Juul', zo schrijf ik mijn naam!

Interviewer: Oké, prima. Ik weet wel wie er bedoeld wordt, hoor.

Johanna: Zo.

Guus: Op de achterkant!

Interviewer: O, dat is ook goed. Als het maar niet over de hele tekening heen is.

Johanna: Ik heb het klein geschreven!

Guus: Ik heb het groot!

[kinderen leveren de tekening in]

Interviewer: Nou, dankjewel! Zijn er nog dingen die jullie willen vertellen, maar waar ik niet naar heb gevraagd? Als het gaat over buitenspelen in de buurt?

Guus: Mag ik naar buiten?

Interview: Nee. Bijna.

Johanna: Nou...nou...nou... ik moest gewoon even wat vertellen. Nou, eigenlijk ben je gewoon altijd buiten, alleen zit er een muur om je heen.

[Interviewer lacht]

Guus: Ik ben buiten, yay!

Interviewer: Dat is wel waar; een mooi inzicht! Dankjewel!

Juliënne: Nou, en ik vind dat... dat er minder huizen moeten komen. En...

Johanna: Nee, ik wil... ik wil...

Juliënne: ...meer speelplekken.

Johanna: ...ik wil alleen maar over de hele wereld een veld en daar kan je gewoon alleen maar spelen.

Guus: Maar... maar... maar...

Johanna: En dan alleen... dan kampeer je gewoon buiten...

Juliënne: Nee, niet kamperen! [maakt geluid van walging]

Guus: [imiteert geluid van walging]

Interviewer: Nou...

Johanna: Ik heb laatst nog zo'n [gebaart dat het om een flinke spin gaat] grote spin opgetild!

[In de laatste minuten wordt er nog kort gepraat over anonimiteit, de opname en eventuele pseudoniemen. De kinderen geven allemaal aan dat ze niet anoniem hoeven te zijn en de onderzoeker de opname toevertrouwen]

Johanna: Ik wil nog wel wat zeggen...

[rumoer onder de kinderen]

Interviewer: Sshhht! Ja...?

Guus: Stilte in de zaal!

Interviewer: Oké, laatste punt; vertel!

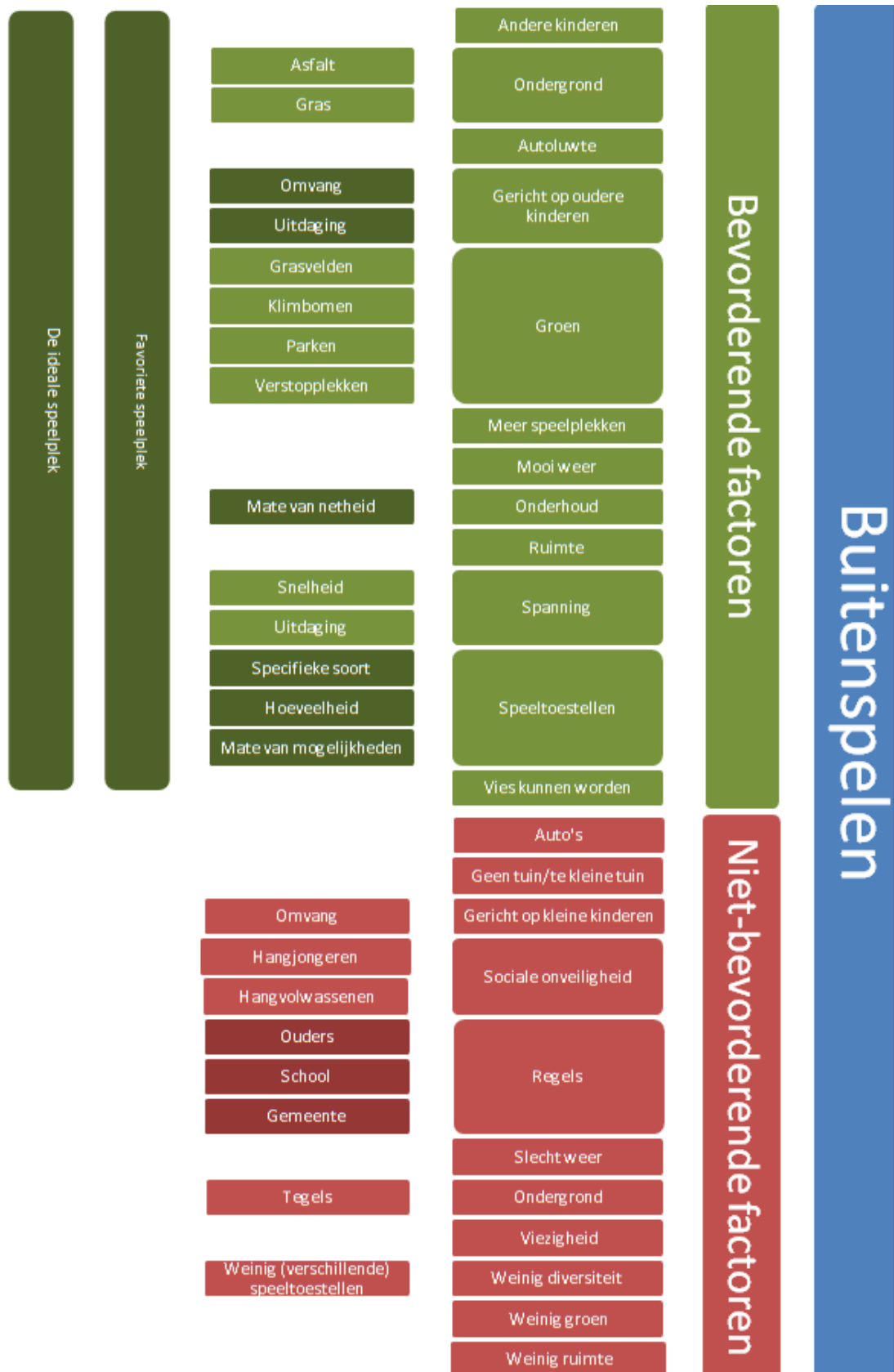
Johanna: Als je het leuk vindt om buiten te spelen bij de scholen, dan kun je alsjeblieft... kom dan naar de scholen, dan kunnen we allemaal verstoppertje doen.

Interviewer: Nou, bedankt voor de uitnodiging!

Guus: En dat zeg je maar aan vier kinderen, wow...!

[De kinderen worden bedankt en de sessie wordt afgesloten]

BIJLAGE V CODEBOOM

BIJLAGE VI BESCHRIJVING RESPONSGROEP

Tabel VI.3.1: Buurten en woonplaatsen van de respondenten op volgorde van voorkomen, gesplitst naar ligging binnen of buiten (gemeente/provincie) Utrecht.

Buurt/woonplaats	abs	%
<i>Binnen Utrecht</i>	<i>188</i>	<i>93,5</i>
Lunetten	149	74,1
Hoograven	21	10,4
Rivierenwijk	5	2,5
Dichterswijk	3	1,5
Utrecht Centrum	3	1,5
Kanaleneiland	1	0,5
Ondiep	1	0,5
Tolsteeg	1	0,5
Schildersbuurt	1	0,5
Tuindorp	1	0,5
Overvecht	1	0,5
Leidsche Rijn	1	0,5
<i>Buiten gemeente Utrecht</i>	<i>11</i>	<i>5,5</i>
Nieuwegein	4	2,0
IJsselstein	3	1,5
Vianen	1	0,5
Odiijk	1	0,5
Maarn	1	0,5
Achterveld	1	0,5
<i>Buiten provincie Utrecht</i>	<i>1</i>	<i>0,5</i>
Tienhoven (ZH)	1	0,5
Onbekend	1	0,5
Totaal	201	100

Tabel VI.3.2: Geboorteland van het kind of de ouders op volgorde van voorkomen en alfabet, gesplitst naar continent. Het gaat hier om enkel de Lunettense kinderen.

Geboortelanden (zelf/ouders)	abs	%
<i>Europa</i>	<i>16</i>	<i>10,8</i>
'Een Europees land'	4	2,7
Duitsland	3	2,0
Zweden	2	1,4
België	1	0,7
Bulgarije	1	0,7
Engeland	1	0,7
Frankrijk	1	0,7
Macedonië	1	0,7
Polen	1	0,7
Spanje	1	0,7
<i>Afrika</i>	<i>12</i>	<i>8,1</i>
Marokko	9	6,1
Egypte	1	0,7
Eritrea	1	0,7
Kameroen	1	0,7
<i>Azië</i>	<i>11</i>	<i>7,4</i>
China	5	3,4
Afghanistan	1	0,7
Indonesië	1	0,7
Japan	1	0,7
India	1	0,7
Thailand	1	0,7
Turkije	1	0,7
<i>Noord-Amerika</i>	<i>4</i>	<i>2,7</i>
Verenigde Staten	3	2,0
Haïti	1	0,7
<i>Zuid-Amerika</i>	<i>10</i>	<i>6,8</i>
Suriname	8	5,4
Bolivia	1	0,7
Peru	1	0,7
'Weet ik niet'	5	3,4

N.B.: een totaal is hier niet gegeven, omdat het hier gaat om geboortelanden van zowel ouders als kinderen. Het percentage geeft aan welk aandeel van de kinderen (n=148) een bepaald antwoord gaf.

BIJLAGE VII RESULTATEN

VII.4.1 BUITENSPEELGEDRAG

Tabel VII.4.1.1: Algemene statistische gegevens over aantal keren per week dat Lunettense kinderen buitenspelen.

Statistics		Frequentie buitenspelen per week
n	Valid	146
	Missing	2
Mean		5,58
Median		6,00
Mode		7
Std. Deviation		1,610
Minimum		0
Maximum		7

Tabellen VII.4.1.2 en VII.4.1.3: Uitslagen Student's T-toets voor het verschil van twee gemiddelden voor het verschil in buitenspeelgedrag tussen jongens en meisjes

Frequentie buitenspelen per week	Group Statistics				
	Geslacht	n	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
	Jongens	73	5,64	1,584	0,185
Meisjes	72	5,49	1,644	0,194	

Independent Samples Test										
Frequentie buitenspel en per week		Levene's Test for Equality of Variances		t	df	Sig. (2-tailed)	t-test for Equality of Means		95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.				Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
		Equal variances assumed	0,302				0,584	0,588	143	0,557
Equal variances not assumed			0,588	142,628	0,557	0,158	0,268	-0,372	0,688	

Tabellen VII.4.1.4 en VII.4.1.5: Uitslagen Student's T-toets voor het verschil van twee gemiddelden voor het verschil in buitenspeelgedrag tussen kinderen die in Lunetten wonen en kinderen die buiten Lunetten wonen.

Frequentie buitenspelen per week	Group Statistics				
	Buurt	n	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
	Lunetten	145	5,57	1,611	0,134
Elders	48	5,17	1,705	0,246	

Independent Samples Test										
Frequentie buitenspel en per week	Levene's Test for Equality of Variances		t	df	Sig. (2-tailed)	t-test for Equality of Means		95% Confidence Interval of the Difference		
	F	Sig.				Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper	
	Equal variances assumed	0,134				0,715	1,465	191	0,144	0,399
Equal variances not assumed			1,424	76,683	0,159	0,399	0,280	-0,159	0,957	

Tabel VII.4.1.6: Wat kinderen het liefst spelen wanneer zij buitenspelen, op volgorde van voorkomen en alfabet. Het gaat hier om enkel de Lunettense kinderen.

Wat speel je het liefst?	abs	%
Balspel (waaronder voetbal)	73	49,3
Verstopperdje (of aanverwante spellen)	40	27,0
Tikkertje	38	25,7
Zelf bedachte spelletjes	17	11,5
Skeelers/skaten	13	8,8
Klimmen	9	6,1
Fietsen	5	3,4
Paardje	5	3,4
Politie en boefje	5	3,4
Rondhangen/chillen	5	3,4
Trampolinespringen	5	3,4
Hut bouwen	4	2,7
Kletsen met vrienden	4	2,7
Rondlopen/-wandelen	4	2,7
Marco polo	3	2,0
Ontdekken/zoektocht	3	2,0
Rennen	3	2,0
Vechtspellen	3	2,0
Freerunnen	2	1,4
Klimmen op de piramides (stenen constructies bij de school)	2	1,4
Tafelen	2	1,4
Turnen	2	1,4
'Voetje van de vloer'	2	1,4
Belletje lellen	1	0,7
Een spelletje in klimrekken	1	0,7
Steppen	1	0,7
Spellen geïnspireerd op games/tv/films	1	0,7
Iets sportiefs	1	0,7
Zingen	1	0,7
Lol trappen	1	0,7
Dingen waarvan je vies wordt	1	0,7
Spelletjes op mijn telefoon	1	0,7
Frisbeeën	1	0,7
Een spel dat je met veel mensen kunt doen	1	0,7
Spelen met (zelfgemaakt) speelgoed	1	0,7

N.B.: een totaal is hier niet gegeven, omdat kinderen vaak meerdere antwoorden gaven. Het percentage geeft aan welk aandeel van de kinderen (n=148) een bepaald antwoord gaf.

Tabel VII.4.1.7: Waar kinderen het liefst spelen wanneer zij buitenspelen, op volgorde van voorkomen en alfabet. Het gaat hier om enkel de Lunettense kinderen.

Wat is je favoriete speelplek?	abs	%
Schoolplein/bij school	42	28,4
Rond eigen huis	38	25,7
Sportveld/-voetbalplein	28	18,9
Overal	17	11,5
Speeltuín	13	8,8
Op straat	12	8,1
Grasveld	7	4,7
Eigen tuin	5	3,4
Bos	4	2,7
Bouwspeeltuín in Lunetten (Fort Luna)	2	1,4
Skatepark	2	1,4
Winkelcentrum	2	1,4
Zandbak	2	1,4
Bij een vriend(in)	1	0,7
Bouwspeeltuín in Hoograven ('t Raafje)	1	0,7
Down Under (ligt bij een meer net buiten Lunetten; hier kun je o.a. watersporten beoefenen)	1	0,7
Een plek waar je veel verschillende dingen kunt doen	1	0,7
Ergens waar je kunt klimmen	1	0,7
In een hut	1	0,7
Park	1	0,7
Speelplein vlakbij Winkelcentrum Lunetten (heeft veel verschillende speelmogelijkheden)	1	0,7

N.B.: een totaal is hier niet gegeven, omdat kinderen vaak meerdere antwoorden gaven. Het percentage geeft aan welk aandeel van de kinderen (n=148) een bepaald antwoord gaf.

VII.4.2 TOETSING

Tabel VII.4.2.1: Uitslagentabel van de correlatie tussen de afhankelijke variabele en de onafhankelijke variabelen en tussen de verschillende onafhankelijke variabelen onderling

Correlatie		Frequentie buiten-spelen	Perceptie buiten-speel-plaatsen	Perceptie diversiteit	Perceptie onderhoud	Perceptie verkeers-veiligheid	Perceptie sociale veiligheid	Perceptie kinderen om mee te spelen	Perceptie zorgen ouders	Perceptie buurt-groen
Frequentie buitenspe- len	Pearson Correlation	1	0,141*	0,219**	0,125	-0,027	0,135	0,205**	-0,102	0,099
	Sig. (1- tailed)		0,045	0,005	0,067	0,374	0,052	0,007	0,111	0,117
	n	145	145	141	146	140	146	145	145	146
Perceptie buiten- speelplaa- tsen	Pearson Correlation	0,141*	1	0,630**	0,371**	0,196*	0,272**	0,427**	-0,161*	0,495**
	Sig. (1- tailed)	0,045		0,000	0,000	0,010	0,000	0,000	0,026	0,000
	n	145	147	143	147	140	147	146	146	147
Perceptie diversiteit	Pearson Correlation	0,219**	0,630**	1	0,422**	0,159*	0,183*	0,407*	-0,110	0,424**
	Sig. (1- tailed)	0,005	0,000		0,000	0,031	0,014	0,000	0,095	0,000
	n	141	143	143	143	137	143	142	142	143
Perceptie onderhoud	Pearson Correlation	0,125	0,371**	0,422**	1	0,280**	0,286**	0,077	-0,304**	0,315**
	Sig. (1- tailed)	0,067	0,000	0,000		0,000	0,000	0,178	0,000	0,000
	n	146	147	143	148	141	148	147	147	148
Perceptie verkeers- veiligheid	Pearson Correlation	-0,027	0,196*	0,159*	0,280**	1	0,314**	0,105	-0,228**	0,201**
	Sig. (1- tailed)	0,374	0,010	0,031	0,000		0,000	0,108	0,003	0,009
	n	140	140	137	141	141	141	141	141	141
Perceptie sociale veiligheid	Pearson Correlation	0,135	0,272**	0,183*	0,286**	0,314**	1	0,153*	-0,271**	0,120
	Sig. (1- tailed)	0,052	0,000	0,014	0,000	0,000		0,032	0,000	0,074
	n	146	147	143	148	141	148	147	147	148
Perceptie kinderen om mee te spelen	Pearson Correlation	0,205**	0,427**	0,407*	0,077	0,105	0,153*	1	0,030	0,155*
	Sig. (1-tailed)	0,007	0,000	0,000	0,178	0,108	0,032		0,357	0,030
	n	145	146	142	147	141	147	147	147	147
Perceptie zorgen ouders	Pearson Correlation	-0,102	-0,161*	-0,110	-0,304**	-0,228**	-0,271**	0,030	1	-0,020
	Sig. (1-tailed)	0,111	0,026	0,095	0,000	0,003	0,000	0,357		0,403
	n	145	146	142	147	141	147	147	147	147
Perceptie buurt- groen	Pearson Correlation	0,099	0,495**	0,424**	0,315**	0,201**	0,120	0,155*	-0,020	1
	Sig. (1-tailed)	0,117	0,000	0,000	0,000	0,009	0,074	0,030	0,403	
	n	146	147	143	148	141	148	147	147	148

*= correlatie is significant op een niveau van 0,05

**= correlatie is significant op een niveau van 0,01

VII.4.3.1 ALGEHELE AANBOD

Tabel VII.4.3.1.1: Suggesties van de kinderen wat buitenspelen in de buurt leuker zou maken, op volgorde van voorkomen en alfabet. De plusjes geven aan waar meer van zou moeten zijn/gebeuren; de minnetjes duiden aan wat er minder zou moeten zijn/gebeuren.

	Wat zou buitenspelen leuker maken?	abs	%
+	Meer speeltoestellen	16	10,8
+	Meer groen/natuur	15	10,1
+	Meer kinderen om mee te spelen in de buurt	14	9,5
+	Meer speelplekken en -toestellen voor oudere kinderen	11	7,4
+	Meer klimplekken/klimrekken	10	6,8
+	Meer plekken om te voetballen	10	6,8
-	Minder hondenpoep	7	4,7
+	Meer plekken om te spelen (waaronder speeltuinen)	7	4,7
+	Meer speeltuinen	6	4,1
-	Minder vervelende kinderen	6	4,1
+	Meer leuke plekken om te spelen	5	3,4
+	Springkussen/trampoline op speelplekken in de buurt	5	3,4
-	Auto's moeten minder hard rijden	4	2,7
+	Meer verstopplekken	4	2,7
+	Beter onderhoud van speeltuinen	3	2,0
+	Een grotere speeltuin	3	2,0
+	Kunstgras op speelplekken die nu verhard zijn	3	2,0
-	Minder afval/viezigheid op straat	3	2,0
-	Minder vervelende jongeren	3	2,0
-	Minder vervelende volwassenen	3	2,0
-	Minder wegen	3	2,0
+	Vaker lekker weer	3	2,0
+	Een hele grote hut	2	1,4
+	Een knuffelplek met dieren	2	1,4
+	Een rolschaats-/skeelerbaan	2	1,4
+	(Gratis) attractiepark	2	1,4
+	Grotere klimrekken	2	1,4
-	Minder auto's	2	1,4
+	Meer plekken om te skaten	2	1,4
+	Spannendere plekken/dingen	2	1,4
+	Boomhutten	1	0,7
+	Dat er eerlijkere teams worden gemaakt bij voetbal	1	0,7
+	Dat iedereen 's avonds tot dezelfde tijd buiten mag spelen	1	0,7
+	De mogelijkheid om zelf dingen te maken	1	0,7
+	Een basketbalveld	1	0,7
+	Een heel groot speeltoestel	1	0,7
+	Een hockeyveld	1	0,7
+	Een parcours (om te skeeleren/skaten/fietsen)	1	0,7
+	Een strand in de buurt	1	0,7
+	Een voetbalkooi	1	0,7
+	Een waterpretpark	1	0,7
+	Een zebrapad	1	0,7
+	Grotere buurt	1	0,7
+	Grotere doelen op de voetbalveldjes	1	0,7
+	Grotere tuinen	1	0,7
+	Lasergamen	1	0,7
+	Meer bankjes	1	0,7

+	Meer grasvelden	1	0,7
+	Meer hangplekken	1	0,7
+	Meer kabelbanen	1	0,7
+	Meer rookvrije zones	1	0,7
+	Meer schommels	1	0,7
+	Meer water	1	0,7
-	Minder parkeerplaatsen	1	0,7
-	Minder zandbakken	1	0,7
+	Muren	1	0,7
+	Samen spelen met álle kinderen	1	0,7
+	Speeltuinen vrolijker	1	0,7
+	Stoepen vlakker maken	1	0,7
+	Van de ondiepe pierenbadjes zwembaden maken	1	0,7
+	Veiliger in de buurt	1	0,7

N.B.: een totaal is hier niet gegeven, omdat kinderen vaak meerdere antwoorden gaven. Het percentage geeft aan welk aandeel van de kinderen (n=148) een bepaald antwoord gaf.

Tabellen VII.4.3.1.2 en VII.4.3.1.3: De uitslag van de test op interne consistentie van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van plekken om te spelen'.

Case Processing Summary			
		n	%
Cases	Valid	147	99,3
	Excluded ^a	1	0,7
	Total	148	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's alpha	N of items
0,658	4

Tabel VII.4.3.1.4: Gegevens over de Likertwaarde en interne consistentie van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van plekken om te spelen' indien één van onderstaande gegevens verwijderd zou worden.

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Er zijn genoeg speeltuinen in mijn buurt	10,97	4,712	0,534	0,520
Er zijn genoeg parken in mijn buurt	11,20	5,173	0,459	0,577
Er zijn genoeg grasveldjes en pleintjes in mijn buurt	10,58	5,369	0,519	0,543
Er zijn genoeg plekken om op straat te spelen in mijn buurt	10,76	5,977	0,268	0,702

Tabel VII.4.3.1.5: Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van plekken om te spelen'. Om Cronbachs Alfa te verhogen, is hier het vierde item weggelaten.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Er zijn genoeg speeltuinen in mijn buurt	147	1	5	3,53	1,100
Er zijn genoeg parken in mijn buurt	147	1	5	3,31	1,051
Er zijn genoeg grasveldjes en pleintjes in mijn buurt	147	1	5	3,93	0,930
Likert_speelplaatsen	147	1	5	3,5873	0,81494
Valid n (listwise)	147				

VI.4.3.2 DIVERSITEIT AAN SPEELMOGELIJKHEDEN

Tabellen VII.4.3.2.1 en VII.4.3.2.2: De uitslag van de test op interne consistentie van het construct 'Perceptie van de diversiteit aan speelmogelijkheden'.

Case Processing Summary			
		n	%
Cases	Valid	143	96,6
	Excluded ^a	5	3,4
	Total	148	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's alpha	N of items
0,719	4

Tabel VII.4.3.2.3 Gegevens over de Likertwaarde en interne consistentie van het construct 'Perceptie van de diversiteit aan speelmogelijkheden' indien één van onderstaande gegevens verwijderd zou worden.

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
In speeltuinen bij mij in de buurt kan ik op verschillende manieren spelen	10,78	5,903	0,546	0,634
Speeltuinen bij mij in de buurt zijn leuk voor jongere én oudere kinderen	11,83	5,751	0,497	0,666
Speeltuinen bij mij in de buurt zijn leuk voor jongens én meisjes	10,52	6,124	0,570	0,623
In speeltuinen bij mij in de buurt staan meerdere soorten speeltoestellen	10,88	6,613	0,425	0,703

Tabel VII.4.2.2.4: Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de diversiteit aan speelmogelijkheden'.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
In speeltuinen bij mij in de buurt kan ik op verschillende manieren spelen	147	1	5	3,90	1,071
Speeltuinen bij mij in de buurt zijn leuk voor jongere én oudere kinderen	147	1	5	2,84	1,159
Speeltuinen bij mij in de buurt zijn leuk voor jongens én meisjes	146	1	5	4,15	0,985
In speeltuinen bij mij in de buurt staan meerdere soorten speeltoestellen	146	1	5	3,78	1,034
Likert_diversiteit	143	1,5	5	3,6678	0,78710
Valid n (listwise)	147				

VII.4.4.1 BUURTGROEN

Tabel VII.4.4.1.1: Algemene statistieken van de perceptie van de mate van groen in de buurt

Statistics		
n	Valid	148
	Missing	0
Mean		7,32
Std. Error of Mean		0,124
Median		7,50
Mode		8
Skewness		-0,773
Std. Error of Skewness		0,199
Minimum		2
Maximum		10

Coëfficiënt van Fisscher: $\frac{Sk}{S.E.} \leq |1,96| = \frac{-0,773}{0,199} = -3,884 \approx -3,88 \rightarrow |-3,88| = 3,88$

Bovenstaande vergelijking illustreert dat de coëfficiënt van Fisscher een te hoge waarde heeft en negatieve scheefheid impliceert.

Tabel VII.4.4.1.2: Frequentie waarmee de respondenten een bepaald cijfer (op een schaal van 1 tot 10) hebben gegeven ter beoordeling van de mate van groen in Lunetten

	Cijfer	Frequentie	%	Valide %	Cumulatief %
Valide	2	2	1,4	1,4	1,4
	4	4	2,7	2,7	4,1
	5	13	8,8	8,8	12,8
	6	14	9,5	9,5	22,3
	7	41	27,7	27,7	50,0
	8	46	31,1	31,1	81,1
	9	20	13,5	13,5	94,6
	10	8	5,4	5,4	100,0
	Totaal	148	100,0	100,0	

VII.4.4.2 KWALITEIT VAN DE BUURTOMGEVING

Tabellen VII.4.4.2.1 en VII.4.4.2.2: De uitslag van de test op interne consistentie van het construct 'Perceptie van de kwaliteit van de buurtomgeving'.

Case Processing Summary			
		n	%
Cases	Valid	148	100,0
	Excluded ^a	0	0,0
	Total	148	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's alpha	N of items
0,717	4

Tabel VII.4.42.3: Gegevens over de Likertwaarde en interne consistentie van het construct 'Perceptie van de kwaliteit van de buurtomgeving' indien één van onderstaande gegevens verwijderd zou worden.

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Het groen bij mij in de buurt is netjes onderhouden	9,99	6,313	0,443	0,690
De speelplekken in mijn buurt zijn schoon	10,47	5,367	0,565	0,618
De speeltoestellen op speelplaatsen in mijn buurt zijn niet beklad of kapot	9,85	5,202	0,599	0,595
De tegels in de ondergrond van speelplaatsen in mijn buurt zitten niet scheef en er zitten ook geen kuilen in de grond	10,11	5,811	0,423	0,707

Tabel VII.4.4.2.4: Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de kwaliteit van de buurtomgeving'.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Het groen bij mij in de buurt is netjes onderhouden	148	1	5	3,49	0,922
De speelplekken in mijn buurt zijn schoon	148	1	5	3,00	1,050
De speeltoestellen op speelplaatsen in mijn buurt zijn niet beklad of kapot	148	1	5	3,62	1,059
De tegels in de ondergrond van speelplaatsen in mijn buurt zitten niet scheef en er zitten ook geen kuilen in de grond	148	1	5	3,36	1,089
Likert_onderhoud	148	1	5	3,3682	0,75899
Valid n (listwise)	148				

VI.4.5.1 VERKEERSVEILIGHEID

Tabellen VII.4.5.1.1 en VII.4.5.1.2: De uitslag van de test op interne consistentie van het construct 'Perceptie van de verkeersveiligheid'.

Case Processing Summary			
		n	%
Cases	Valid	141	95,3
	Excluded ^a	7	4,7
	Total	148	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's alpha	N of items
0,642	3

Tabel VII.4.5.1.3: Gegevens over de Likertwaarde en interne consistentie van het construct 'Perceptie van de verkeersveiligheid' indien één van onderstaande gegevens verwijderd zou worden.

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Ik kan niet veilig oversteken in mijn buurt	5,40	3,771	0,375	0,648
Er is veel verkeer in mijn buurt	4,59	2,601	0,472	0,521
Het verkeer in mijn buurt rijdt snel	4,76	2,441	0,540	0,411

Tabel VII.4.5.1.4: Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de verkeersveiligheid'. Het item over veilig oversteken is hier verwijderd om de waarde van Cronbachs alfa te verhogen.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Er is veel verkeer in mijn buurt	145	1	5	2,81	0,800
Het verkeer in mijn buurt rijdt snel	142	1	5	2,61	1,136
Likert_verkeersveiligheid	141	1	5	2,7021	0,97097
Valid n (listwise)	141				

VII.4.5.2 SOCIALE VEILIGHEID

Tabellen VII.4.5.2.1 en VII.4.5.2.2: De uitslag van de test op interne consistentie van het construct 'Perceptie van de sociale veiligheid'.

Case Processing Summary			
		n	%
Cases	Valid	148	100,0
	Excluded ^a	0	0,0
	Total	148	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's alpha	N of items
0,689	3

Tabel VII.4.5.2.3: Gegevens over de Likertwaarde en interne consistentie van het construct 'Perceptie van de sociale veiligheid' indien één van onderstaande gegevens verwijderd zou worden.

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Ik voel me niet veilig in mijn buurt	4,93	4,192	0,460	0,665
In mijn buurt hangen vaak vervelende jongeren rond	4,24	2,808	0,557	0,530
In mijn buurt hangen vaak vervelende volwassenen rond	4,61	3,029	0,529	0,565

Tabel VII.4.5.2.4: Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de sociale veiligheid'.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Ik voel me niet veilig mijn buurt	148	1	4	1,96	0,848
In mijn buurt hangen vaak vervelende jongeren rond	148	1	5	2,65	1,206
In mijn buurt hangen vaak vervelende volwassenen rond	148	1	5	2,28	1,160
Likert_verkeersveiligheid	148	1,67	5	2,7021	0,97097
Valid n (listwise)	148				

VI.4.6.1 ANDERE KINDEREN

Tabellen VII.4.6.1.1 en VII.4.6.1.2: De uitslag van de test op interne consistentie van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van kinderen om mee te spelen'.

Case Processing Summary			
		n	%
Cases	Valid	121	81,8
	Excluded ^a	27	18,2
	Total	148	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's alpha	N of items
0,481	2

Tabel VII.4.6.1.3: Gegevens over de Likertwaarde en interne consistentie van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van kinderen om mee te spelen' indien één van onderstaande gegevens verwijderd zou worden.

	Item-Total Statistics			
	Scale Mean if deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Er zijn genoeg vriendjes/vriendinnetjes in de buurt om mee te spelen	3,43	1,480	0,317	-
Er is altijd wel een broer/zus om mee te spelen	4,05	1,381	0,317	-

Tabel VII.4.6.1.4: Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes om mee te spelen' voor de groep kinderen met een broer of zus om mee te spelen.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Er zijn genoeg vriendjes/vriendinnetjes in de buurt om mee te spelen	95	1	5	4,16	1,085
Valid n (listwise)	95				

Tabel VII.4.6.1.5: Rankentabel van de uitgevoerde Mann-Whitneytoets betreffende de perceptie van de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes om mee te spelen' en de buitenspeelfrequentie voor de groep kinderen met een broer of zus om mee te spelen.

Ranks				
	Perceptie van de diversiteit aan speelmogelijkheden	n	Mean Rank	Sum of Ranks
Gemiddelde frequentie van het aantal keer dat per week buiten wordt gespeeld	Niet divers	9	49,83	448,50
	Genoeg	84	46,70	3922,50
	Totaal	93		

Tabel VII.4.6.1.6: Resultaat van de Mann-Whitneytoets betreffende de perceptie van de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes om mee te spelen' en de buitenspeelfrequentie voor de groep kinderen met een broer of zus om mee te spelen.

Test Statistics^a	
	Gemiddelde frequentie van het aantal keer dat per week buiten wordt gespeeld
Mann-Whitney U	352,500
Wilcoxon W	3922,500
Z	-0,349
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,727

a. Grouping Variable: Wel_niet_genoeg_vrienden

Tabel VII.4.6.1.7 Beschrijvende statistische gegevens voor de items en de Likertscore van het construct 'Perceptie van de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes om mee te spelen' voor de groep kinderen zonder broer of zus om mee te spelen.

	Descriptive Statistics				
	n	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Er zijn genoeg vriendjes/vriendinnetjes in de buurt om mee te spelen	52	1	5	3,83	1,294
Valid n (listwise)	95				

Tabel VII.4.6.1.8: Rankentabel van de uitgevoerde Mann-Whitneytoets betreffende de perceptie van de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes om mee te spelen' en de buitenspeelfrequentie voor de groep kinderen zonder broer of zus om mee te spelen.

Ranks				
	Perceptie van de diversiteit aan speelmogelijkheden	n	Mean Rank	Sum of Ranks
Gemiddelde frequentie van het aantal keer dat per week buiten wordt gespeeld	Niet divers	8	21,94	175,50
	Genoeg	44	27,33	1202,50
	Totaal	52		

Tabel VII.4.6.1.9: Resultaat van de Mann-Whitneytoets betreffende de perceptie van de aanwezigheid van vriendjes/vriendinnetjes om mee te spelen' en de buitenspeelfrequentie voor de groep kinderen zonder broer of zus om mee te spelen.

Test Statistics^a	
	Gemiddelde frequentie van het aantal keer dat per week buiten wordt gespeeld
Mann-Whitney U	139,500
Wilcoxon W	175,500
Z	-0,950
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,342
Exact. Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	0,361 ^b

a. Grouping Variable: Wel_niet_genoeg_vrienden

b. Not corrected for ties.

Tabel VII.4.6.1.10 Resultaat van de Mann-Whitneytoets betreffende de perceptie van de beschikbaarheid van een broer of zus om mee te spelen' en de buitenspeelfrequentie voor de groep kinderen die ervaren dat er niet voldoende vriendjes/vriendinnetjes in de buurt wonen om mee te spelen

Test Statistics^a	
	Gemiddelde frequentie van het aantal keer dat per week buiten wordt gespeeld
Mann-Whitney U	21,500
Wilcoxon W	57,500
Z	-1,445
Asymp. Sig. (2-tailed)	0,149
Exact. Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	0,167 ^b

a. Grouping Variable: Wel_geen_broer_zus

b. Not corrected for ties.

Tabellen VII.4.6.1.11 en VII.4.6.1.12: Uitslagen Student's T-toets voor het verschil van twee gemiddelden voor het verband tussen buitenspeelgedrag en de perceptie van de mogelijkheid om met een broer of zus buiten te spelen.

Group Statistics					
Frequentie buitenspelen per week	Perceptie van de mogelijkheid om met een broer of zus buiten te spelen.	n	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
	Niet mogelijk	53	5,25	1,807	0,248
	Mogelijk	93	5,76	1,463	0,152

Independent Samples Test										
Frequentie buitenspel en per week		Levene's Test for Equality of Variances		t	df	Sig. (2-tailed)	t-test for Equality of Means		95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.				Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
	Equal variances assumed	4,474	0,036	-1,887	144	0,061	-0,518	0,275	-1,061	0,025
	Equal variances not assumed			-1,781	90,909	0,078	-0,518	0,291	-1,096	0,060

VII.4.6.2 OUDERS

Tabel VII.4.6.2.1: Algemene statistieken van de perceptie van de mate van zorgen van ouders over hun buitenspelende kind(eren)

Statistics		
n	Valid	147
	Missing	1
Mean		3,56
Std. Error of Mean		0,195
Median		3,00
Mode		2
Skewness		0,842
Std. Error of Skewness		0,200
Minimum		1
Maximum		10

Coëfficiënt van Fisscher: $\frac{Sk}{S.E.} \leq |1,96| = \frac{0,842}{0,200} = 4,21$

Bovenstaande vergelijking illustreert dat de coëfficiënt van Fisscher een te hoge waarde heeft en daarmee positieve scheefheid impliceert.

